

هیأت معاونت
ملل متحد
در افغانستان

کمیسنری عالی
ملل متحد
برای حقوق بشر

جلوگیری شکنجه و حمایت از حقوق توقیف شده گان در افغانستان: عاملی برای صلح

فهرست مطالب

1.....	خلاصه‌ی گزارش	1
4.....	۱. پس منظر	4
6.....	۲. روش تهیه گزارش (میتودولوژی)	6
6.....	۱.۲ بازدیدها برای نظارت از توقیف	6
6.....	۲.۲ روش‌های دیگر جمع‌آوری معلومات	6
6.....	۳.۲ تدابیر و روش‌های مصاحبه	6
7.....	۴.۲ آمار و معیار اثبات	7
8.....	۳. چهارچوب حقوقی منع شکنجه و بدرفتاری در افغانستان	8
8.....	۱.۳ منع شکنجه	8
8.....	۲.۳ تدابیر محافظتی اجرائی در برابر شکنجه و بدرفتاری	8
9.....	۳.۳ رسیده‌گی به ادعاهای شکنجه	9
10.....	۴.۳ جبران خساره به قربانیان شکنجه و بدرفتاری	10
11.....	۴. یافته‌ها در مورد شکنجه و بدرفتاری	11
11.....	۱.۴ یافته‌های مجموعی	11
11.....	۲.۴ پولیس ملی افغان	11
13.....	چوکات ۱: ناپدید شدن اجباری در کندهار	13
14.....	۳.۴ ریاست عمومی امنیت ملی	14
15.....	۴.۴ اردوی ملی افغانستان	15
16.....	۵.۴ اداره تنظیم امور زندان‌ها	16
17.....	۶.۴ اطفال تحت حجز	17
18.....	۷.۴ شیوه‌های شکنجه و بدرفتاری	18
19.....	چوکات ۲: پوشاندن سر با خریطه یا بستن چشم‌ها به عنوان شیوه‌های شکنجه و بدرفتاری	19
21.....	۵. تدابیر محافظتی اجرائی به منظور جلوگیری از شکنجه و بدرفتاری	21
21.....	۱.۵ معلومات در مورد حقوق	21
22.....	۲.۵ دسترسی به وکیل مدافع	22
24.....	۳.۵ تماس با خانواده	24
25.....	چوکات ۳: حبس انفرادی و محروم از برقرار ارتباط	25
26.....	۳.۵ معاینات صحی به موقع	26
27.....	۵.۵ امضای اسناد بدون آگاهی از محتویات آن	27
29.....	۶. نظارت، تحقیق و حسابدهی	29
29.....	۱.۶ نقش میکانیزم‌های داخلی	29
30.....	۲.۶ نقش کمیته منع شکنجه در چوکات اداره لوی خازنوالی و تحقیق و تعقیب عدلی قضایای شکنجه	30

31.....	۳.۶. قضایای نمونه.....
32.....	۷. پیشنهادات.....
32.....	به دفتر ریاست جمهوری، شورای عالی حاکمیت قانون، وزارت عدلیه و به پارلمان.....
33.....	به ستره محکمه.....
33.....	به دفتر لوی څارنوالی.....
33.....	به وزارت امور داخله.....
34.....	به ریاست امنیت ملی.....
34.....	به وزارت دفاع ملی.....
34.....	به اداره تنظیم امور محابس.....
35.....	به وزارت عدلیه.....
36.....	ضمیمه ۱: منع شکنجه و سایر انواع برخورد ظالمانه، غیرانسانی و تحقیرآمیز و یا مجازات تحت قوانین بین المللی.....
39.....	ضمیمه ۲: جزئیات یافته ها به اساس منطقه.....
53.....	ضمیمه ۳: اقدامات دولت افغانستان.....

Cover photo by Reuters

اختصارات

اردوی ملی افغانستان	:ANA
پولیس ملی افغان	:ANP
پولیس محلی افغان	:ALP
توقیف خانه ملی در پروان	:DFiP
مراکز اصلاح و تربیت اطفال	:JRCs
قانون اجراء جزائی عسکری	:MCPC
وزارت امور داخله	:MOI
ریاست امنیت ملی	:NDS
کمیشنری عالی حقوق بشر ملل متحد	:OHCHR
هیئت معاونت ملل متحد در افغانستان (یوناما)	:UNAMA

شکنجه و بدرفتاری به اساس قوانین بین المللی و داخلی ممنوع می باشد. ارتکاب این گونه اعمال توسط مسئولین مجری قانون، باعث بی اعتمادی به این نهاد ها شده که این امر منجر به زیر پرسش گرفتن حاکمیت قانون می شود. این گزارش که توسط هیئت معاونت ملل متحد در افغانستان (یوناما) و کمیشنری عالی حقوق بشر ملل متحد (OHCHR) نشر شد، در مورد گسترده گی شکنجه و سایر انواع رفتار ها یا مجازات ظالمانه، غیر انسانی و تحقیر آمیز (منبع "بدرفتاری" یاد می شوند)¹ افرادی که به اتهام جرایم امنیتی و تروریستی در افغانستان تحت توقیف² قرار گرفتند، معلومات می دهد.³ ارزیابی که توسط یوناما/کمیشنری عالی حقوق بشر روی دست گرفته شد، نشان می دهد که به رغم کاهش در میزان ادعاهای شکنجه و بدرفتاری، استفاده و اجرای شکنجه و بدرفتاری توسط موظفین تنفیذ قانون در برابر افرادی که در توقیف خانه های حکومت افغانستان تحت توقیف قرار دارند، وجود دارد. برعلاوه، تدابیر محافظتی اجرائی و حقوقی - حقوق متعدد افراد تحت توقیف، مظنونین و متهمین مندرج قوانین بین المللی و داخلی - به گونه ای درست تطبیق نمی شوند.⁴

این گزارش ششمین گزارش دوره ای است که از طرف یوناما / کمیشنری عالی حقوق بشر ملل متحد در مورد رفتار با افراد تحت توقیف به اتهام جرایم امنیتی و تروریستی گرفتار شده اند، نشر می شود. از سال ۲۰۱۱ بدینسو، با همکاری حکومت افغانستان یوناما / کمیشنری عالی حقوق بشر از برخورد با افراد تحت توقیف در محلات سلب آزادی تحت اداره حکومت افغانستان در تمام کشور نظارت نمود. در این دوره نظارت یوناما / کمیشنری عالی حقوق بشر کاهش در ادعاهای شکنجه در توقیف خانه های ریاست امنیت ملی را ثبت نمود. چنین کاهش در مورد آثاری که در توقیف خانه های پولیس تحت توقیف بودند، کمتر دیده شده است. دولت افغانستان میکانیزم های پیشگیرانه منع شکنجه، بشمول میکانیزم های داخلی ریاست امنیت ملی و پولیس ملی افغان، کمیته منع شکنجه دفتر لوی خازنوالی و کمیسیون منع شکنجه را نیز ایجاد کرده است.

یوناما / کمیشنری عالی حقوق بشر با ۶۵۶ فرد به شمول ۵۶۵ مرد، ۶ زن، ۸۲ پسر و ۳ دختر که به اتهام جرایم امنیتی و تروریستی تحت توقیف قرار داشتند، مصاحبه کرد. کارمندان بخش حقوق بشر یوناما / کمیشنری عالی حقوق بشر مصاحبه ها را در ۶۳ توقیف خانه در ۲۴ ولایت در سراسر افغانستان روی دست گرفت. اکثر مصاحبه شونده گان قبل از مصاحبه با یوناما / کمیشنری عالی حقوق بشر، در چندین محل سلب آزادی نگهداری شدند. در نتیجه، در جریان ۶۵۶ مصاحبه، یوناما / کمیشنری عالی حقوق بشر ۱۴۵۸ مورد توقیف را ثبت کرد.⁵

این گزارش یافته های بررسی یوناما / کمیشنری عالی حقوق بشر در مورد رفتار با افراد تحت توقیف به اتهام جرایم امنیتی و تروریستی را از ۱

¹ تعریف شکنجه در کنوانسیون منع شکنجه معمول ترین و معتبرترین تعریفی است که در حال حاضر از آن استفاده می شود: ایراد عمدی هر گونه درد و یا رنج شدید بدنی یا روحی به یک شخص از جانب مأمور رسمی دولت و یا کسی که در سمتی رسمی عمل می کند، و یا به تحریک و یا اجازه و یا سکوت او به منظور اخذ اطلاعات و یا اقرار شخص و یا شخص ثالث، مجازات وی از بابت عملی که وی و یا شخص ثالث مرتکب شده و یا مظنون به ارتکاب آن است، ارعاب و یا اجبار او و یا شخص ثالث و یا به هر دلیلی که مبتنی بر هر گونه تبعیض باشد. درد و یا رنجی که از مجازات های قانونی ناشی می شود و یا جزء لاینفک و یا لازمه آنهاست، از شمول این تعریف خارج است. ماده ۱ کنوانسیون منع شکنجه و سایر اعمال ظالمانه، غیر انسانی و تحقیر آمیز (کنوانسیون منع شکنجه). رفتار یا مجازات غیر انسانی و تحقیر آمیز ("بدرفتاری") نیز اصطلاحات حقوقی است که به رفتار های اطلاق می گردد که باعث میزان مختلف درد و رنج می شود و الزاماً به منظور خاص وارد نمی شود. تبصره عمومی شماره ۲ کمیته منع شکنجه (سال ۲۰۰۸) در مورد تطبیق ماده ۲ توسط کشور های عضو (CAT/G/GS/2)(۲۰۸)، فقره ۱۰.

² در این گزارش، اصطلاح "افراد تحت توقیف" به افراد اطلاق می شود که مظنون، متهم یا محکوم به ارتکاب جرایم مشخص بوده و در توقیف مسئولین قرار دارند. برای جزئیات بیشتر، به بخش روش تهیه گزارش (میتودولوژی) مراجعه شود.

³ در مجموع، این جرایم شامل ضمیمه ۱ قانون اجراء جزائی که موعده زمانی اجرائی استثنائی را برای مظنونین این جرایم فراهم می سازد، تحت پوشش قرار گرفته است. این جرایم مندرج ماده ۲۳۸ (خیانت ملی)، ماده ۲۳۹ (خیانت ملی)، ماده ۲۴۰ (جاسوسی)، ماده ۲۴۱ (حالت مشدده جرم جاسوسی)، ماده ۲۴۴ (جرایم علیه روابط دیپلماتیک)، ماده ۲۴۸ (تخریب وسایط یا تاسیسات)، ماده ۲۴۹ (اخذ پول یا منفعت)، ماده ۲۵۴ (تحریک به جنگ داخلی)، ماده ۲۵۵ (رهبری گروه مسلح به منظور غصب یا غارت)، ماده ۲۵۸ (اقدام به اشغال تاسیسات دولتی)، ماده ۲۵۹ (اتلاف بنا ها یا املاک)، ماده ۲۷۹ (تمویل تروریسم)، ماده ۲۸۰ (تمویل تروریسم) کود جزاء می باشد. به ماده ۱ ضمیمه ۱ قانون اجراء جزائی مراجعه شود.

⁴ تدابیر محافظتی اجرائی در این گزارش به معنی حقوق مختلف مظنونین و متهمین مندرج قانون بین المللی حقوق بشر، قانون اساسی افغانستان و قانون اجراء جزائی است تا از محاکمه عادلانه و روند قانونی (مانند حق دسترسی به وکیل مدافع و آزمایشات طبی به موقع) و همچنان سایر تدابیر که برای جلوگیری از شکنجه ضروری است.

⁵ موارد عبارت است از سلسله ای از توقیف ها که هر یک از مصاحبه شونده گان آن را طی نموده و برخورد هایی را در اثنای آن تجربه نموده است و نیز تطبیق تدابیر محافظتی اجرائی در هر یک از محلات توقیف.

جنوری ۲۰۱۹ الی ۳۱ مارچ ۲۰۲۰ به گونه‌ی مختصر بیان می‌کند. با شیوع کوید - ۱۹ در اوایل مارچ ۲۰۲۰ در افغانستان،^۶ یوناما / کمیشنری عالی حقوق بشر مصاحبه با افراد تحت توقیف در مراکز سلب آزادی را موقتاً متوقف ساخت. روی این ملحوظ، برخلاف گزارش های قبلی یوناما / کمیشنری عالی حقوق بشر در مورد عین موضوع که یافته ها در جریان ۲ سال را ارائه می‌کرد، دوره‌ی تحت پوشش این گزارش به ۱۵ ماه کاهش یافت. در این گزارش، در عوض مقایسه‌ی آمار مجموعی، بیشتر درصدی این موارد به مقایسه گرفته شده است.

این گزارش از پیشرفت های حکومت افغانستان در راستای کاهش شکنجه و بدرفتاری در مقایسه با آخرین گزارش عمومی یوناما / کمیشنری عالی حقوق بشر که سال های ۲۰۱۷ و ۲۰۱۸^۷ را تحت پوشش قرار می‌داد، به ویژه موارد آتی استقبال می‌کند:

- کاهش اندک در فیصدی مصاحبه شونده گانی که به ارتکاب جرایم امنیتی و تروریستی در توقیف خانه های دولت افغانستان تحت توقیف بوده و گزارش های موثق و معتبر در مورد شکنجه و بدرفتاری را ارائه کردند چنانچه این درصدی از ۳۱.۹ درصد به ۳۰.۳ درصد کاهش یافت؛
- کاهش دوامدار در وقوع شکنجه و بدرفتاری در رویداد های توقیف توسط پولیس ملی افغان از ۳۱.۲ درصد به ۲۷.۵ درصد؛
- کاهش دوامدار در وقوع شکنجه و بدرفتاری در رویداد های توقیف توسط ریاست امنیت ملی از ۱۹.۴ درصد به ۱۶ درصد.

یوناما / کمیشنری عالی حقوق بشر از نقش فعال میکانیزم های نظارت داخلی حکومت افغانستان به ویژه کارمندان حقوق بشر ریاست امنیت ملی که منظمآ از توقیف خانه های این ریاست^۸ در سراسر کشور بازدید می‌کنند، استقبال می‌نماید. همچنان، یوناما / کمیشنری عالی حقوق بشر از ادامه‌ی تعقیب عدلی جرم شکنجه به اساس ماده ۴۵۰ کود جزاء توسط کمیته منع شکنجه اداره لوی خارنوالی، استقبال می‌کند.

در عین زمان، یوناما / کمیشنری عالی حقوق بشر با ابراز نگرانی ملاحظه نمود که تدابیر محافظتی اجرائی مندرج قوانین افغانستان و قوانین بین المللی حقوق بشر در خصوص افرادی که به اتهام جرایم امنیتی و تروریستی توقیف شدند، کمتر مورد اجراء قرار می‌گیرد. در جریان این بررسی ۱۵ ماهه، یوناما / کمیشنری عالی حقوق بشر موارد آتی را در میان توقیف شده گان دریافت:

- تقریباً در تمام موارد توقیف توسط پولیس ملی افغان یا ریاست امنیت ملی^۹، افراد تحت توقیف قبل از تحقیق از حقوق خود آگاهی نداشتند. در ۵.۴ درصد رویداد های توقیف در نظارت خانه های پولیس ملی و در ۱۲.۷ درصد توقیف در توقیف خانه های امنیت ملی، افراد تحت توقیف به شمول بعد از تحقیق از حقوق شان آگاهی حاصل کردند.
- تقریباً در همه موارد توقیف توسط پولیس ملی افغان یا ریاست امنیت ملی، افراد تحت توقیف قبل از تحقیق به وکیل مدافع دسترسی نداشتند. در ۶.۳ درصد موارد توقیف در نظارت خانه های پولیس ملی افغان و در ۱۱.۴ درصد توقیف در توقیف خانه

^۶ سازمان جهانی صحت، "بیانیه افتتاحیه رئیس عمومی سازمان جهانی صحت در ارائه گزارش مختصر پیرامون کوید - ۱۹، ۱۱ مارچ ۲۰۲۰" (۱۱ مارچ ۲۰۲۰)، که در لینک ذیل قابل دسترس می‌باشد:

<https://www.who.int/director-general/speeches/detail/who-director-general-s-opening-remarks-at-the-media-briefing-on-covid-19---11-march-2020>

^۷ از سال ۲۰۱۳ بدینسو، گزارش های علنی یوناما / کمیشنری عالی حقوق بشر در مورد این موضوع یک دوره‌ی دو ساله را تحت پوشش قرار می‌داد؛ شیوع کوید - ۱۹ در افغانستان در اوایل ۲۰۲۰، یوناما / کمیشنری عالی حقوق بشر را مجبور ساخت تا بازدید فزینگی از توقیف خانه ها و مصاحبه ها را در مارچ ۲۰۲۰ متوقف سازد. لذا این گزارش صرف ۱۵ ماه را احتوا می‌کند. از آنجائیکه مقایسه درصدی با گزارش قبلی به اساس تعداد موارد توقیف در جریان مصاحبه های ثبت شده در طول این بررسی صورت گرفته، یوناما / کمیشنری عالی حقوق بشر معلومات جمع آوری شده در جریان ۱۵ ماه را با این آمار در خلال ۲۴ ماه گزارش های قبلی مقایسه می‌کند. مشخصاً، در رابطه به تعداد مصاحبه ها، یوناما / کمیشنری عالی حقوق بشر مصاحبه های بیشتر (۶۵۶ مصاحبه) را در جریان دوره‌ی ۲۰۱۹ - ۲۰۲۰ نسبت به دوره‌ی ۲۴ ماهه ۲۰۱۷ - ۲۰۱۸ (۶۱۸ مصاحبه) انجام داد.

^۸ در افغانستان، این اصطلاح برای اماکنی اطلاق می‌شود که برای نگهداری مظنون در مرحله ابتدائی کشف/استجواب توسط منسوبین امنیت ملی و پولیس ملی افغان قبل از انتقال مظنون به خارنوالی استفاده می‌شوند. بطور مثال، به ماده ۸۱ قانون اجراء جزائی (سال ۲۰۱۴) مراجعه شود.

^۹ پولیس ملی عبارت از نیروی پولیس است که در چوکات وزارت داخله فعالیت می‌کند در حالیکه امنیت ملی یک اداره استخباراتی می‌باشد. به اساس قانون اجراء جزائی، امنیت ملی مانند پولیس ملی وظیفه کشف جرایم را نیز به عهده دارد. ریاست امنیت ملی نقش فعالتر را در دستگیری و توقیف افراد مظنون به جرایم امنیتی و تروریستی ایفاء می‌کنند؛ با آنهم، تقسیم مسئولیت ها واضح نمی‌باشد زیرا پولیس ملی نیز دارای بخش مبارزه با تروریزم در چوکات ریاست تحقیق جرایم بوده و مظنونین جرایم امنیتی و تروریستی را توقیف می‌کنند.

های امنیت ملی، افراد تحت توقیف در جریان توقیف وکیل مدافع داشتند.

• میزان دسترسی افراد تحت توقیف به خانواده های شان در مراحل ابتدائی توقیف پائین بود چنانچه این رقم در نظارت خانه های پولیس ملی به ۲۷.۲ درصد و در توقیف خانه های امنیت ملی به ۱۹.۷ درصد می رسید. یوناما / کمیشنری عالی حقوق بشر مشخصاً از ادامه ی توقیف انفرادی و عدم تماس [فرد تحت توقیف با خانواده] در توقیف خانه امنیت ملی نگران است چنانچه ۳۹ مورد این گونه توقیف به ثبت رسید [که از مجموع آن، ۲۰ مورد توقیف توسط ریاست ۲۴۱ امنیت ملی در توقیف خانه پروان صورت گرفته است].

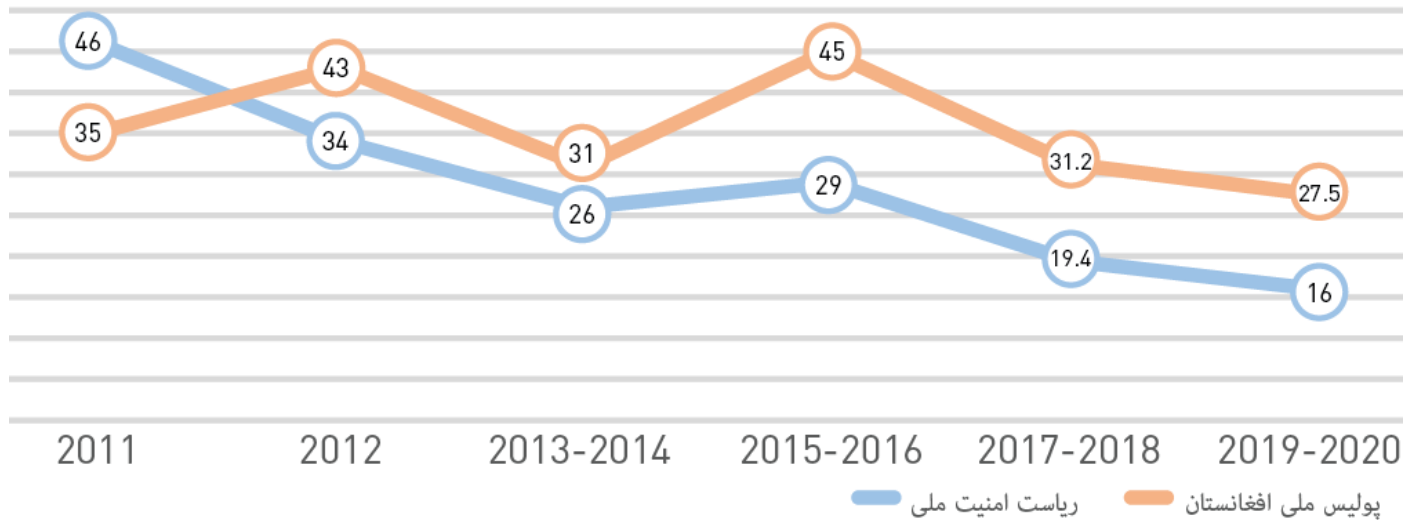
• تقریباً در همه موارد توقیف در نظارت خانه های پولیس ملی افغان و تنها در ۵ درصد توقیف در توقیف خانه های امنیت ملی، افراد تحت توقیف قبل از تحقیق مورد آزمایش طبی قرار گرفتند.

• تقریباً در نصف موارد توقیف توسط پولیس ملی افغان (۴۲.۹ درصد) و امنیت ملی (۴۹.۱ درصد)، از افراد تحت توقیف خواسته شد تا اسناد را بدون اینکه از محتوای آن آگاهی داشته باشند، امضاء نموده یا شصت بگذارند.

تطبیق موثر موارد فوق و سایر تدابیر محافظتی حقوقی و اجرآتی می تواند در کاهش بیشتر موارد شکنجه و بدرفتاری مساعد واقع شود. این تدابیر برای بهبود رفتار با افرادی که آزادی شان سلب شده، نیز مهم می باشد؛ این مسئله به نوبه ی خود اعتماد و اطمینان مردم به مسئولین

این گزارش صرف در مورد مراکز توقیف خانه های حکومت بوده، مراکز طالبان و دیگر مخالفین دولت به نسبت عدم دسترسی شامل نمیباشد.

میزان ادعاهای معتبر و قابل اعتماد در مورد شکنجه و بدرفتاری در بازداشتگاه های ریاست امنیت ملی و پولیس ملی افغان

۱. پس منظر

یوناما / کمیشنری عالی حقوق بشر این گزارش را به اساس قطعنامه های گذشته و فعلی شورای امنیت که یوناما / کمیشنری عالی حقوق بشر ملل متحد را مکلف می سازد تا رعایت حقوق بشری در سکتور های عدلی و محابیس را بهبود بخشند، تهیه شده است. اخیراً، قطعنامه شماره ۲۵۴۳ (سال ۲۰۲۰) شورا امنیت یوناما را موظف می سازد که "توقیف خانه ها و رفتار با افرادی که آزادی شان سلب شده، را مورد نظارت قرار دهند، پاسخگوئی (...) را ترویج دهند تا در تطبیق کامل آزادی های اساسی و احکام حقوق بشری مندرج قانون اساسی افغانستان و میثاق های بین المللی که افغانستان عضویت آنها را دارند"، ممد واقع شود.¹⁰

در اکتوبر ۲۰۱۰، یوناما / کمیشنری عالی حقوق بشر با همکاری ریاست عمومی امنیت ملی و وزارت امور داخله، برنامه ی نظارت از رفتار با افراد تحت توقیف¹¹ را که به اتهام جرایم امنیتی و تروریستی در توقیف خانه های دولت افغانستان قرار دارند، آغاز کرد.¹² از آن پس، یوناما / کمیشنری عالی حقوق بشر گسترده گی شکنجه و سایر انواع رفتارها و مجازات ظالمانه، غیر انسانی و تحقیر آمیز (منبعد "بدرفتاری" یاد می شود) در برابر افرادی که به اتهام ارتکاب جرایم امنیتی و تروریستی در سراسر افغانستان تحت توقیف قرار دارند، را ثبت کرده و در مورد آن گزارش ارائه نموده است. هدف این برنامه، حمایت از تلاش های جاری دولت در راستای تطبیق تعهداتش مبنی بر جلوگیری و ممانعت از شکنجه و بدرفتاری، اجرای تحقیقات بیطرفانه، مستقل و معتبر در مورد ادعا های شکنجه و بدرفتاری، و به کاری گیری رویکرد های مناسب برای رسیدگی به قربانیان¹³ می باشد.

این گزارش ششمین گزارش دوره ای است که از طرف یوناما / کمیشنری عالی حقوق بشر ملل متحد در مورد رفتار با افراد تحت توقیف به اتهام جرایم امنیتی و تروریستی مورد گرفتاری قرار گرفته اند، نشر می شود.¹⁴ هرچند اکثر گزارش های قبلی یک دوره ی دو ساله را تحت پوشش قرار دادند، این گزارش دوره ی ۱۵ ماهه را از ۱ جنوری ۲۰۱۹ الی ۳۱ مارچ ۲۰۲۰ احتوا میکند. دوره ی تحت پوشش این گزارش کوتاه تر است زیرا یوناما / کمیشنری عالی حقوق بشر مجبور شد تا بازدید حضوری از محلات سلب آزادی را به دلیل شیوع کووید - ۱۹ در افغانستان، متوقف سازد.

از سال ۲۰۱۰ بدینسو، دولت افغانستان با زمینه سازی دسترسی متداوم یوناما / کمیشنری عالی حقوق بشر به منظور نظارت از محلات سلب آزادی، با این نهاد ها همکاری موثر داشته است. به رغم عدم موافقت با بعضی از یافته های گزارش های یوناما / کمیشنری عالی حقوق بشر پیرامون شکنجه و بدرفتاری با افرادی که به اتهام جرایم امنیتی و تروریستی تحت توقیف قرار دارند، نهاد های ذیربط دولتی به گفتگو با یوناما / کمیشنری عالی حقوق بشر در مورد ابعاد مختلف مربوط به اوضاع توقیف خانه و رفتار با افراد تحت توقیف، ادامه دادند.

¹⁰ جزء (ه) پاراگراف عملیاتی ۶ قطعنامه ۲۴۵۳ (سال ۲۰۲۰) شورای امنیت.

¹¹ اصطلاح "افراد تحت توقیف" در این گزارش به افراد مظنون، متهم یا محکوم به جرایم مشخص که تحت توقیف قرار دارند، اطلاق می شود.

¹² جرایم مربوط به درگیری های مسلحانه عموماً جرایم تروریستی، نسل کشی، جرایم علیه بشریت، جرایم جنگی، جرایم علیه دولت، و جرایم مشخص علیه امنیت داخلی و خارجی مندرج کود جزاء (به ماده ۱ ضمیمه ۱ قانون اجراء جزائی مراجعه شود).

¹³ یوناما / کمیشنری عالی حقوق بشر ملل متحد اصطلاح حقوقی "قربانیان" را بدون تعرض به سایر اصطلاحات مانند "بازماندگان" که ممکن در بعضی عرصه های مشخص ارجحیت داده شود، استفاده می کند؛ همچنان مراجعه شود به کمیته منع شکنجه، تبصره عمومی شماره ۳: تطبیق ماده ۱۴ توسط کشور های عضو (۲۰۱۲) (CAT/C/GC/3)، فقره ۳.

¹⁴ یوناما / کمیشنری عالی حقوق بشر ملل متحد نخستین گزارش در مورد این مسئله را در اکتوبر ۲۰۱۱ نشر کرد و بعد از آن، گزارش های بعدی هر دو سال بعد نشر شد. لطفاً مراجعه شود به: یوناما / کمیشنری عالی حقوق بشر ملل متحد، رفتار با توقیف شدگان مربوط به منازعات مسلحانه در توقیف خانه های افغانستان (اکتوبر ۲۰۱۱)؛ یوناما / کمیشنری عالی حقوق بشر ملل متحد، رفتار با توقیف شدگان مربوط به منازعات مسلحانه در توقیف خانه های افغانستان: پاسخگوئی و تطبیق فرمان ۱۲۹ ریاست جمهوری (فبروری ۲۰۱۵)؛ یوناما / کمیشنری عالی حقوق بشر ملل متحد، رفتار با توقیف شدگان مربوط به منازعات مسلحانه: تطبیق پلان ملی افغانستان در مورد محو شکنجه (اپریل ۲۰۱۷)؛ یوناما / کمیشنری عالی حقوق بشر ملل متحد، رفتار با توقیف شدگان مربوط به منازعات مسلحانه در افغانستان: جلوگیری از شکنجه و هر بدرفتاری مندرج قانون منع شکنجه (اپریل ۲۰۱۹). تمام گزارش ها در وب سایت ذیل قابل دسترسی می باشد:

در جنوری ۲۰۲۰، دولت افغانستان اداره تنظیم امور زندان ها را که یک نهاد ملکی است، به عنوان بخشی از اصلاحات وسیع در امور محابس ایجاد کرد.¹⁵ در نظر است که از طریق این اصلاحات، امور تمام مراکز سلب آزادی که در حال حاضر توسط نهاد های مختلف مدیریت می شوند، توسط این اداره به پیش برده شود.¹⁶ انتقال کامل مدیریت الی زمان تهیه ی این گزارش تکمیل نشده بود.

الی ختم سال ۲۰۲۰، دولت افغانستان میکانیزم ملی جلوگیری را در مطابقت با پروتوکول اختیاری کنوانسیون منع شکنجه و سایر رفتارها و یا مجازات ظالمانه، غیر انسانی یا تحقیر آمیز که در اپریل ۲۰۱۸ به آن پیوست، ایجاد نکرده بود. باوجود آن، تعدادی از نهاد ها مانند کمیسیون مستقل حقوق بشر افغانستان، کمیته منع شکنجه اداره لوی خاړنوالی و کمیسیون منع شکنجه (که به اساس قانون منع شکنجه سال ۲۰۱۸ ایجاد شد)، در راستای منع شکنجه و تقویت رعایت حقوق توقیف شده گان، فعالیت می نمایند.

بحث ها پیرامون ایجاد میکانیزم ملی جلوگیری که در همخوانی با شرایط پروتوکول اختیاری قرار داشته باشد، الی ختم سال ۲۰۲۰ با نهاد ها جریان داشت.

---

¹⁵ فقره ۱ فرمان شماره ۱۰۶ (مورخ ۱۵ جنوری ۲۰۲۰) رئیس جمهوری اسلامی افغانستان در مورد تغییرات اساسی در مراکز سلب آزادی.

¹⁶ پانوشته قبلی، فقره ۲.

۲. روش تهیه گزارش (میتودولوژی)

یوناما / کمیشنری عالی حقوق بشر از رویکرد نظارتی پیشگیرانه پیروی می کند. هدف از بازدیدهای پیشگیرانه از مراکز سلب آزادی، شناسایی عوامل احتمالی شکنجه و بدرفتاری و خلاء های سیستماتیک است که ممکن منجر به نقض حقوق بشری شود. یوناما / کمیشنری عالی حقوق بشر ملل متحد معلوماتی پیوسته‌ی را که از طریق مصاحبه‌ها به دست می‌آید، بیانگر موجودیت یک روال جاری تلقی می‌کند. جزئیات بیشتر در مورد روشی که برای تهیه این گزارش استفاده شد، ذیلاً توضیح می‌شود.

۱.۲ بازدیدها برای نظارت از توقیف

یوناما / کمیشنری عالی حقوق بشر از توقیف خانه‌های که توسط دولت افغانستان مدیریت می‌شوند، بازدید می‌نماید و مصاحبه‌های محرم را با افراد تحت توقیف انجام می‌دهد. یوناما / کمیشنری عالی حقوق بشر از نظارت خانه‌های پولیس ملی افغان در سطح ولایت و ولسوالی؛ توقیف خانه‌های ریاست امنیت ملی در سطح ولایات و توقیف خانه ریاست ۰۴۱/۲۴۱ (ریاست مبارزه علیه تروریسم) ریاست امنیت ملی و توقیف خانه ریاست ۰۴۹/۵۰۱ (ریاست تحقیق) امنیت ملی؛ توقیف خانه امنیت ملی در پروان؛ محابس و توقیف خانه‌های ولایات؛ و مراکز اصلاح و تربیت اطفال دیدن می‌کند. هرچند یوناما / کمیشنری عالی حقوق بشر تلاش می‌کند که تا حد امکان از توقیف خانه‌های ولایات دیدن نماید، نگرانی‌های امنیتی و موانع فرا راه منابع انسانی سفر به تمام ولایات را با چالش مواجه می‌سازد. نگرانی‌های امنیتی در کابل و سایر نقاط در ختم سال ۲۰۱۹ باعث کاهش در میزان بازدید از توقیف خانه‌ها شد. شیوع کووید - ۱۹ در مارچ ۲۰۲۰ بازدید [از توقیف خانه‌ها] را موقتاً در کشور متوقف ساخت.

به اساس قطعنامه شماره ۲۵۴۳ (سال ۲۰۲۰) شورای امنیت که یوناما را موظف می‌سازد "... تا توقیف خانه‌ها و رفتار با افرادی که آزادی شان سلب شده را نظارت نماید، پاسخگوئی را ترویج بخشد..." (فقره ۶ پروتوکول عملیاتی) و [با توجه به] تمرکزی که از سال ۲۰۰۹ بدینسو به میان آمد، یوناما / کمیشنری عالی حقوق بشر با افرادی که به اتهام جرایم امنیتی و تروریستی تحت توقیف قرار دارند، مصاحبه نمود.¹⁷ در جریان بازدید نظارتی از توقیف خانه‌ها، یوناما / کمیشنری عالی حقوق بشر مصاحبه شونده‌گان را از کتاب راجستر یا دفتر ثبت هر توقیف خانه انتخاب می‌کند. برای دوره‌ی تحت پوشش این گزارش، یوناما / کمیشنری عالی حقوق بشر افرادی را که در سال ۲۰۱۹ یا ۲۰۲۰ دستگیر شدند، انتخاب کرد تا معلومات جدید پیرامون اجراءات مسئولین حاکمیت قانون در توقیف خانه به دست آورند.

این گزارش صرف در مورد مراکز توقیف خانه‌های حکومت بوده، مراکز طالبان و دیگر مخالفین دولت به نسبت عدم دسترسی شامل نمی‌باشد.

۲.۲ روش‌های دیگر جمع‌آوری معلومات

افزون بر بازدید از توقیف خانه‌ها، یوناما / کمیشنری عالی حقوق بشر با اعضای کمیسیون مستقل حقوق بشر افغانستان، قوه قضائیه، خازنوالان، وکلای مدافع، مسئولین توقیف خانه‌ها، میکانیزم‌های تفتیش داخلی و موسسات کمک‌کننده ذیربط کار کرد و معلومات را با آنها بررسی نمود. یوناما / کمیشنری عالی حقوق بشر معلومات را از قوانین، سایر اسناد و گزارش‌های رسمی در مورد اوضاع توقیف خانه‌ها و رفتار با افراد تحت توقیف نیز جمع‌آوری نموده و مورد تحلیل قرار داد.

۳.۲ تدابیر و روش‌های مصاحبه

اولویت عمده‌ی یوناما / کمیشنری عالی حقوق بشر حین اجرای مصاحبه با افراد تحت توقیف اینست که "به آنها آسیب نرسد". به همین دلیل و در مطابقت با عملکرد معیاری، یوناما / کمیشنری عالی حقوق بشر هویت مصاحبه شونده‌گان را محرم حفظ می‌کند. یوناما / کمیشنری عالی حقوق بشر در مورد قضایای انفرادی با مسئولین مصاحبه نکرد زیرا اگر مصاحبه شونده‌گان به گزارش دادن ادعای شکنجه یا بدرفتاری با مسئولین توقیف خانه مظنون شود، با خطر احتمالی انتقام مواجه خواهد شد.

¹⁷ جرایم مندرج فصل اول، بخش اول، کتاب دوم کود جزای ۲۰۰۸ (جرایم علیه امنیت داخلی و خارجی) و فصل دوم (تروریسم). اکثر این جرایم شامل ضمیمه ۱ قانون اجراءات جزائی می‌شود که در مورد اجراءات ویژه به شمول تحقیق و توقیف ۱۰ روزه [متهم] بدون قرار صراحت دارد. باوجود آن، ضمیمه ۱ تمام جرایم امنیتی و تروریستی به ویژه جرایم مندرج ماده ۲۷۷ کود جزاء (ایجاد نهاد تروریستی، عضویت و همکاری با آن) را شامل نمی‌شود.

یوناما / کمیشنری عالی حقوق بشر مصاحبه ها با هر فرد را در محل محرم بدون حضور مقامات دولتی یا سایر افراد تحت توقیف انجام می دهد. یوناما / کمیشنری عالی حقوق بشر پس از توضیح هدف، محرمیت و داوطلبانه بودن مصاحبه و همچنان مکلفیت یوناما / کمیشنری عالی حقوق بشر و بعد از کسب رضایت داوطلبانه و آگاهانه فرد تحت توقیف، مصاحبه را انجام می دهد. کارمندان بخش حقوق بشر یوناما / کمیشنری عالی حقوق بشر مصاحبه ها را با زبان مادری فرد تحت توقیف (عموماً به زبان دری یا پشتو) انجام می دهد. یوناما / کمیشنری عالی حقوق بشر مصاحبه های نیمه ساختاری را انجام می دهد که به مصاحبه شوندگان اجازه می دهد تا تجارب شان را از زمان توقیف بیان داشته و در عین زمان اطمینان حاصل شود که نکات کلیدی مانند رفتار در محلات سلب آزادی و تطبیق تدابیر محافظتی اجرائی، تحت پوشش قرار می گیرند.

۴.۲ آمار و معیار اثبات

معیار اثبات

هرچند تمام ادعا های شکنجه و بدرفتاری باید مورد تحقیق قرار گیرند، یوناما / کمیشنری عالی حقوق بشر از معیار "به اندازهی کافی معتبر و موثق" برای اینکه آیا اظهارات افراد تحت توقیف در گزارش این نهاد گنجانیده شود یا خیر، استفاده می کند. به منظور مشخص شدن اینکه آیا معلومات به دست آمده در مورد ادعای شکنجه و بدرفتاری یا نقض مصئونیت های اجرائی به اندازهی کافی موثق و معتبر است یا خیر، یوناما / کمیشنری عالی حقوق بشر تمام معلومات موجود را ارزیابی می کند. معیارها برای ارزیابی شامل میزان جزئیات و مرتبط بودن معلومات در تمامی اظهارات (ارزیابی داخلی) و موجودیت ادعا های مشابه توسط سایر مصاحبه شوندگان در مورد توقیف خانهای مشخص و سایر معلومات مرتبط یا اثبات کننده (ارزیابی بیرونی)، می شود.

یوناما / کمیشنری عالی حقوق بشر ارزیابی موثق بودن دو بخش مشخص تمامی اظهاراتی را که از طریق مصاحبه به دست آمده، روی دست می گیرد. یکی آن مربوط به اعتبار ادعا های شکنجه و بدرفتاری است در صورتیکه مصاحبه شونده چنین ادعای را کرده باشد. بخش دیگر مربوط به اعتبار معلومات پیرامون تطبیق تدابیر محافظتی اجرائی می شود. بطور مثال، هرگاه اظهارات یک مصاحبه شونده در مورد تدابیر محافظتی اجرائی به اندازهی کافی موثق و معتبر ثابت شود ولی ادعا در مورد شکنجه و بدرفتاری وارد محسوب نشود، یوناما / کمیشنری عالی حقوق بشر اظهارات مصاحبه شونده را در آمار مربوط به ادعای [نقض] تدابیر محافظتی محسوب می شود نه در رابطه به [ادعای] شکنجه و بدرفتاری.

آمار

یوناما / کمیشنری عالی حقوق بشر دو مجموعه از آمار را جمع آوری می کند. مجموعهی نخست در رابطه به معلومات پیرامون مصاحبه شوندگان مانند محل و نهاد توقیف کننده می باشد. مجموعهی دوم در مورد روند توقیف است که هر مصاحبه شونده آن را پشت سر گذاشته و رفتار و تطبیق تدابیر محافظتی اجرائی در هر محل سلب آزادی می باشد. بطور مثال، یک فرد ممکن از سوی پولیس ملی افغان در یک ولسوالی دستگیر و تحت توقیف قرار گرفته و بعداً به ریاست امنیت ملی آن ولایت منتقل شده باشد. در صورتیکه فرد به گونهی معتبر و موثق ادعا کند که در هر دو محل (پولیس ملی در سطح ولسوالی و امنیت ملی در سطح ولایت) مورد بدرفتاری قرار گرفته است، اظهارات مبنی بر بدرفتاری توسط آن فرد دو باره - یک بار برای پولیس ملی و یک بار برای امنیت ملی - ثبت می شود.

از ۱ جنوری ۲۰۱۹ الی ۳۱ مارچ ۲۰۲۰، یوناما / کمیشنری عالی حقوق بشر با ۶۵۶ فرد در ۶۳ توقیف خانه در ۲۴ ولایت مصاحبه انجام داد. یوناما / کمیشنری عالی حقوق بشر ۱۴۵۸ مورد توقیف را ثبت نمود. طوریکه در فوق به آن پرداخته شد، در مواردی که اظهارات به اندازهی کافی موثق و معتبر محسوب نشد، چنین اظهارات در آمار مربوطه شمرده نشد.

از آنجائیکه مقایسهی فیصدی [این گزارش] با گزارش قبلی به اساس تعداد موارد توقیف که از طریق مصاحبه ها در جریان دورهی این ارزیابی صورت می گیرد نه به اساس آمار کلی، یوناما / کمیشنری عالی حقوق بشر معلومات جمع آوری شده در دورهای ۱۵ ماهه را با اطلاعات به دست آمده در خلال دورهای ۲۴ ماهه سایر گزارش ها قابل مقایسه می داند. قابل یادآوریست که از نظر تعداد مصاحبه ها، یوناما / کمیشنری عالی حقوق بشر در دورهی ۱۵ ماهه ۲۰۱۹ - ۲۰۲۰ با تعداد بیشتر (۶۵۶ تن) نسبت به دورهی ۲۴ ماهه سال ۲۰۱۷ - ۲۰۱۸ انجام داد.

۳. چهارچوب حقوقی منع شکنجه و بدرفتاری در افغانستان

۱.۳ منع شکنجه

میثاق های متعدد بین المللی که افغانستان به آن ملحق شده است، شکنجه و سایر رفتارها یا مجازات ظالمانه، غیر انسانی و تحقیر آمیز را منع قرار داده است. این میثاق ها شامل کنوانسیون منع شکنجه و سایر رفتارها یا مجازات ظالمانه، غیر انسانی یا تحقیر آمیز (کنوانسیون منع شکنجه) و پروتوکول اختیاری آن، میثاق بین المللی حقوق مدنی و سیاسی، کنوانسیون حقوق طفل، کنوانسیون حقوق افراد دارای معلولیت، کنوانسیون های ۱۹۴۹ ژنیو، و اساسنامه روم محکمه جنائی بین المللی می باشد. مکلفیت دولت مبنی بر جلوگیری از چنین اعمال غیر قابل تقلیل می باشد؛ روی این ملحوظ، دولت هیچگاه نمی تواند استفاده از آن یا ناتوانی در جلوگیری از آن را حتی در شرایط اضطراری توجیه نماید.¹⁸ (به ضمیمه ۱ برای ممنوعیت شکنجه و بدرفتاری طبق قانون بین المللی مراجعه شود.)

قانون افغانستان شکنجه را صراحتاً منع قرار می دهد. قانون اساسی صراحت دارد که "هیچ شخص نمی تواند حتی به مقصد کشف حقایق از شخص دیگر، اگر چه تحت تعقیب، گرفتاری یا توقیف و یا محکوم به جزا باشد، به تعذیب او اقدام کند یا امر بدهد" (ماده ۲۹). همچنان، در قانون اساسی تصریح شده است که "هر شخص که از اداره بدون موجب متضرر شود مستحق جبران خساره می باشد و می تواند برای حصول آن در محکمه دعوا اقامه کند" (ماده ۵۱).

کود جزای ۲۰۱۸ با ارائه ی تعریفی که کلاً در همخوانی با عناصر مندرج کنوانسیون منع شکنجه قرار دارد (ماده ۴۵۰)، عمل شکنجه را منع قرار می دهد. کود جزاء حتی "خشونت" به شمول رفتار خشن، توهین آمیز یا تحقیر آمیز از سوی موظف خدمات عامه در برابر هر فرد را جرم انگاری نموده است (ماده ۴۴۸). به همین ترتیب، قانون منع شکنجه سال ۲۰۱۸ عمل شکنجه را منع قرار می دهد (ماده ۶) و صراحت دارد که هیچ استثناء برای این ممنوعیت وجود ندارد (ماده ۷).¹⁹ فرمان شماره ۱۲۹ ریاست جمهوری²⁰ که در سال ۲۰۱۳ صادر شد، یکبار دیگر روی ممنوعیت شکنجه به اساس قانون اساسی تاکید نموده و مشخصاً به وزارت داخله، ریاست امنیت ملی و اداره لوی څارنوالی هدایت می دهد که "از شکنجه یا بدرفتاری مظنونین یا افراد تحت توقیف در جریان استنطاق و توقیف خودداری نمایند".

۲.۳ تدابیر محافظتی اجرائی در برابر شکنجه و بدرفتاری

کنوانسیون منع شکنجه دولت افغانستان را مکلف می سازد تا نه تنها شکنجه و بد رفتاری را منع قرار دهد بلکه تدابیر موثر را جهت جلوگیری از شکنجه و بد رفتاری نیز روی دست گیرد.²¹ کمیته منع شکنجه به دولت افغانستان توصیه نمود تا اطمینان حاصل نماید که تمام افراد تحت توقیف از مصئونیت های حقوقی اساسی از آغاز توقیف چه در قانون یا در عمل بهره مند می شود که شامل حصول اطمینان از حق آگاهی از حقوق، حق دریافت فوری مساعدت های حقوقی مستقل و مساعدت های طبی مستقل، و حق تماس با اقارب می شود.²² قانون اساسی افغانستان در خصوص حق داشتن وکیل مدافع و داشتن مکالمات محرم با آن وکیل، حق آگاهی از اتهام به مجرد توقیف، و حق حضور به موقع در پیشگاه محکمه صراحت دارد (ماده ۳۱). قانون منع شکنجه نیز اداره لوی څارنوالی، وزارت امور داخله، ریاست امنیت

¹⁸ کنوانسیون منع شکنجه، فقره (۲) ماده ۲؛ میثاق بین المللی حقوق مدنی و سیاسی، فقره (۲) ماده ۴؛ همچنان مراجعه شود به کمیته حقوق بشری، مکاتبه نمبر ۲۶۵۷/۲۰۱۵، لویپانیز در مقابل اسپانیا (۲۰۱۹) (چنین استنتاج می شود که شکنجه در هیچ شرایطی به شمول تهدیدات تروریسم قابل توجیه نمی باشد).

¹⁹ کمیته منع شکنجه در مورد مجازات خفیف که برای جرم شکنجه در کود جزا (ماده ۴۵۱) از ۳ الی ۵ سال حبس را در نظر شده است، ابراز نگرانی نمودند. کمیته منع شکنجه، نظریات نهائی در مورد گزارش دوره ای دوم افغانستان (سال ۲۰۱۷) (CAT/C/AFG/C2)، فقره ۲۳.

²⁰ فرمان شماره ۱۲۹ (مورخ ۱۶ فروری ۲۰۱۳) رئیس جمهوری اسلامی افغانستان جهت تطبیق پیشنهادات هیئت حقیقت یاب در مورد موجودیت شکنجه و بدرفتاری در توقیف خانه ها.

²¹ ماده ۲ کنوانسیون منع شکنجه، تبصره عمومی شماره ۲، به فوق مراجعه شود، فقره ۸-۱۴.

²² کمیته منع شکنجه، ملاحظات نهائی در مورد گزارش دوره ای دوم افغانستان، به فوق مراجعه شود، فقره ۲۶؛ کمیته منع شکنجه، تبصره عمومی شماره ۲، به فوق مراجعه شود، فقره های ۱۳ و ۱۴.

ملی و وزارت دفاع را ملزم می سازد تا اقداماتی را به منظور جلوگیری از شکنجه روی دست گیرند (ماده ۸). قانون اجراءات جزائی و سایر قوانین مربوطه نیز اکثر حقوقی را که به عنوان تدابیر محافظتی در برابر شکنجه و بدرفتاری مهم تلقی می شوند، تضمین می نماید.²³

لازم به ذکر است که به رغم موجودیت حکم قانون اساسی در مورد حق حضور در محکمه (ماده ۳۱)، قانون اجراءات جزائی در مورد تقاضای جلسه استماعیه در مورد اصدار قرار مبنی بر قانونیت توقیف در روزهای ابتدائی پس از توقیف صراحت ندارد. تقاضای جلسه استماعیه در جرایم جنحه الی روز هفتم و در جرایم جنایت الی روز پانزدهم نیاز نمی باشد (ماده ۱۰۰). ضمیمه ۱ قانون اجراءات جزائی موعد توقیف احتمالی بدون تقاضای جلسه استماعیه را در تعدادی از جرایم جنحه الی امنیتی و تروریستی الی ۴۰ روز و در جرایم جنایت امنیتی و تروریستی الی ۷۰ روز تمدید می کند (ماده ۶).

از جنوری ۲۰۱۹ بدینسو، یوناما / کمیشنری عالی حقوق بشر معلومات در مورد تطبیق چنین تدابیر محافظتی را به گونه‌ی منظم تر جمع آوری می کنند. (برای بحث مفصل تر در مورد چهارچوب حقوقی قابل تطبیق برای هر مصئونیت کلیدی همراه با یافته پیرامون تطبیق آن، به بخش ۵ در ذیل مراجعه شود.)

۳.۳ رسیده گی به ادعاهای شکنجه

کنوانسیون منع شکنجه که افغانستان عضو آن است، صراحت دارد که "هر کشور عضو کنوانسیون مکلف است تا اطمینان حاصل نماید که مقامات ذیصلاح آن، در صورت وجود دلایل معقول مبنی بر وقوع شکنجه، در هر حوزه‌ی تحت صلاحیت قضائی آن، مورد تحقیق سریع و بیطرفانه قرار می گیرد" (ماده ۱۲، تاکید).

زمانی که منسوبین نیروهای ملی امنیتی و دفاعی افغانستان به شمول پولیس ملی و امنیت ملی به ارتکاب جرم مظنون قرار می گیرند، نه به اساس قانون اجراءات جزائی، بلکه طبق قانون اجراءات جزائی عسکری بالای شان تطبیق می شود (ماده ۳، قانون اجراءات جزائی عسکری). به اساس قانون اجراءات جزائی عسکری، فرماندهی که از ادعای مبنی بر ارتکاب عمل جرمی توسط یکی از منسوبین تحت فرماندهی خود آگاه می شود، مکلف است تا تحقیقات ابتدائی را در مورد حقایق و احوال جرم ادعا شده انجام بدهد (فقره ۳) (ماده ۱۸). در صورتیکه دلایل مبنی بر اینکه عمل ارتکابی جرم است، وجود داشته باشد، فرمانده باید قضیه را به خارنوالی مربوطه احاله نماید (موضوع فوق). زمانیکه مظنون تحت نظارت خارنوالی قرار گرفت و خارنوالی اسناد مربوط را از فرمانده تسلیم شد، خارنوال تحقیقات بیشتر به شمول استنطاق از مظنون را طی ۷۲ ساعت انجام می دهد (ماده ۲۱ قانون اجراءات جزائی عسکری). قانون اجراءات جزائی عسکری در مورد صلاحیت خارنوال مبنی بر انجام تحقیقات به اساس لزوم دید، ساکت می باشد.

قانون اجراءات جزائی صراحت دارد که هرگاه خارنوال در جریان تحقیق، تشخیص نماید که پولیس و موظف امنیت ملی در اجراءات مربوط به قضیه مرتکب تخلفات قانونی گردیده است، موضوع را حسب احوال غرض تصمیم قانونی به مقام ذیصلاح اداره مربوط محول می نماید (ماده ۹۱).

چهارچوب فعلی قانون اجراءات جزائی و قانون اجراءات جزائی عسکری که فرمانده مظنون ارتکاب عمل شکنجه را مکلف می سازد تا حقیقت یابی ابتدائی را انجام دهد، به نظر نمی رسد که این امر زمینه را برای تحقیقات بیطرفانه مساعد سازد. طوری که دیده شد، ماده ۹۱ قانون اجراءات جزائی سارنوال را مکلف می سازد تا صرف به مقام ذیصلاح اداره مربوط گزارش دهد و موظف نیست که به اساس لزوم دید خود، تحقیقات سریع را انجام دهد.

²³ مواد ۷ و ۸ قانون اجراءات جزائی (سال ۲۰۱۴)؛ قانون اجراءات جزائی عسکری (سال ۲۰۱۰)، مواد ۱۳، ۱۴ و ۲۱؛ قانون پولیس (سال ۲۰۰۹)، فقره (۴) ماده ۱۵؛ و قانون وکلای مدافع (سال ۲۰۰۷)، ماده ۱۰. حقوقی که به اساس ماده ۷ قانون اجراءات جزائی سال ۲۰۱۴ به مظنونین و متهمین تضمین شده است، عبارتند از: (۱) دانستن جرم نسبت داده شده و کسب توضیحات در مورد اتهام وارده و اجراءات قضیه؛ (۲) مصئونیت از گرفتاری یا توقیف خودسرانه و حق دریافت جبران خساره وارده مطابق احکام این قانون؛ (۳) مصئونیت از توهین، تحقیر، تعذیب جسمی، روانی و هرگونه برخورد غیر انسانی؛ (۴) دادن اطلاع به خانواده یا اقارب وی حین گرفتاری از طرف مرجع گرفتار کننده؛ (۵) اظهار مطالب و ارائه دلایل به صورت آزادانه؛ (۶) ارائه اسناد، مدارک و شهود؛ (۷) حق سکوت؛ (۸) تعیین وکیل مدافع یا داشتن مساعد حقوقی؛ (۹) اظهار نظر پیرامون اشیاء و مدارک ضبط شده؛ (۱۰) داشتن مترجم؛ (۱۱) دسترسی به نقل اوراق مندرج دوسیه و ترتیب دفاعیه؛ (۱۲) اعتراض بر اجراءات مامور ضبط قضائی، اهل خبره، خارنوالی و محکمه؛ (۱۳) تقاضای جلسه استماعیه مبنی بر اصدار قرار در مورد قانونیت توقیف وی؛ (۱۴) ارتباط به صورت آزاد و محرم با نماینده قانونی خویش؛ (۱۵) تعقیب عدلی بدون تاخیر؛ (۱۶) محاکمه به صورت علنی؛ (۱۷) حضور در جریان محاکمه؛ (۱۸) اظهار کلام اخیر در محکمه؛ (۱۹) حق جرح شهود؛ (۲۰) حق رد قاضی، سارنوال، وکیل مدافع و اهل خبره.

ماده ۵۱ قانون اساسی افغانستان صراحت دارد که "هر شخص که از اداره بدون موجب متضرر شود، مستحق جبران خساره می باشد و می تواند برای حصول آن در محکمه اقامه دعوا کند." قانون منع شکنجه شامل یک فصل در مورد جبران خساره مشخصاً برای قربانیان شکنجه می باشد و صراحت دارد که اقامه دعوی قربانی برای جبران خساره به نتیجه‌ی نهائی اجراءات جزائی وابسته نمی باشد.²⁴

با آنهم، به نظر می رسد که قانون منع شکنجه سطح بالایی از مسئولیت اثبات ("بدون هر نوع تردید معقول") برای تعیین جبران خساره را ایجاب می نماید. این شرط منوط به یک حکم دقیق پیرامون بر عکس شدن مسئولیت اثبات و گذاشتن آن به عهده‌ی کسانی می شود که ادعای قرار گرفتن در معرض شکنجه در نبود علایم مشهود در بدن شان را مطرح می کنند.²⁵ به اساس معیارهای بین المللی، مسئولیت ارائه مدارک و مکلفیت‌های اجرائی ممکن باعث ایجاد موانع فرا راه تطبیق موثر حق جبران خساره گردد.²⁶

---

²⁴ قانون منع شکنجه (سال ۲۰۱۸)، ماده ۲۰؛ کمیته منع شکنجه، تبصره عمومی شماره ۳: تطبیق ماده ۱۴ توسط کشور های عضو (سال ۲۰۱۲)، (CAT/C/GC/3)، فقره ۲۶.

²⁵ قانون منع شکنجه (سال ۲۰۱۸)، ماده ۲۲ و ۲۳.

²⁶ کمیته منع شکنجه، تبصره عمومی شماره ۳، بانوشت قبلی، فقره ۳۸.

۴. یافته ها در مورد شکنجه و بدرفتاری

یافته های که در این گزارش ارائه شده، به اساس مصاحبه های است که یوناما / کمیشنری عالی حقوق بشر از ۱ جنوری ۲۰۱۹ الی ۳۱ مارچ ۲۰۲۰ با ۶۵۶ فردی که به اتهام جرایم تروریستی و امنیتی تحت توقیف قرار داشتند، به شمول ۵۶۵ مرد، ۶ زن، ۸۲ پسر و ۳ دختر، در ۶۳ مرکز سلب آزادی در ۲۴ ولایت کشور انجام داد. اکثر این افراد قبل از مصاحبه با یوناما / کمیشنری عالی حقوق بشر، در مکان های مختلف نگهداری شده و مورد استنطاق قرار گرفتند. در نتیجه، یوناما / کمیشنری عالی حقوق بشر در جریان دوره ای ۱۵ ماهه ۱۴۵۸ مورد توقیف را ثبت کرد. از مجموع ۱۴۵۸ مورد توقیف، مصاحبه شوندگان دریافتند که در ۱۴۰۰ مورد از سوی ارگان های دولت افغانستان توقیف شده اند (۳۳۵ مورد توسط پولیس ملی افغان، ۱۷ مورد توسط پولیس محلی افغان، ۷۲۵ مورد توسط ریاست عمومی امنیت ملی، ۴۵ مورد توسط نیروهای خاص امنیت ملی، ۶۹ مورد توسط اردوی ملی، ۱۵۵ مورد توسط محابس ولایتی و ۵۴ مورد توسط مراکز اصلاح و تربیت اطفال)؛ در ۹ مورد توسط "نیروهای خیزش مردمی"^{۲۷} توقیف شدند؛ در ۸ از سوی نیروهای ایالات متحده امریکا در افغانستان تحت توقیف قرار گرفتند. در رابطه به ۴۱ مورد باقیمانده، مصاحبه شوندگان نتوانستند ارگان توقیف کننده را شناسائی نمایند.

۱.۴ یافته های مجموعی

در جریان مدت تحت پوشش این گزارش، یوناما / کمیشنری عالی حقوق بشر دریافت که ۳۰.۳ درصد مصاحبه شوندگان (۱۹۹ تن از مجموع ۶۵۶ تن) اظهارات موثق و معتبر را مبنی بر تجربه کردن شکنجه و بدرفتاری در توقیف خانه دولت افغانستان ارائه نمودند. این رقم مجموعی کاهش اندک [در مقایسه] با ۳۱.۹ درصد (۱۹۷ تن از مجموع ۶۱۸ تن) را که در گزارش قبلی یوناما / کمیشنری عالی حقوق بشر که از ۱ جنوری ۲۰۱۷ الی ۳۱ دسمبر ۲۰۱۸ را تحت پوشش قرار می داد، نشان می دهد.

از مجموع ۱۹۹ تن، ۵۰ تن آنها گزارش دادند که شکنجه و بدرفتاری را در بیشتر از یک محل توقیف تجربه کرده است. از مجموع ۱۴۰۰ موارد توقیف منسوب به دولت افغانستان، افراد تحت توقیف در ۲۵۶ مورد (۱۸ درصد) اظهارات موثق و معتبر را مبنی بر تجربه کردن شکنجه و بدرفتاری ارائه کردند.

بخش آتی معلومات مفصل را پیرامون یافته های یوناما / کمیشنری عالی حقوق بشر در مورد برخورد هر ارگان توقیف کننده با افراد تحت توقیف به تفکیک مصاحبه شوندگان ارائه می کند.

۲.۴ پولیس ملی افغان

از ۱ جنوری ۲۰۱۹ الی ۳۱ مارچ ۲۰۲۰، یوناما / کمیشنری عالی حقوق بشر ۳۳۵ موردی را ثبت کرد که افراد به اتهام جرایم امنیتی یا تروریستی در توقیف خانه های پولیس ملی افغان در سطح ولسوالی / ولایت تحت توقیف قرار گرفتند. در ۹۲ (۲۷.۵ درصد) این چنین موارد توقیف، افراد تحت توقیف اظهارات موثق و معتبر را مبنی بر تجربه کردن شکنجه یا سایر انواع بدرفتاری ارائه کردند. در مقایسه با دوره ای ۲۰۱۷ – ۲۰۱۸، هنگامی که یوناما / کمیشنری عالی حقوق بشر ۳۱.۲ درصد (۵۴ تن از مجموع ۱۷۹ تن) ادعای شکنجه و بدرفتاری را در میان توقیف شدگان ثبت کرد، کاهشی در فیصدی ادعا های شکنجه و بدرفتاری در توقیف خانه های پولیس ملی که توسط یوناما / کمیشنری عالی حقوق بشر در سراسر کشور ثبت شد، رونما شد.

^{۲۷} "جناح مسلح غیردولتی در منازعه که از نیروهای دولتی، شورشیان و گروه های جرمی متفاوت می باشد ... این گروه های مسلح هیچ مبنای قانونی در قوانین افغانستان ندارند. گروه های مسلح این ظرفیت را دارند که برای کسب اهداف سیاسی، ایدئولوژیک یا اقتصادی، از نیروهای مسلح استفاده نمایند؛ این گروه ها شامل تشکیل رسمی نیروهای نظامی دولت، متحدین دولت یا سازمان های بین دولتی نمی باشند؛ و تحت کنترل دولتی (های) که در قلمرو آن فعالیت می کنند، نمی باشند. در بعضی موارد، گروه های مسلح حمایت های مستقیم/غیر مستقیم را از سوی دولت میزبان یا سایر دولت ها دریافت می کنند." یوناما / کمیشنری عالی حقوق بشر، افغانستان: گزارش سالانه ۲۰۱۴ در مورد مافظت افراد ملکی در درگیری های مسلحانه (فبروری ۲۰۱۵)، پانویشت ۱۹۷، قابل دسترس در لینک ذیل:

در میان ولایاتی که یوناما / کمیشنری عالی حقوق بشر بیش از ۱۰ مورد توقیف را در جریان بررسی ثبت کرد، پولیس ملی ولایت کندهار مانند دوره های قبلی بررسی،²⁸ کماکان دارای میزان بسیار بلند (۴۱ تن از مجموع ۷۱ تن که ۵۷.۷ درصد را تشکیل می دهد) ادعای موثق و معتبر شکنجه و بدرفتاری می باشد. هرچند این فیصدی (۷۷ درصد) در مقایسه با آنچه که در بررسی دوره های ۲۰۱۷ - ۲۰۱۸ کاهش را نشان می دهد، عملکرد پولیس ملی ولایت کندهار کماکان مایه ی نگرانی می باشد.

برعلاوه، هرات (۱۱ تن از مجموع ۳۰ تن که ۳۶.۷ درصد را تشکیل می دهد)، سمنگان (۴ تن از مجموع ۱۱ تن که ۳۶.۴ درصد را تشکیل می دهد)، و پکتیکا (۱۱ تن از مجموع ۳۶ تن که ۳۰.۶ درصد را تشکیل می دهد) نیز آمار بلندتر از حد اوسط در سطح کشور را داشتند. دسترسی محدود یوناما / کمیشنری عالی حقوق بشر به شماری از ولایات روی تعداد مصاحبه ها و ادعای ثبت شده در هر ولایت تاثیر گذاشت؛ با آنهم، یوناما / کمیشنری عالی حقوق بشر مشخصاً در سه ولایت هرات، کندهار و سمنگان فیصدی بلند ادعای شکنجه و بدرفتاری را در توقیف خانه های پولیس ملی افغان و ریاست امنیت ملی ثبت کرد (در مورد امنیت ملی، به بخش ۳.۴ در ذیل مراجعه فرمائید).

جدول 4.1. پولیس ملی افغان. گزارشات کافی معتبر و موثق از شکنجه و بدرفتاری

توقیف خان های ریاست امنیت ملی در سطح ولایت و ولسوالی ها (یکجا)	#تعداد موارد ثبت شده ای توقیف*	#تعداد اتهامات مؤثق و معتبر شکنجه ویا بدرفتاری	%تعداد اتهامات مؤثق و معتبر شکنجه ویا بدرفتاری
شرق			
ننگرهار	23	2	8.7
شمال			
فاریاب	10	2	20
سمنگان	11	4	36.4
شمال شرق			
بدخشان	43	4	9.3
بغلان	26	5	19.2
کندهار	13	0	0
جنوب			
کندهار	71	41	57.7
جنوب شرق			
پکتیکا	36	11	30.6
غرب			
هرات	30	11	36.7
مجموع در سطح کشور	335	92	27%

*جدول فقط ولایت را نشان می دهد که یوناما بیش از 10 مورد بازداشت را از جنوری 2019 تا 30 مارچ 2020 ثبت کرده است.

²⁸ یوناما / کمیشنری عالی حقوق بشر / کمیشنری عالی حقوق بشر، رفتار با توقیف شدگان منازعات در توقیف خانه های افغانستان (اکتوبر ۲۰۱۱)، در صفحات ۳۶ - ۳۷؛ یوناما / کمیشنری عالی حقوق بشر / کمیشنری عالی حقوق بشر، رفتار با توقیف شدگان منازعات در توقیف خانه های افغانستان: در طی یک سال (جنوری ۲۰۱۳)، در صفحات ۴۹ - ۵۳؛ یوناما / کمیشنری عالی حقوق بشر / کمیشنری عالی حقوق بشر، گزارش در مورد رفتار با توقیف شدگان منازعات مسلحانه در توقیف خانه های افغانستان: باسگویی و تطبیق فرمان شماره ۱۲۹ ریاست جمهوری (فبروری ۲۰۱۵)، در صفحات ۵۴ - ۶۰؛ یوناما / کمیشنری عالی حقوق بشر / کمیشنری عالی حقوق بشر، رفتار با توقیف شدگان منازعات مسلحانه: تطبیق پلان ملی افغانستان در مورد محو شکنجه (اپریل ۲۰۱۷)، در صفحات ۳۲ - ۳۴؛ یوناما / کمیشنری عالی حقوق بشر / کمیشنری عالی حقوق بشر، رفتار با توقیف شدگان منازعات در توقیف خانه های افغانستان: جلوگیری از شکنجه و هر نوع رفتار مندرج قانون منع شکنجه (اپریل ۲۰۱۹)، در صفحه ۱۷.

چوکات ۱: ناپدید شدن اجباری در کندهار

یوناما / کمیشنری عالی حقوق بشر ۳۴ مورد ناپدید شدن اجباری²⁹ را که در دوره‌ی ۲۰۱۷ - ۲۰۱۸ ثبت نموده بود، و سه ادعای را که در دوره‌ی ۲۰۱۹ - ۲۰۲۰ جمع آوری کرد، پیگیری نمود.

در هشت مورد از مجموع قضایای که در دوره‌ی ۲۰۱۷ - ۲۰۱۸ ثبت شد و در سه مورد از قضایای جمع آوری شده در دوره‌ی ۲۰۱۹ - ۲۰۲۰، افراد الی تهیه این گزارش اظهارات شان را بیان نکردند. ۱۰ تن از این افراد در داخل یا حوالی شهر کندهار تحت توقیف قرار گرفتند: هفت تن توسط پولیس ملی، یک تن توسط ریاست ۰۳ امنیت ملی، و دو تن توسط نیروهای نامعلوم. یک تن توسط پولیس ملی افغان در شهر غزنی دستگیر شد و به خانواده‌اش اطلاع داده شده که به اساس تقاضای پولیس ملی کندهار، به آن ولایت انتقال داده شده است.

از مجموع ۱۱ مورد، یک تن در سال ۲۰۱۴، دو تن در سال ۲۰۱۵، سه تن در سال ۲۰۱۶، چهار تن در سال ۲۰۱۷ و یک تن در سال ۲۰۱۹ ناپدید شد. تلاش‌ها توسط خانواده‌های شان برای کسب معلومات در مورد سرنوشت و موقعیت دوستان شان تا اکنون بی نتیجه بوده است.

یوناما / کمیشنری عالی حقوق بشر با مسئولین محلی و مرکزی دادخواهی نموده تا تحقیقات در مورد تعیین سرنوشت و موقعیت افرادی که ناپدید شده‌اند، روی دست گرفته شود؛ خانواده‌های آنها در جریان نتایج این تحقیقات قرار گیرند؛ و عاملین این عمل به عدالت کشانیده شوند.

یوناما / کمیشنری عالی حقوق بشر معلومات در مورد ۱۱ قضیه را با گروه کاری ملل متحد در مورد ناپدید شدن اجباری یا اختیاری نیز شریک ساخته است.

پولیس محلی افغان

پولیس محلی افغانستان در سطح محل استخدام و در چوکات وزارت امور داخله فعالیت می‌کند. از ۱ جنوری ۲۰۱۹ الی ۳۱ مارچ ۲۰۲۰، یوناما / کمیشنری عالی حقوق بشر ۱۷ موردی را ثبت کرد که آزادی افراد به اتهام جرایم امنیتی یا تروریستی از سوی پولیس محلی افغان سلب شد هرچند نیروهای پولیس محلی آنها را به امنیت ملی یا پولیس ملی افغان تحویل می‌دهند. در رابطه به ۸ مورد توقیف (۴۷ درصد) که توسط یوناما / کمیشنری عالی حقوق بشر ثبت شد، توقیف شدگان گزارش‌های معتبر و موثق در مورد تجربه کردن شکنجه و بدرفتاری را ارائه کرده و لت و کوب را معمول‌ترین روش اذعان کردند. این موارد در شش ولایت صورت گرفت: بدخشان، بلخ، کندهار، ننگرهار، پکتیکا و پکتیا.

مثال‌های مصاحبه شونده‌گانی که اظهارات موثق در مورد شکنجه و بدرفتاری ارائه کردند، از نظر جغرافیایی آنقدر گسترده بود که تفکیک نحوی برخورد پولیس محلی افغان با توقیف شدگان در مناطق مشخص، میسر نبود. باوجود آن، میزان بلند افرادی که توسط پولیس محلی توقیف شدند و اظهارات موثق و معتبر در مورد شکنجه و بدرفتاری در سراسر کشور ارائه کردند، نشان می‌دهد که برای نظارت دقیق از

²⁹ قانون بین‌المللی حقوق بشر "ناپدید شدن اجباری" را چنین تعریف می‌کند که "افرادی که خلاف خواست شان دستگیر، توقیف یا ربوده شده یا آزادی شان طور دیگر توسط مسئولین نهاد‌ها یا سطوح مختلف دولتی یا توسط گروه‌های سازمان یافته یا افراد شخصی به نمایندگی یا حمایت مستقیم یا غیر، به رضایت یا آگاهی دولت، سلب می‌شود و بعداً در مورد سرنوشت یا موقعیت این افراد معلومات داده نمی‌شود یا در مورد سلب آزادی آنها ابراز بی‌خبری می‌شود، و این امر چنین افراد را از دایره محافظت قانون خارج می‌سازد." (اعلامیه پیرامون محافظت تمام افراد در برابر ناپدید شدن اجباری (۱۹۹۲)، مقدمه). گروه کاری ملل متحد در مورد ناپدید شدن اجباری تأیید نموده است که ناپدید شدن اجباری شکنجه یا نوع دیگر بدرفتاری ممنوع شده محسوب می‌شود چنانچه در آن آمده است که "این واقعیت مسلم است که توقیف به عنوان شخص ناپدید شده و مزوی از خانواده برای مدت طولانی در واقع نقض حق دسترسی به شرایط انسانی در توقیف خانه بوده و به این گروه کاری به عنوان شکنجه ارائه شده است." شورای اقتصادی و اجتماعی ملل متحد، گزارش گروه کاری در مورد ناپدید شدن اجباری یا اختیاری (۱۹۸۳) (E/CN.4/1983/14)، فقره ۱۳۱. افغانستان کنوانسیون بین‌المللی محافظت تمام افراد در برابر ناپدید شدن اجباری را تصویب نکرده است. کود جزای ۲۰۱۸ ناپدید شدن اجباری را به عنوان عنصر متشکله جرم ضد بشریت جرم انگاری نموده است (ماده ۳۳۵)، ولی به عنوان عمل جرمی مستقل پنداشته نمی‌شود.

³⁰ یوناما / کمیشنری عالی حقوق بشر، رفتار با توقیف شدگان منازعات مسلحانه در افغانستان: جلوگیری از شکنجه و بدرفتاری به اساس قانون منع شکنجه (اپریل ۲۰۱۹)، صفحه ۱۷.

برخورد پولیس محلی با توقیف شدگان و برنامه های آموزشی برای آنها در مورد رعایت بهتر قوانین افغانستان و معیارهای بین المللی حقوق بشری، نیاز است.

۳.۴ ریاست عمومی امنیت ملی

یوناما / کمیشنری عالی حقوق بشر ۷۲۵ موردی را ثبت کرد که افراد به اتهام جرایم امنیتی یا تروریستی در توقیف خانه های امنیت ملی در ولسوالی و یا ولایات تحت توقیف قرار گرفتند. در ۱۱۶ این چنین موارد توقیف (۱۶ درصد) که توسط یوناما / کمیشنری عالی حقوق بشر ثبت شد، مصاحبه شوندهگان اظهارات معتبر و موثق در مورد تجربه کردن شکنجه و سایر انواع بدرفتاری را ارائه کردند. در مقایسه با بررسی دوره های ۲۰۱۷ - ۲۰۱۸ هنگامی که یوناما / کمیشنری عالی حقوق بشر ۲۵.۱ درصد (۱۲۸ مورد از مجموع ۵۱۰ مورد) را ثبت کرد، کاهش در فیصدی ادعا های شکنجه در توقیف خانه های امنیت ملی در سراسر کشور رونما شده است. یوناما / کمیشنری عالی حقوق بشر از ادامه ی کاهش در فیصدی ادعا های شکنجه و بدرفتاری در توقیف خانه های ریاست امنیت ملی استقبال می کند.

در سطح ولایات، بیشترین درصدی ادعا های شکنجه و بدرفتاری افراد هنگامی که تحت توقیف امنیت ملی قرار داشتند، در ولایات غور (۹ مورد از مجموع ۱۲ مورد ۷۵ درصد)؛ هلمند (۴ مورد از مجموع ۱۲ مورد ۳۳ درصد)؛ هرات (۱۱ مورد از مجموع ۳۷ مورد ۳۰ درصد)؛ سمنگان (۷ مورد از مجموع ۲۹ مورد ۲۴ درصد)؛ کندهار (۱۱ مورد از مجموع ۴۷ مورد ۲۳ درصد)؛ و ریاست امنیت ملی کابل (۷ مورد از مجموع ۳۴ مورد ۲۰.۶ درصد) را تشکیل می دهد ثبت شد.

جدول 4.2. ریاست امنیت ملی. گزارشات کافی معتبر و موثق از شکنجه و بدرفتاری

توقیف خان های ریاست امنیت ملی در سطح ولایت و ولسوالی ها (یکجا)	#تعداد موارد ثبت شده ای توقیف*	#تعداد اتهامات مؤثق و معتبر شکنجه ویا بدرفتاری	%تعداد اتهامات مؤثق و معتبر شکنجه ویا بدرفتاری
مرکز			
کابل	20	2	10
پروان	13	2	15.4
کابل ریاست امنیت ملی	34	7	20.6
کابل ریاست امنیت ملی	45	0	0
بگرام ریاست امنیت ملی	33	1	3
بگرام ریاست امنیت ملی	18	1	5.6
شرق			
کنر	28	4	14.3
لغمان	25	5	20
ننگرهار	53	5	9.4
شمال			
بلخ	42	7	16.7
فاریاب	15	1	6.7
سمنگان	29	7	24.1
شمال شرق			
بدخشان	43	2	4.7
بغلان	34	6	17.6
کندز	40	9	22.5
تخار	14	1	7.1
جنوب			
هلمند	12	4	33.3
کندهار	47	11	23.4

جنوب شرق			
خوست	38	6	15.8
پکتیا	25	3	12
پکتیکاه	33	5	15.2
زون غرب			
هرات	37	11	29.7
غور	12	9	75
مجموع در سطح کشور	725	116	16 %

*جدول فقط ولایت را نشان می دهد که یوناما بیش از 10 مورد بازداشت را از جنوری 2019 تا 30 مارچ 2020 ثبت کرده است.

نیروهای خاص امنیت ملی و نیروهای محافظت خوست

به اساس معلومات به دست آمده از ریاست عمومی امنیت ملی، هیچ یک از واحدهای عملیاتی و خاص امنیت ملی دارای توقیف خانه های مستقل نمی باشند. به مجرد دستگیری، واحدهای خاص امنیت ملی مکلف اند که مظنونین جرایم را غرض تحقیقات ابتدائی به توقیف خانه های ریاست امنیت ملی در کابل یا مرکز ولایات تحویل می دهند.

باوجود آن، یوناما / کمیشنری عالی حقوق بشر ۳۳ مورد توقیف توسط واحدهای خاص امنیت ملی را ثبت کرد؛ ریاست ۰۱ امنیت ملی (۷ مورد)، ریاست ۷۵۵ (۲ مورد)، ریاست ۰۴ امنیت ملی در ولایت کنر (۳ مورد)، ریاست ۰۲ امنیت ملی در ولایت ننگرهار (۲ مورد)، واحد نامعلوم امنیت ملی در ولایت بلخ (۲ مورد)، ریاست ۰۹ امنیت ملی در ولایت کندز (۱ مورد)، ریاست ۰۳ امنیت ملی در ولایت کندهار (۱۳ مورد)، ریاست ۹۰۶ امنیت ملی در ولایت کندهار (۱ مورد) و واحد نامعلوم در ولایت هلمند (۲ مورد). برعلاوه، یوناما / کمیشنری عالی حقوق بشر ۱۲ مورد [توقیف] توسط نیروهای محافظتی خوست را ثبت کرد. در ۱۹ این چنین موارد، مصاحبه شوندهگان اظهارات موثق و معتبر در مورد شکنجه و بدرفتاری توسط نیروهای خاص عملیاتی امنیت ملی و نیروهای محافظت خوست را ثبت کرد.

یوناما / کمیشنری عالی حقوق بشر ۱۳ مورد توقیف توسط ریاست ۰۳ امنیت ملی در ولایت کندهار را ثبت کرد: در ۹ این چنین مورد (۶۹ درصد)، توقیف شدگان اظهارات موثق و معتبر در مورد ادعای شکنجه ارائه کردند. هرچند میزان توقیف در مقایسه با دوره ای ۲۰۱۷ - ۲۰۱۸ کمتر می باشد (۴۵ مورد)، آمار ادعاها در مقایسه با دوره ای گذشته (۳۷.۷ درصد) بلندتر می باشد.

یوناما / کمیشنری عالی حقوق بشر ۱۲ مورد توقیف توسط نیروهای محافظت خوست را نیز ثبت کرد؛ در یکی از این موارد، یک تن از توقیف شدگان ادعای موثر و معتبر شکنجه را ارائه کرد.

۴.۴ اردوی ملی افغان

یوناما / کمیشنری عالی حقوق بشر ۵۹ مورد توقیف را ثبت کرد که افراد به اتهام جرایم امنیتی و تروریستی توسط نیروهای اردوی ملی افغانستان قبل از انتقال افراد تحت توقیف به ریاست عمومی امنیت ملی یا پولیس ملی، تحت توقیف قرار گرفتند. در ۱۴ مورد توقیف (۲۳.۷ درصد) که توسط یوناما / کمیشنری عالی حقوق بشر ثبت شد، افراد تحت توقیف اظهارات موثق و معتبر مبنی بر تجربه کردن شکنجه و بدرفتاری را ارائه کردند. این رویدادها توسط منسوبین اردوی ملی در ۱۰ ولایت ذیل به وقوع پیوست: کاپیسا (۱ مورد)، لوگر (۱ مورد)، بلخ (۱ مورد)، فاریاب (۲ مورد)، کندز (۲ مورد)، نیمروز (۲ مورد)، غزنی (۱ مورد)، خوست (۱ مورد)، پکتیا (۱ مورد)، و هرات (۲ مورد).

هرچند یوناما / کمیشنری عالی حقوق بشر از فیصدی بلند افرادی که توسط نیروهای اردوی ملی توقیف شده و اظهارات موثق و معتبر در مورد شکنجه و بدرفتاری را ارائه کردند، ابراز نگرانی می کند، تفکیک نحوه برخورد این گروه با توقیف شدگان در مناطق مشخص، میسر نبود.

توقیف خانه ملی افغان در پروان توقیف خانه‌ی است که در ولسوالی بگرام ولایت پروان موقعیت دارد. این توقیف خانه توسط یک تورن جنرال وزارت دفاع مدیریت می‌شود و کارمندان آن را محافظین پولیس نظامی اردوی ملی تشکیل می‌دهد. این توقیف خانه در جوار توقیف خانه امنیت ملی که به گونه‌ی مستقل از سوی ریاست امنیت ملی مدیریت می‌شود و توقیف خانه ریاست ۲۴۱/۰۴۱ امنیت (ریاست مبارزه علیه تروریسم) و توقیف خانه ریاست ۵۰۱/۰۴۹ امنیت ملی ((ریاست تحقیق) نامیده می‌شود، قرار دارد.

در جریان دوره‌ی تحت پوشش این گزارش، یوناما / کمیشنری عالی حقوق بشر ۱۰ مورد را ثبت کرد که افراد به اتهام ارتکاب جرایم امنیتی و تروریستی در توقیف خانه پروان که از سوی اردوی ملی مدیریت می‌شود، تحت توقیف قرار گرفتند. از جمله‌ی این موارد، یوناما / کمیشنری عالی حقوق بشر یک مورد را ثبت کرد که فرد تحت توقیف اظهارات موثق و معتبر در مورد شکنجه یا بدرفتاری از سوی منسوبین اردوی ملی ارائه کرد.

از اینکه نیروهای اردوی ملی افغانستان استفاده از سلول‌های انفرادی صرفاً به عنوان اقدامات تادیبی را پس از نشر گزارش سال ۲۰۱۹ یوناما / کمیشنری عالی حقوق بشر متوقف ساخت، یوناما / کمیشنری عالی حقوق بشر از این کار استقبال می‌کند. در عین زمان، یوناما / کمیشنری عالی حقوق بشر ملاحظه نمود که بعضی محبوسین دارای مشکلات روانی - اجتماعی در مغایرت با مکلفیت دولت طبق کنوانسیون حقوق محبوسین و معلولین که افغانستان از سال ۲۰۱۲ بدینسو عضو آن است، در توقیف خانه اردوی ملی در ولایت پروان در سلول‌های انفرادی بدون مراقبت‌های مناسب روانی یا طبی به سر می‌برند و یوناما / کمیشنری عالی حقوق بشر در این راستا ابراز نگرانی می‌کند.

یوناما / کمیشنری عالی حقوق بشر همچنان با ابراز نگرانی، ملاحظه نمود که برخلاف محابس ولایتی، توقیف خانه پروان بدون برنامه‌های اصلاحی یا آموزشی برای محبوسین می‌باشد تا آنها پس از رهایی آماده‌ی ادغام مجدد در جامعه باشند؛ این برنامه‌های اصلاحی و آموزشی شامل آموزشی مهارت‌های حرفوی می‌شود که این احتمال را افزایش می‌دهد تا محبوسین آزاد شده مجدداً به گروه‌های مسلح ملحق نشود یا در فعالیت‌های جرمی اشتراک ننمایند.

در رابطه به دسترسی وکلای مدافع، یوناما / کمیشنری عالی حقوق بشر ملاحظه نمود که دسترسی آنها به توقیف خانه‌های امنیت ملی در محبس پروان صرف به دور روز در هفته محدود می‌باشد. وکلای مدافع به توقیف خانه اردوی ملی در پروان همه روزه دسترسی دارند؛ با وجود آن، وکلای مدافع باید مکتوبی رسمی از انجمن مستقل وکلای مدافع مبنی بر تقاضا برای ملاقات با موکلین شان، در دست داشته باشند. این محدودیت‌ها مشکلاتی را برای وکلای مدافع در راستای سپری کردن وقت کافی با موکلین شان به ویژه با توجه به زمان مورد نیاز برای سفر از کابل به توقیف خانه و برگشت آن، ایجاد نموده است. یوناما / کمیشنری عالی حقوق بشر همچنان ملاحظه کرد که توقیف خانه هنوز هم فاقد اطاق‌های می‌باشد که وکلا بتوانند به گونه‌ی خصوصی با موکلین شان ملاقات نمایند.

۵.۴ اداره تنظیم امور زندان‌ها

در پرتو اصلاحات زندان‌ها که در جنوری ۲۰۲۰ آغاز شد، محابس و مراکز اصلاح و تربیت اطفال در ولایات تحت مدیریت اداره تنظیم امور زندان‌ها قرار گرفته است. به دلیل شیوع کووید - ۱۹، یوناما / کمیشنری عالی حقوق بشر اکثر مصاحبه‌ها در محابس و مراکز اصلاح و تربیت اطفال را قبل از انتقال [به اداره تنظیم امور محابس] انجام داد و بنابراین یافته‌های ذیل مربوط به مدیریت قبلی (هنگامی که محابس ولایت توسط وزارت امور داخله و مراکز اصلاح و تربیت اطفال توسط وزارت عدلیه مدیریت می‌شد) می‌گردد.

یوناما / کمیشنری عالی حقوق بشر ۱۵۵ موردی را ثبت کرد که افراد به اتهام ارتکاب جرایم امنیتی یا تروریستی در محابس ولایات، اکثراً در توقیف خانه‌های ولایات تحت توقیف قرار گرفتند. از مجموع این موارد، یوناما / کمیشنری عالی حقوق بشر ۵ موردی را ثبت کرد که مصاحبه‌شوندگان اظهارات موثق و معتبر در مورد شکنجه و بدرفتاری ارائه کردند. این ۵ مورد در ۴ ولایت آتی ثبت شد: کاپیسا (۱ مورد)، پروان (۱ مورد)، بغلان (۲ مورد)، و کندهار (۱ مورد).

یوناما / کمیشنری عالی حقوق بشر ۵۴ مورد توقیف را در مراکز اصلاح و تربیت اطفال [به شرح ذیل] ثبت کرد؛ در کابل (۲۵ مورد)، لوگر (۱ مورد)، لغمان (۲ مورد)، ننگرهار (۹ مورد)، سمنگان (۲ مورد)، بدخشان (۳ مورد)، بغلان (۱ مورد)، کندز (۳ مورد)، کندهار (۱ مورد)، ارزگان (۱ مورد)، غزنی (۲ مورد)، خوست (۲ مورد) و هرات (۲ مورد). در خصوص ۱ مورد توقیف در مرکز اصلاح و تربیت ولایت لغمان، یک طفل اظهارات موثق و معتبر در مورد شکنجه و بدرفتاری در یکی از مراکز اصلاح و تربیت اطفال ارائه کرد.

یوناما / کمینشری عالی حقوق بشر با ۸۵ طفل به شمول ۸۲ پسر و ۳ دختر که آزادی شان به اتهام ارتکاب جرایم امنیتی و تروریستی سلب شده، مصاحبه نمود.³¹ اطفال مصاحبه شده خود را ۱۰ ساله الی ۱۸ ساله معرفی کردند. اطفال برای رسیدن به مرکز اصلاح و تربیت اطفال در ولایات یا کابل، از چندین محل توقیف می گذرند. یوناما / کمینشری عالی حقوق بشر ۲۴۱ مورد توقیف اطفال را از طریق ۸۵ مصاحبه به ثبت رسانید.

همانند بررسی دوره‌ی ۲۰۱۷ - ۲۰۱۸، اطفال کماکان شدیداً در معرض شکنجه و بدرفتاری که به نظر می رسد در توقیف خانه های امنیت ملی جریان دارد، قرار دارند.

در رابطه به ۵۳ مورد توقیف اطفال در نظارت خانه های پولیس ملی افغان، یوناما / کمینشری عالی حقوق بشر ۱۳ موردی را ثبت کرد که اطفال محجوز اظهارات موثق و معتبر را در مورد شکنجه و بدرفتاری ارائه کردند (۲۴.۵ درصد). فیصدی مواردی که اطفال اظهارات موثق و معتبر شکنجه و بدرفتاری در نظارت خانه های پولیس ملی را ارائه کردند، پائین تر از فیصدی کل موارد توقیف توسط پولیس ملی افغان بود که از سوی یوناما / کمینشری عالی حقوق بشر ثبت گردید (۲۵.۵ درصد، به بخش ۲.۴ در فوق مراجعه شود).

از مجموع ۹۴ مورد توقیف اطفال در توقیف خانه های امنیت ملی، مصاحبه شوندگان در ۲۳ مورد (۲۴.۵ درصد) اظهارات موثق و معتبر پیرامون شکنجه و بدرفتاری ارائه کردند. این فیصدی در توقیف خانه های امنیت ملی بیشتر از فیصدی بود که برای تمام موارد توقیف امنیت ملی ثبت شده بود (۱۶ درصد، به بخش ۴.۴ در فوق مراجعه شود).

طوریکه آمار مربوط به توقیف ریاست امنیت ملی (۹۴ مورد که ۲۱ مورد آن در ریاست ۵۰۱ کابل ثبت شد) و پولیس ملی (۵۳ مورد) نشان می دهد، اطفال در توقیف خانه های غیر از مراکز اصلاح و تربیت اطفال نگهداری می شوند. قانون اداره تنظیم امور زندان ها (سال ۲۰۲۰) صراحت دارد که مراکز اصلاح و تربیت اطفال باید مراکزی باشند که اطفال مظنون، متهم یا محکوم به حجز در آن نگهداری شوند. (فقره (۵) ماده ۳).³²

جدول 4.3. اطفال: گزارشات کافی معتبر و موثق از شکنجه و بدرفتاری

نهاد ها	#تعداد موارد ثبت شده ای توقیف*	#تعداد اتهامات مؤثق و معتبر شکنجه و بدرفتاری.	%تعداد اتهامات مؤثق و معتبر شکنجه و بدرفتاری.
پولیس ملی افغانستان	53	13	24.5
پولیس محلی افغان	8	4	50
ریاست امنیت ملی، ریاست امنیت ملی 241، 501، ریاست امنیت ملی بگرام (241، 501)	94	23	24.5
نیروه ویژه ریاست امنیت ملی (10، نیروی محافظت خوست)	4	1	25
اردوی ملی افغانستان	6	2	33.3
ریاست عمومی محابس و توقیف خانه ها	14	0	0
مرکز تربیت اطفال	53	1	1.9
ناشناخته / دیگر	9	4	44.4
در سطح کشور	241	48	19.9 %

*جدول فقط ولایت را نشان می دهد که یوناما بیش از 10 مورد بازداشت را از جنوری 2019 تا 30 مارچ 2020 ثبت کرده است.

³¹ قانون رسیدگی به تخلفات اطفال سال ۲۰۰۵ طفل را چنین تعریف می کند که "فردی که سن ۱۸ سالگی را تکمیل نکرده باشد" (فقره (۱) ماده ۴؛ و حداقل سن برای مسئولیت جرمی را ۱۳ سالگی تعیین نموده است (ماده ۵).

با توجه به ادعا های موثق و معتبر در مورد شیوه های شکنجه و بدرفتاری توسط مسئولین دولت افغانستان که از طریق مصاحبه ها به دست آمد، یوناما / کمینشری عالی حقوق بشر این شیوه ها را به سه دسته تقسیم کرده است: (۱) شیوه های فیزیکی که اکثراً آثار و علائم مشهود آن حین ارتکاب در بدن قربانی باقی می ماند (مانند لت و کوب و با لگد زدن)؛ (۲) شیوه فیزیکی که احتمال آثار و علائم آن حین ارتکاب در بدن قربانی کمتر می باشد (مانند خفه کردن)؛ و (۳) شیوه های غیر فیزیکی (مانند خشونت های روانی یا زبانی). (برای لست مکمل شیوه های ثبت شده برای هر کتگوری، به جدول ۴.۴ مراجعه فرمائید)

یوناما / کمینشری عالی حقوق بشر این را ثبت کرد که شیوه های فیزیکی که آثار و علائم مشهود آن حین ارتکاب در بدن قربانی باقی میماند، در نظارت خانه های پولیس ملی و امنیت ملی معمول می باشد. معمول ترین شیوه در نظارت خانه پولیس ملی افغان لت و کوب و در نظارت خانه امنیت ملی سیلی زدن بود.

در رابطه به شیوه های فیزیکی که احتمال آثار و علائم مشهود روی بدن قربانی پائین است، یوناما / کمینشری عالی حقوق بشر ۸ موردی را که فرد تحت توقیف مجبور به نوشیدن مایعات شد (مثلاً دهن قربانی به جبر باز شده و آب به دهانش ریخته شد و سر قربانی به داخل ظرف آب داخل کرده شد) و ۱۳ مورد خفه شدن را در نظارت خانه های پولیس ملی ثبت کرد. یوناما / کمینشری عالی حقوق بشر ۱۰ یا بیشتر از ۱۰ موردی را در نظارت خانه های ریاست امنیت ملی و پولیس ملی افغان ثبت کرد که در آن از شوک برقی استفاده شده یا فرد تحت توقیف با جبر در وضعیت پر از فشار و استرس قرار گرفت.

در بیشتر از ۲۰ مورد، ادعای موثق و معتبر مبنی بر بستن چشم ها و پوشاندن سر با خریطه در جریان استنطاق یا در جریان توقیف در توقیف خانه های امنیت ملی و پولیس ملی صورت گرفت. (در رابطه به تحلیل حقوقی عمل بستن چشم ها و پوشاندن سر با خریطه، به چوکات ۲ در ذیل مراجعه شود.) لازم به ذکر است که از مجموع ۶۵۶ فردی که با یوناما / کمینشری عالی حقوق بشر مصاحبه انجام داد، ۹۸ تن آنها به طور موثق و معتبر ادعا کردند که حین دستگیری چشمان شان بسته شده بود. از مجموع این ۹۸ مصاحبه شونده، ۶۶ تن آنها توسط کارمندان امنیت ملی، نیروهای خاص امنیت ملی و نیروهای محافظت خوست؛ ۱۷ تن شان توسط پولیس ملی افغان؛ ۷ تن شان توسط پولیس محلی افغان؛ ۳ تن آنها توسط نیروهای اردوی ملی افغان؛ ۱ تن شان مشترکاً توسط نیروهای امنیتی افغانستان؛ ۱ تن آنها توسط نیروهای بین المللی و ۳ شان توسط نیروهای معلوم دستگیر شده بودند.

در خصوص شیوه های غیر فیزیکی، یوناما / کمینشری عالی حقوق بشر آمار بسیار بلندی را ثبت کرد که افراد تحت توقیف در معرض تهدیدها (مانند تهدید خشونت با اعضای زن خانواده ی فرد تحت توقیف یا تهدید حبس دوامدار) در توقیف خانه های امنیت ملی (۵۱ مورد) و نظارت خانه های پولیس ملی افغان (۲۹ مورد) قرار گرفتند.

جدول 4.4. روشهای شکنجه و بدرفتاری

پولیس ملی افغانستان	ریاست امنیت ملی	روشهای که آثار قابل مشاهده ای برجای می گذارند
48	27	لت وکوب (لت وکوب در قسمت های مختلف بدن، از جمله پا)
27	17	لت وکوب با لوله / کیبل
2	0	وارد کردن سوزن (سوزن زدن)
33	29	روشهای جسمی کمتر اثری از خود برجای می گذارند
4	3	دست بند وزنچیر زدن
9	32	سیلی زدن
4	1	تعلیق / حلق آویز
روشهای که کمتر اثری از خود برجای می گذارند		
23	20	بستن چشم ها (رو سری) در هنگام استنطاق یا در تمام مدت
8	3	مجبور نمودن به نوشیدن مایعات (ریختن آب)
10	13	شوک الکتریکی
16	16	دست بند در جریان استنطاق یا در تمام مدت

4	6	کشیدن موها
4	4	تجاوز جنسی (لت وکوب وکشیدن عضو بدن)
1	6	محرومیت از خواب
11	18	فشارموقعیت
13	4	خفه سازی (بستن)
روش های غیر فیزیکی		
14	11	توهین / تحقیر
29	51	تهدیدها
4	4	تهدید سوء استفاده جنسی

چوکات ۲: پوشاندن سر با خریطه یا بستن چشم ها به عنوان شیوه های شکنجه و بدرفتاری

پوشاندن سر توسط خریطه عبارت از پوشاندن کامل سر شخص توسط خریطه می باشد. بستن چشم ها عبارت از عمل محکم بسته کردن چشم های شخص با پارچه یا عینک های رنگه می باشد.

پوشاندن سر و بستن چشم ها تاثیرات فیزیکی و روانی بالای فردی می باشد که این عمل بالایش انجام می شود. پوشاندن سر افراد را از حق بینائی و همچنان از شنیدن، تنفس و بوئیدن محروم می سازد. اینگونه محرومیت باعث از بین رفتن تعادل و هماهنگی [فرد] می شود. مشکلات صحتی موجود و اختلالات روانی ممکن باعث تشدید مشکلات تنفسی هنگامی که سر فرد پوشیده یا چشمان وی بسته باشد، بیشتر می سازد. محرومیت از بوئیدن در جریان این گونه اعمال نیز تاثیرات روانی به شمول احساس ترس، اضطراب، میزان بلند فشار، تشوشات، و ضعف، داشته می تواند.³³

پوشاندن سر و بستن چشم ها دارای پیامدهای در برابر اجراءات حقوقی بوده می تواند. در مواردی که نیازمند بینائی دقیق می باشد، چنین عملکردها باعث می شود که قربانی نتواند شخصی را که باعث شکنجه و بدرفتاری شده، شناخته نتواند که این امر پیگرد عدلی شکنجه را ظاهراً ناممکن می سازد.³⁴

پوشاندن سر و بستن چشم ها به عنوان روش شکنجه و بدرفتاری

کمیته منع شکنجه دریافته است که استنطاق با استفاده از "پوشاندن سر در شرایط خاص" شکنجه شمرده می شود.³⁵ کمیته مذکور ملاحظه کرد که در مواردی که استنطاق با پوشاندن سر به روش های جابراجه صورت می گیرد، "نتیجه مشخصاً مشهود است".³⁶

در واقع، محرومیت جسمانی یک نوع شکنجه و بدرفتاری محسوب می شود. بطور مثال، رهنمود ملل متحد در مورد تحقیقات و مستند سازی موثر شکنجه و سایر رفتار و مجازات ظالمانه، غیر انسانی یا تحقیر آمیز (پروتوکول استانبول) "محرومیت تحرکات جسمانی عادی مانند آواز، روشنی یا حس زمان" را به عنوان روش شکنجه لست می کند.³⁷ متن اصول محافظت تمامی افراد تحت

³³ گروه مسلکی کارشناسان بین المللی، "اعلامیه در مورد پوشاندن سر"، ژورنال شکنجه، جلد ۲۱، موضوع شماره ۳ (۲۰۱۱)، صفحه ۱۸۸، قابل دسترس در:

<https://irct.org/publications/torture-journal/115>

³⁴ کمیته منع شکنجه، ملاحظات پایانی: فلیپین (۲۰۱۶) (CAT/C/PHL/CO/3)، فقره های ۱۹ - ۲۰؛ گزارش ویژه در مورد شکنجه و سایر رفتارها یا مجازات ظالمانه، غیر انسانی و تحقیر آمیز، پیشنهادات عمومی گزارش ویژه در مورد شکنجه (۲۰۰۳) (E/CN.4/2003/68)، بند (ز) فقره ۲۶.

³⁵ کمیته منع شکنجه، ملاحظات گزارش های ارائه شده توسط کشور های عضو به اساس ماده ۱۹ کنوانسیون - گزارش ویژه اسرائیل (۱۹۹۷) (CAT/C/SR.297/Add.1)، فقره ۵ و بند (۱) فقره ۸.

³⁶ کمیته منع شکنجه، گزارش ویژه اسرائیل، همان، فقره ۵. در جریان نظارت از توقیف خانه ها، یوناما / کمیشنری عالی حقوق بشر ثبت کرد که اکثر قضایای پوشاندن سر و بستن چشم ها در جریان استنطاق از طریق سایر روش های شکنجه و بدرفتاری صورت پذیرفت.

³⁷ دفتر کمیشنری عالی حقوق بشر ملل متحد، رهنمود در مورد تحقیق و مستند سازی موثر شکنجه و سایر رفتارها یا مجازات ظالمانه، غیر انسانی یا تحقیر آمیز (۲۰۰۴)، پاراگراف ۱۴۵ (ن)، که در لینک ذیل قابل دسترس است:

هر نوع توقیف یا حبس نیز صراحتاً اذعان می‌دارد که اصطلاح "رفتار یا مجازات ظالمان، غیر انسانی یا تحقیر آمیز" باید طوری تعبیر شود که ... شامل "پوشاندن سر فرد تحت توقیف یا زندانی به گونه‌ی که او را موقتاً یا دائماً از استفاده‌ی یکی از حواس طبیعی مانند بینائی یا شنوائی، یا آگاهی وی از موقعیت و گذر زمان محروم سازد."³⁸

مفتش ویژه ملل متحد در مورد شکنجه و سایر رفتار یا مجازات ظالمانه، غیر انسانی یا تحقیر آمیز (مفتش ویژه ملل متحد در مورد شکنجه) ابراز داشت که شکنجه روانی می‌تواند از طریق تراکم تدابیر مبنی بر محرومیت جسمانی که شامل بستن چشمان و پوشاندن سر می‌شود، اتفاق بیافتد.³⁹

تقاضا برای ممنوعیت صریح پوشاندن سر و بستن چشم

چندین میکانیزم بین المللی حقوق بشر توصیه نموده است که کشورها پوشاندن سر و بستن چشم‌ها را صراحتاً ممنوع سازند.⁴⁰ به عنوان بخشی از بازنگری گزارش‌های ارائه شده توسط کشورهای عضو میثاق جهانی حقوق مدنی و سیاسی، کمیته حقوق بشر در سال ۲۰۰۶ اظهار داشت که محرومیت جسمانی و پوشاندن سر در مغایرت با ممنوعیت شکنجه و بدرفتاری قرار دارد. کمیته‌ی مذکور متعاقباً ابراز داشت که شیوه‌های استنطاق باید در همخوانی با این ممنوعیت قرار داشته باشد.⁴¹ مفتش ویژه ملل متحد در مورد شکنجه قبلاً ملاحظه نموده است که پوشاندن سر و بستن چشم باید ممنوع قرار داده شود.⁴²

S

<https://www.un.org/ruleoflaw/files/training8Rev1en.pdf>

³⁸ متن اصول محافظت تمامی افراد تحت توقیف یا حبس، فقره عمومی ۱.

³⁹ شورای حقوق بشر، شکنجه و سایر رفتار یا مجازات ظالمانه، غیر انسانی یا تحقیر آمیز: گزارش مفتش ویژه در مورد شکنجه (۲۰۲۰) (A/HRC/43/49)، فقره ۵۴.

⁴⁰ کمیته منع شکنجه، خلاصه نتایج اجراءات مربوط به پرسش در مورد لبنان (۲۰۱۴) (A/69/44)، ضمیمه ۱۲، بند (ن) فقره ۳۸؛ کمیته منع شکنجه، گزارش ویژه اسرائیل، به متن فوق مراجعه شود، بند (۱) فقره ۸؛ کمیته منع شکنجه، ملاحظات پایانی: فلیپین، متن فوق، فقره ۱۹ - ۲۰.

⁴¹ کمیته حقوق بشر، ملاحظات پایانی: ایالات متحده امریکا، متن فوق، فقره ۱۳.

⁴² مفتش ویژه در مورد شکنجه، پیشنهادات عمومی، متن فوق.

۵. تدابیر محافظتی اجرائی به منظور جلوگیری از شکنجه و

بدرفتاری

کنوانسیون منع شکنجه دولت افغانستان را مکلف می سازد تا نه تنها شکنجه و بدرفتاری را منع قرار دهد، بلکه تدابیر موثر را به منظور جلوگیری از شکنجه و بدرفتاری روی دست گیرد.⁴³ کمیته منع شکنجه به دولت افغانستان توصیه کرد تا در قانون و در عمل اطمینان حاصل نماید که تمام توقیف شدگان از تدابیر محافظتی حقوقی اساسی از آغاز توقیف مستفید می شوند و این تدابیر شامل حصول اطمینان از دسترسی افراد تحت توقیف به حق آگاهی از حقوق خود، دریافت فوری مساعدت حقوقی مستقل و مساعدت طبی مستقل، و تماس با اقارب می باشد.⁴⁴ در رابطه به قوانین افغانستان، قانون منع شکنجه نیز لوی خاړنوالی، وزارت امور داخله، ریاست عمومی امنیت ملی و وزارت دفاع ملی را ملزم می سازد تا تدابیری را جهت جلوگیری از شکنجه نیز لوی خاړنوالی، وزارت امور داخله، ریاست عمومی امنیت ملی و وزارت دفاع ملی را ملزم می سازد تا تدابیری را جهت جلوگیری از شکنجه روی دست گیرند (ماده ۸). مهمتر از همه، قانون اساسی افغانستان، قانون اجراء جزائی و سایر قوانین مرتبط اکثر حقوقی را که به عنوان تدابیر محافظتی کلیدی در برابر شکنجه و بدرفتاری محسوب می شود، طوری که در بخش های ذیل مختصراً به آنها پرداخته شده است، تضمین می کند.

از ۱ جنوری ۲۰۱۹ بدینسو، یوناما / کمیشنری عالی حقوق بشر معلومات در مورد تطبیق چنین تدابیر محافظتی را به گونه‌ی منظم تر جمع آوری می نماید. خلاصه‌ی یافته‌ها در مورد اینکه چگونه تدابیر محافظتی کلیدی متعدد که برای جلوگیری از شکنجه و بدرفتاری در برابر افرادی که به اتهام جرایم امنیتی و تروریستی تحت توقیف قرار گرفتند و یوناما / کمیشنری عالی حقوق بشر با آنها مصاحبه انجام داده، مورد تطبیق قرار گرفته است، در ذیل ارائه می شود.

۱.۵ معلومات در مورد حقوق

معیارهای بین المللی اذعان می دارد که موظفین توقیف باید فرد تحت توقیف را بلافاصله از حقوق وی به زبانی که برایش قابل فهم باشد، آگاه بسازد.⁴⁵ حق آگاهی از حقوق یک فرد از جمله کلیدی ترین ضمانت‌ها برای جلوگیری از شکنجه و بدرفتاری می باشد.⁴⁶

قانون اجراء جزائی مستلزم آنست که "پولیس حین گرفتاری، سارنوال قبل از آغاز تحقیق و قاضی قبل از محاکمه مکلف اند حقوق مندرج ماده هفتم این قانون⁴⁷ را به مظنون و متهم یا نماینده قانونی آنها توضیح و موضوع را در محضر درج، امضاء و نشان انگشت او را اخذ نمایند" [ماده ۸].

از مجموع ۱۴۵۸ مورد توقیف که در این دوره‌ی بررسی ثبت شد، یوناما / کمیشنری عالی حقوق بشر موارد اندکی را ثبت کرد که افراد تحت توقیف قبل از تحقیق از حقوق خود آگاهی حاصل نمود.

از مجموع ۳۳۵ مورد توقیف در نظارت خانه پولیس ملی افغان، یوناما / کمیشنری عالی حقوق بشر موارد بسیار اندک (۰.۶ درصد) را ثبت کرد که فرد تحت توقیف قبل از تحقیق از حقوق خود آگاهی حاصل نموده بود. حد اوسط مجموعی افراد تحت توقیف که در جریان توقیف از حقوق خود آگاه شدند، نیز بسیار پائین می باشد چنانچه این رقم به ۵ درصد (۱۸ مورد در ۳۳۵ مورد) می رسید. استثناءً، در نظارت خانه پولیس ملی افغان در ولایت بدخشان، از مجموع ۱۸ مورد توقیف، افراد تحت توقیف در ۱۰ مورد از حقوق شان در جریان مرحله توقیف مطلع شدند.

در توقیف خانه ریاست امنیت ملی، تعداد مواردی که در آن افراد تحت توقیف قبل از تحقیق از حقوق شان آگاهی داشتند، همچنان پائین بود (۱۹ مورد از مجموع ۷۲۵ مورد که ۲.۶ درصد را تشکیل می دهد). در تمام کشور، افراد تحت توقیف در ۱۲.۹ درصد موارد توقیف (۹۲

⁴³ کنوانسیون منع شکنجه، ماده ۲؛ کمیته منع شکنجه، تبصره عمومی شماره ۲، متن فوق، فقره های ۸ - ۱۴.

⁴⁴ کمیته منع شکنجه، ملاحظات نهائی در مورد دومین گزارش دوره‌ی افغانستان، متن فوق، فقره ۲۶؛ کمیته منع شکنجه، تبصره عمومی شماره ۲، متن فوق، فقره های ۱۳ و ۱۴.

⁴⁵ کمیته حقوق بشر، تبصره عمومی شماره ۳۵ (۲۰۱۴) در مورد ماده ۹ (آزادی و امنیت فرد)، پاراگراف ۵۸؛ متن اصول ملل متحد برای محافظت تمام افراد تحت توقیف یا حبس (۱۹۸۸) (A/RES/43/279)، اصول ۱۳ - ۱۴؛ معیار ملل متحد برای حداقل قواعد مربوط به رفتار با محبوسین ("قواعد نلسن ماندلا") (۲۰۱۵) (A/RES/70/175)، اصول ۵۳ - ۵۵؛ قواعد ملل متحد برای محافظت اطفال تحت حجز ("قواعد بیجینگ") (۱۹۹۰) (A/RES/45/113)، پاراگراف های ۲۴ - ۲۵.

⁴⁶ کمیته منع شکنجه، تبصره عمومی شماره ۲، پانوشت فوقانی، پاراگراف ۱۳.

⁴⁷ به پانوشت ۲۲ در فوق مراجعه شود.

مورد از ۷۲۵ مورد) از حقوق شان در جریان توقیف شان در توقیف خانه های امنیت ملی آگاهی حاصل کردند. در سطح ولایات، توقیف خانه امنیت ملی در ولایت پروان با داشتن تقریباً ۴۶ درصد، دارای بلندترین میزان مواردی بود که افراد تحت توقیف از حقوق شان آگاهی داشتند (۶ مورد از مجموع ۱۳ مورد)، و به تعقیب آن ولایت تخار (۵ مورد از مجموع ۱۴ مورد که ۳۵.۷ درصد را تشکیل می دهد) و ولایت سمنگان (۷ مورد از مجموع ۲۹ مورد که ۳۴.۵ درصد را تشکیل می دهد) قرار داشت.

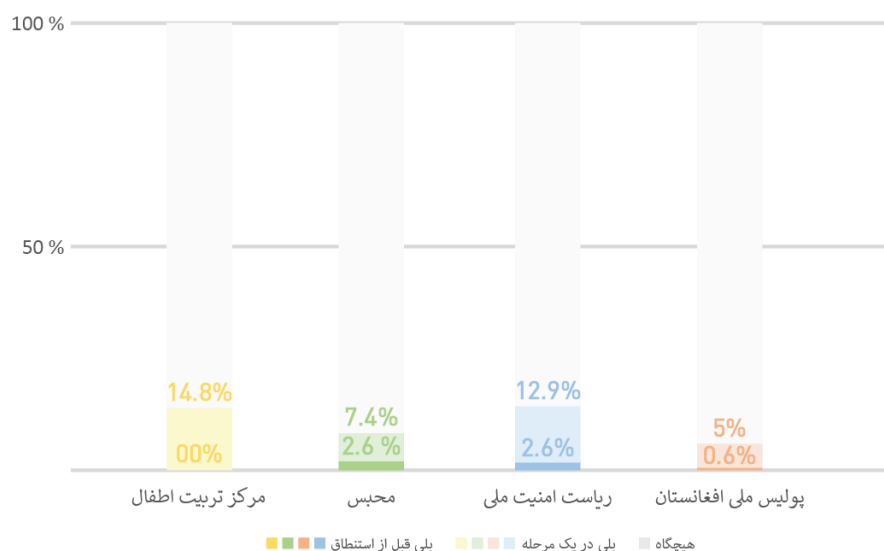
در مورد محابس در سطح ولایات، در ۴ مورد از مجموع ۱۵۵ مورد توقیف، افراد تحت توقیف از حقوق شان قبل از تحقیق (۲.۶ درصد) و در ۲۴ مورد توقیف (۷.۴ درصد) از حقوق شان در جریان توقیف آگاهی داشتند.

در مراکز اصلاح و تربیت اطفال، اطفال تحت حجز در هیچ مورد قبل از تحقیق از حقوق شان آگاهی نداشتند. در ۸ مورد از مجموع ۵۴ مورد توقیف در مراکز اصلاح و تربیت اطفال (۱۴.۸ درصد)، اطفال تحت حجز از حقوق شان در جریان حجز آگاهی داشتند.

یوناما / کمیشنری عالی حقوق بشر ملاحظه کرد هنگامی که افراد تحت توقیف توقیف به شمول اطفال به توقیف خانه ها یا مراکز اصلاح و تربیت اطفال منتقل می شوند، اوراق دوسیه شان به اداره لوی خرنوالی احاله می شود. در این مرحله، این مسئولیت خرنوالی است که به اساس ماده ۷ قانون اجراء جزائی، مظنون و متهم را قبل از آغاز تحقیق از حقوق شان آگاه بسازد.⁴⁸

برعلاوه، به اساس اظهاراتی که از سوی مصاحبه شوندگان یوناما / کمیشنری عالی حقوق بشر ارائه شد، به نظر می رسد که معلومات در

جدول 5.1: اطلاعات مربوط به حقوق

مورد حقوق فرد تحت توقیف که توسط مسئولین ارائه می شود به اندازه کافی جامع نمی باشد. چنین معلومات معمولاً تمام حقوق مندرج ماده ۸ قانون اجراء جزائی در مورد حقوق مظنونین و متهمین را شامل نشده و جزئیات در مورد چگونگی بهره برداری موثر از چنین حقوق را فراهم ارائه نمی کند. افرادی که آزادی شان سلب شده، معمولاً از حقوق شان در خصوص داشتن وکیل مدافع مطلع شده ولی الزاماً [از همه حقوق] مثلاً حق سکوت آگاهی نداشتند. حتی زمانی که آنها از حق داشتن وکیل مدافع آگاهی حاصل می کنند، احتمالاً در مورد دسترسی و داشتن وکیل مدافع نمی دانند.

۲.۵ دسترسی به وکیل مدافع

حق دسترسی به وکیل مدافع برای هر فردی که دستگیر شده یا تحت توقیف قرار گرفته، قابل تطبیق می باشد. این حق اقدام محافظتی قابل ملاحظه برای [افراد تحت توقیف] که در توقیف نهاد های مجری قانون قرار می گیرند، در برابر شکنجه و بدرفتاری و سایر موارد نقض حقوق بشر می باشد. به اساس میثاق جهانی حقوق مدنی و سیاسی، حق دریافت کمک از سوی وکیل مدافع مشخصاً به عنوان یکی از ضمانت های عمده برای محاکمه عادلانه در عدالت جزائی محسوب می گردد.⁴⁹ در رابطه به توقیف قبل از محاکمه، حق محاکمه عادلانه مستلزم اینست که افراد تحت توقیف در تمام مراحل جزائی به شمول مراحل ابتدائی تحقیق توسط پولیس، به وکیل مدافع دسترسی داشته باشد.⁵⁰

⁴⁸ ماده ۸ قانون اجراء جزائی (سال ۲۰۱۴).

⁴⁹ میثاق جهانی حقوق مدنی و سیاسی، بند (ب) فقره (۳) ماده ۱۴؛ همچنان به بند (د) فقره (۱) ماده ۶۷ اساسنامه روم دادگاه بین المللی کیفری مراجعه شود؛ اعلامیه جهانی حقوق بشر، فقره (۱) ماده ۱۱.

⁵⁰ به کمیته حقوق بشر، ملاحظات نهائی: جورجیا (۲۰۰۷) (CCPR/C/79/Add.74)، فقره ۲۸ مراجعه شود؛ کمیته حقوق بشر، تبصره عمومی شماره ۳۲ در مورد ماده ۱۴: حق تساوی در پیشگاه محاکم و دیوان ها و حق محاکمه عادلانه (CCPR/C/GC/32).

قانون اساسی افغانستان صراحت دارد که هر فرد حق دارد به مجرد توقیف برای خود وکیل مدافع تعیین نماید (ماده ۳۱). در صورتی که مظنون یا متهم بی بضاعت باشد، دولت با رضایت او برایش وکیل مدافع تعیین می کند.⁵¹ قانون اجراءات جزائی سارنوال را مکلف می سازد تا از مظنون یا متهم بخواهد که قبل از تحقیق، وکیل مدافع با خود داشته باشد (ماده ۱۵۲).

یوناما / کمیشنری عالی حقوق بشر تعداد خیلی اندک مواردی را ثبت کرد که افراد تحت توقیف پولیس ملی قبل از تحقیق وکیل مدافع داشتند (۲ مورد از مجموع ۳۳۵ مورد که ۰.۶ درصد را تشکیل می دهد). حتی اگر تمام دوره توقیف در نظر گرفته شود، افرادی که در توقیف پولیس ملی قرار داشتند فقط ۶ درصد آنها در جریان مرحله توقیف به وکیل مدافع دسترسی داشتند (۲۱ مورد از مجموع ۳۳۵ مورد).

به همین ترتیب، یوناما / کمیشنری عالی حقوق بشر ثبت کرد که تقریباً هیچ فرد تحت توقیف در توقیف خانه های امنیت ملی قبل از تحقیق به وکیل مدافع دسترسی نداشت (۵ مورد از مجموع ۷۲۵ مورد که ۰.۷ درصد را تشکیل می دهد). در صورتی که تمام دوره توقیف به شمول زمان بعد از تحقیق در نظر گرفته شود، فیصدی مصاحبه شوندهگان که در توقیف خانه های امنیت ملی به وکیل مدافع دسترسی داشتند به ۱۱.۴ درصد (۸۳ مورد از مجموع ۷۲۵ مورد) می رسید.

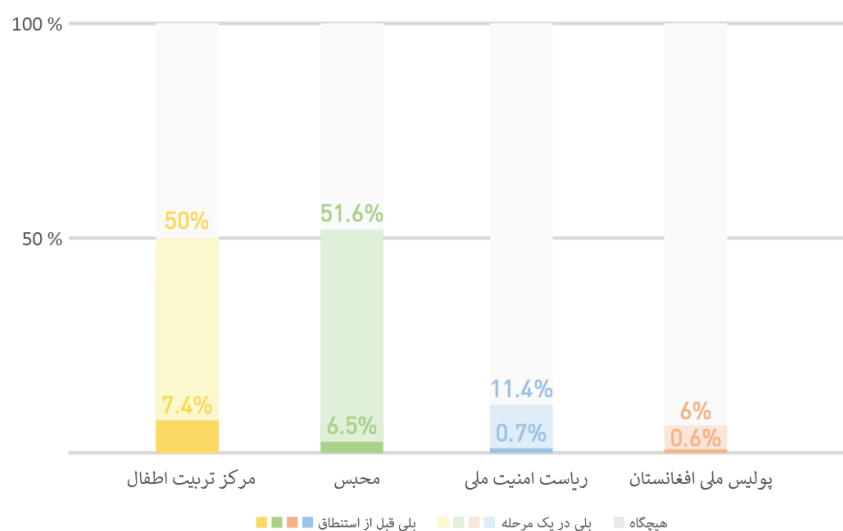
فیصدی بلند دسترسی به وکیل مدافع در توقیف خانه های امنیت ملی در مقایسه با نظارت خانه های پولیس ملی ممکن به این دلیل نیز باشد که مظنونین در توقیف خانه های امنیت ملی مدت بیشتر را سپری می کنند حتی بعد از اینکه دوسیه شان به خارنوالی فرستاده شد.

فیصدی افراد تحت توقیف که به وکیل مدافع دسترسی داشتند، هنگامی بلند می رود که این افراد به یکی از محابس یا مرکز اصلاح و تربیت اطفال در ولایات انتقال میابد. در محابس ولایتی، یوناما / کمیشنری عالی حقوق بشر ثبت کرد که از مجموع ۱۵۵ مورد توقیف، افراد تحت توقیف در ۱۰ مورد (۶.۵ درصد) قبل از تحقیق به وکیل مدافع دسترسی داشتند. این فیصدی هنگامی به ۵۱.۶ درصد (۸۰ مورد از مجموع ۱۵۵) افزایش میابد که تمام مراحل توقیف به شمول قبل از محاکمه، در جریان محاکمه و بعد از محاکمه در نظر گرفته شود. به همین گونه در مراکز اصلاح و تربیت اطفال، هرچند از مجموع ۵۴ مورد حجز اطفال که با آنها مصاحبه صورت گرفت، تنها ۴ طفل (۷.۴ درصد) قبل از تحقیق به وکیل مدافع دسترسی داشتند، این اطفال از مجموع ۵۴ مورد توقیف در ۲۷ مورد (۵۰ درصد) در یکی از مراحل توقیف وکیل مدافع داشتند.

احتمالاً عوامل مختلف در فیصدی بسیار پائین دسترسی به وکیل مدافع به ویژه در مرحله ابتدائی بعد از دستگیری، نقش دارند. بطور مثال، در بعضی ولایات، یوناما / کمیشنری عالی حقوق بشر از طریق ریاست عدلیه مطلع شد که از آنجائیکه تعداد وکیل مدافع اندک است، آنها زمان کافی برای رفتن به نظارت خانه به منظور مصاحبه ابتدائی با ارگان کشفی را ندارند.⁵² همچنان، یوناما / کمیشنری عالی حقوق بشر دریافت که به دلیل نگرانی های امنیتی، وکلای مدافع

جدول 5.2: دسترسی به وکلا

به پذیرفتن قضایای جرایم امنیتی و تروریستی مایل نیستند. در عین زمان، وکلای مدافع با یوناما / کمیشنری عالی حقوق بشر شریک ساخت که دسترسی به بعضی توقیف خانه ها به ویژه توقیف خانه های امنیت ملی همواره محدود می باشد. (همچنان به بخش ۴.۴ در مورد توقیف خانه ولایت پروان در فوق مراجعه شود). یوناما / کمیشنری عالی حقوق بشر به معلوماتی دست یافت که این محدودیت ها در جریان شیوع کووید - ۱۹ به ویژه از ماه اپریل الی جون ۲۰۲۰ شدیدتر شد.

⁵¹ قانون اساسی جمهوری اسلامی افغانستان (۲۰۰۴)، ماده ۳۱؛ قانون اجراءات جزائی (۲۰۱۴)، ماده ۱۰. کنوانسیون حقوق مدنی و سیاسی ماده ۱۷ و ۲۳.

⁵² این اصطلاح در افغانستان برای ارگان های پولیس ملی یا امنیت ملی که بیشتر در کشف جرایم دخیل هستند، اطلاق می شود چنانچه اداره لوی وظیفه تحقیق جرایم را به عهده دارد. به قانون اجراءات جزائی (۲۰۱۴)، ماده ۸۱ مراجعه شود.

کنوانسیون جهانی حقوق مدنی و سیاسی صراحت دارد که خانواده به عنوان واحد گروهی بنیادین و طبیعی جامعه بوده و حق دارد توسط جامعه و حکومت محافظت گردد.⁵³ افرادی که آزادی شان سلب شده، حق دارند تا با خانواده های شان تماس داشته و با آنها ملاقات نمایند.⁵⁴ این حق نباید برای "بیشتر از چند روز" گرفته شود.⁵⁵

قانون اجراء جزائی نیز در مورد حق آگاهی خانواده یا اقارب از توقیف توسط مسئولین توقیف (فقره (۴) ماده ۷) صراحت دارد. قانون طرز تنظیم مراکز سلب آزادی صراحت دارد که افراد تحت توقیف و محبوسین حق دارند که با خانواده های شان به تماس باشند (فقره (۱) ماده ۲۰).

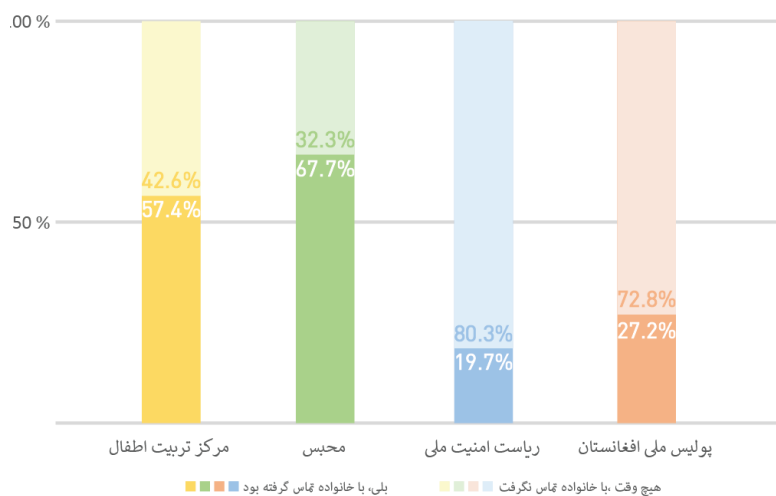
یوناما / کمیشنری عالی حقوق بشر تقریباً در یک سوم موارد توقیف در نظارت خانه های پولیس ملی (۹۱ مورد از مجموع ۳۳۵ مورد که ۲۷.۲ درصد را تشکیل می دهد) ثبت کرد که افراد تحت توقیف توانستند با خانواده های شان تماس برقرار نمایند.

فیصدی مواردی که افراد تحت توقیف در توقیف خانه های امنیت ملی با خانواده های شان تماس گرفتند، پائین بود (۱۴۳ مورد از مجموع ۷۲۵ مورد که ۱۹.۷ درصد را تشکیل می دهد). یوناما / کمیشنری عالی حقوق بشر مشخصاً فیصدی پائین را در چند توقیف خانه یا چند ولایت به ثبت رسانید. به گونه ای مثال، در توقیف خانه ریاست ۲۴۱ امنیت ملی در پروان، هیچ فرد تحت توقیف نتوانست با خانواده خود به تماس شود (۰ مورد از مجموع ۳۳ مورد). این آمار در توقیف خانه های امنیت ملی در ولایت های هرات، کابل، کندهار و ننگرهار نیز بسیار پائین بود. (برای جزئیات در مورد آمار ولایات، به ضمیمه ۲ در مورد جزئیات منطوقی یافته ها مراجعه شود).

افراد تحت توقیف که با خانواده های شان به تماس شدند، در مجموع از طریق تلفونی که از سوی مسئولین توقیف خانه در اختیار شان قرار گرفت، به تماس شدند و یا با خانواده های شان ملاقات نمودند. این یک چالش قابل ملاحظه است که خانواده ها معمولاً نمی دانند که اعضای خانواده شان در کجا تحت توقیف قرار دارد. یوناما / کمیشنری عالی حقوق بشر ثبت نمود که افراد تحت توقیف تنها در ۳۸.۵ درصد موارد توقیف توسط پولیس ملی و ۲۹.۵ درصد موارد توقیف توسط امنیت ملی توانستند اذعان نمایند که خانواده های شان از محل نگهداری آنها مطلع هستند. بی خبری خانواده ها از محل نگهداری اعضای توقیف شده ی خانواده شان در بعضی قضایا ناپدید شدن اجباری تلقی شده می تواند. (برای معلومات در مورد حبس انفرادی و محروم از برقرار ارتباط، به چوکات شماره ۳ در ذیل مراجعه شود).

فیصدی تماس با خانواده ها زمانی افزایش میابد که افراد به محابس یا مراکز اصلاح و تربیت اطفال منتقل می شوند. در محابس ولایات، از مجموع ۱۵۵ مورد توقیف، افراد تحت توقیف در ۱۰۵ مورد (۶۷.۷ درصد) قادر بودند که در جریان توقیف با خانواده های شان به تماس شوند. در مراکز اصلاح و تربیت اطفال، از مجموع ۵۴ مورد حجز، اطفال مصاحبه شونده در ۳۱ مورد (۵۷.۴ درصد) قادر بودند که با خانواده های شان به تماس شوند.

جدول 5.3: تماس با خانواده

یک عامل دیگر که مانع تماس افراد و اطفال تحت توقیف با خانواده های شان می شود، موجودیت تلفون می باشد. در مجموع، استفاده از تلفون همراه (مبایل) در محلات

⁵³ میثاق بین المللی حقوق مدنی و سیاسی، ماده ۲۳.

⁵⁴ اصول محافظت تمام افراد تحت هر نوع توقیف، اصل ۱۵؛ قواعد نلسن ماندلا، فقره (۵) قاعده ۴۱، قاعده ۵۴، قاعده ۶۱ و قاعده ۱۱۹.

⁵⁵ اصول محافظت تمامی افراد تحت هر نوع توقیف، قاعده ۱۵.

سلب آزادی ممنوع می باشد.⁵⁶ با وجود آن، به استثنای محابس ولایتی که دارای سیستم تلفون عمومی است، اکثر توقیف خانه های امنیت ملی و پولیس ملی و مراکز اصلاح و تربیت اطفال فاقد تلفون می باشد که [در صورت موجودیت] افراد یا اطفال می توانستند از آن برای تماس با خانواده های شان استفاده نمایند. در چنین مراکز، بعضی اوقات افراد یا اطفال مجبور می شوند که از تلفون های شخصی کارمندان، وکلای مدافع یا څارنوالان برای تماس با خانواده های شان استفاده نمایند.

چوکات ۳: حبس انفرادی و محروم از برقرار ارتباط

حبس انفرادی عبارت از انزوای فیزیکی و اجتماعی فرد تحت توقیف در یک سلول برای ۲۲ ساعت یا بیشتر از آن در طول یک شبانه روز می باشد.⁵⁷ حبس انفرادی معمولاً در برگیرنده محرومیت کامل از تماس با سایر افراد تحت توقیف یا محبوسین، و تماس محدود با مسئولین مرکز سلب آزادی می باشد - حتی اگر فرد از سلول برای مدت کوتاهی مثلاً برای تمرین بیرون برده شود. هرچند حبس انفرادی نقض قانون بین المللی حقوق بشر نمی باشد، این عمل صرف در شرایط استثنائی و برای مدت بسیار محدود مجاز می باشد. در غیر آن، استفاده از این رویکرد شکنجه و بدرفتاری محسوب شده می تواند.⁵⁸ برعلاوه، حبس انفرادی برای افرادی که قبل از محاکمه تحت توقیف قرار دارند، نباید مورد استفاده قرار گیرد.⁵⁹

توقیف ممنوع الارتباط هنگامی رخ می دهد که فرد تحت توقیف از داشتن هر نوع تماس با دنیای بیرون محروم ساخته می شود.⁶⁰ این عمل قانون بین المللی را نقض می کند اگر "بیشتر از چند روز محدود" ادامه یابد.⁶¹ این عمل هنگامی که خانواده از محل توقیف فرد آگاه نشود و در مورد موقعیت فرد تحت توقیف بی خبر باقی بماند، ناپدید شدن اجباری شمرده می شود.⁶² حبس ممنوع الارتباط برای مدت طولانی در بعضی قضایا به عنوان شکنجه و بدرفتاری نیز تلقی شده است.⁶³

یوناما / کمیشنری عالی حقوق بشر ۸۸ مورد توقیف را ثبت کرد که در آن افراد تحت توقیف ادعای موثق و معتبر مبنی بر حبس انفرادی را درج کردند که از آن جمله ۸۱ مورد آن در توقیف خانه های امنیت ملی و ۷ مورد آن در نظارت خانه های پولیس ملی می باشد. از مجموع این ۸۸ مورد، ۴۰ مورد حبس انفرادی در نخستین محل توقیف مصاحبه شوندهگان به وقوع پیوست که بیانگر اینست که حبس انفرادی احتمالاً در نخستین مراحل توقیف پس از دستگیری رخ می دهد.

در توقیف خانه های امنیت ملی، یوناما / کمیشنری عالی حقوق بشر ۴۰ مورد توقیف را ثبت کرد که مصاحبه شوندهگان در حبس انفرادی، بدون تامین ارتباط با خانواده، بدون داشتن وکیل مدافع یا ملاقات با میکانیزم های بیرونی (مانند کمیته بین المللی صلیب سرخ) به سر بردند. از مجموع این ۴۰ مورد، بیست (۲۰) مورد توسط ریاست ۲۴۱ امنیت ملی در توقیف خانه بگرام؛ ۵ مورد در توقیف خانه امنیت ملی در کندهار؛ ۳ مورد در توقیف خانه امنیت ملی خوست؛ ۳ مورد در توقیف خانه امنیت ملی هلمند صورت گرفت در حالیکه ۹ مورد باقیمانده در توقیف خانه های مختلف امنیت ملی به وقوع پیوست.

⁵⁶ قانون تنظیم امور مراکز سلب آزادی (سال ۲۰۲۰)، ماده ۲۰.

⁵⁷ قواعد نلس ماندلا، قاعده ۴۴.

⁵⁸ کمیته حقوق بشر، تبصره شماره ۱۹۹۱/۴۵۸، مکونگ در مقابل کامرون (۱۹۹۴)، فقره های ۹.۳ و ۹.۴؛ گزارش موقت مفتش ویژه شورای حقوق بشر در مورد شکنجه و سایر رفتار و مجازات ظالمانه، غیرانسانی و تحقیر آمیز (۲۰۱۱) (A/66/268)، فقره ۷۴.

⁵⁹ کمیته منع شکنجه، ملاحظات نهائی؛ ناروی (۲۰۱۲) (CAT/C/NOR/CO/6-7)، فقره ۱۱.

⁶⁰ گزارش مفتش ویژه، آقای پی. کویجمن، به اساس قطعنامه شماره ۱۹۸۵/۳۳ کمیسیون حقوق بشر (۱۹۸۶) تعیین شد (E/CN.41/1986/15)، فقره ۱۰۹.

⁶¹ همان، پاراگراف ۱۵۱؛ قاعده محافظت تمامی افراد تحت هر نوع توقیف یا حبس، قاعده ۱۵.

⁶² گزارش گروه کاری در مورد ناپدید شدن اجباری یا اختیاری (A/HRC/39/46) (۲۰۱۸) پاراگراف ۱۴۳ ("برای اینکه ناپدید شدن اجباری رخ دهد، هیچ معیاد زمانی مشخص نشده ولو که این مدت هر قدر کوتاه باشد، و معلومات دقیق در مورد توقیف هر فرد تحت توقیف و محل توقیف وی باید بلافاصله در اختیار اعضای خانواده وی قرار گیرد.")

⁶³ کمیته حقوق بشر، مکتوب شماره ۴۴۰/۱۹۹۰، ایل مگرسی در مقابل جمهوری عربی لبنان (۱۹۹۴)، پاراگراف (۵،۴)؛ مکتوب شماره ۱۴۷/۱۹۸۳، آرزودا گیلپوا در مقابل اروگوای (۱۹۸۵)، پاراگراف ۱۴؛ مکتوب شماره ۱۶۹/۲۰۰۶، شرما در مقابل نیپال، (۲۰۰۸)، پاراگراف ۷.۲؛ مکتوب شماره ۱۱۹۶/۲۰۰۳، بوشیرف در مقابل الجزایر (۲۰۰۶)، پاراگراف ۹.۶؛ مکتوب شماره ۴۴۰/۱۹۹۰، ایل مگرسی در مقابل جمهوری عربی لبنان (۱۹۹۴) و پاراگراف ۵.۴.

۴.۵ معاینات صبحی به موقع

معاینات صبحی به مجرد رسیدن به توقیف خانه یکی از تدابیر محافظتی کلیدی برای جلوگیری از شکنجه و بدرفتاری می باشد. به اساس معیارهای بین المللی، فرد تحت توقیف به مجرد ورود به محل سلب آزادی، باید مورد معاینات صبحی مناسب قرار گیرد. 64 این معاینات نه تنها برای شناسائی امراض فیزیکی و روانی مهم است، بلکه به منظور شناسائی هر نوع شکنجه و بدرفتاری احتمالی که ممکن در مرحله ابتدائی توقیف اتفاق افتاده باشد، نیز ضروری می باشد. نتایج چنین معاینات صبحی باید [در دفاتر مربوطه] به شمول دفتر ثبت توقیف خانه حفظ شود. 65 قانون تنظیم امور محلات سلب آزادی صراحت دارد که به مجرد ورود به توقیف خانه، هر فرد باید دارای یک دوسیه باشد که در برگزیده معلومات در مورد آزمایشات صبحی می شود (ماده ۱۹)

یوناما / کمیشنری عالی حقوق بشر میزان بلند اندک موارد توقیف را ثبت کرد که در آن افراد تحت توقیف قبل از استنطاق مورد آزمایشات صبحی به شمول معاینات بدنی قرار گرفته باشد.

در توقیف خانه پولیس ملی، یوناما / کمیشنری عالی حقوق بشر تنها ۱ مورد را ثبت کرد که فرد تحت توقیف قبل از استنطاق مورد معاینه بدنی قرار گرفته بود (۱ مورد از مجموع ۳۳۵ مورد که ۰.۳ درصد را تشکیل می دهد).

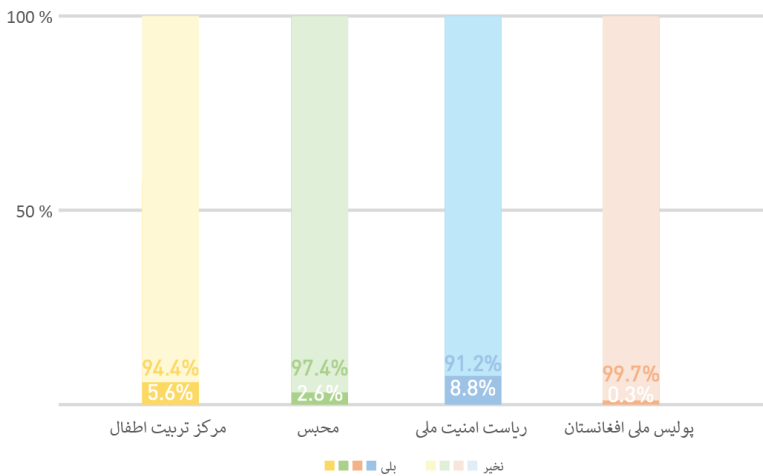
در توقیف خانه های امنیت ملی، افراد تحت توقیف در ۸.۸ درصد قضایا (۶۴ مورد از مجموع ۷۲۵ مورد) قبل از استنطاق مورد معاینه بدنی قرار گرفتند. توقیف خانه های ریاست ۲۴۱ امنیت ملی در کابل و پروان بیشترین آمار در این عرصه را دارا می باشد چنانچه گفته می شود که تقریباً ۳۵ و ۳۰ درصد افراد تحت توقیف بالترتیب گزارش دادند که چنین معاینات صبحی را در این توقیف خانه ها پشت سر گذاشته اند.

به نظر می رسد که موجودیت پرسونل صبحی دائمی در توقیف خانه ها مشکلاتی را در انجام معاینات صبحی به موقع به میان می آورد. در مجموع، یوناما / کمیشنری عالی حقوق بشر ملاحظه نمود که تقریباً یک سوم توقیف خانه های امنیت ملی دارای پرسونل صبحی خود بوده

در حالیکه تنها یک دهم نظارت خانه های پولیس ملی دارای چنین پرسونل می باشند. توقیف خانه های بدون کارمندان صبحی دائمی اکثراً به همکاری کارمندان صبحی قرارگاه شان وابسته می باشند که این کارمندان ممکن در زمان نیاز، موجود نباشند.

در محابس و مراکز اصلاح و تربیت اطفال در ولایات، معاینات صبحی به موقع قبل از استنطاق بسیار نادر است. در محابس ولایات، بخش حقوق بشر (از مجموع ۱۵۵ مورد) ۴ موردی را ثبت کرد که افراد تحت توقیف قبل از استنطاق مورد آزمایش صبحی قرار گرفتند (این رقم ۲.۶ درصد را تشکیل می دهد). در مراکز اصلاح و تربیت اطفال، این رقم از مجموع ۵۴ مورد به ۳ مورد می رسید (که ۵.۶ درصد را تشکیل می دهد)

جدول 5.4: معاینه پزشکی قبل از استنطاق

64 قواعد محافظت تمامی افراد در هر نوع توقیف خانه یا محبس، قاعده ۲۴؛ کمیته منع شکنجه، ملاحظات نهائی: سویس (۱۹۹۷) (A/53/44) پاراگراف ۹۶.

65 قواعد محافظت تمامی افراد در هر نوع توقیف خانه یا محبس، قاعده ۲۶؛ قواعد نلسن ماندلا، قاعده ۲۶.

۵.۵ امضای اسناد بدون آگاهی از محتویات آن

به اساس معیار های بین المللی، هر شخص حق دارد که مجبور به اعتراف علیه فرد یا اعتراف به جرم نشود.⁶⁶ این حق همچنان به این معنی است که متهم حق سکوت دارد.⁶⁷ هیچ نوع تعبیر منفی نباید از سکوت متهم صورت گیرد.⁶⁸

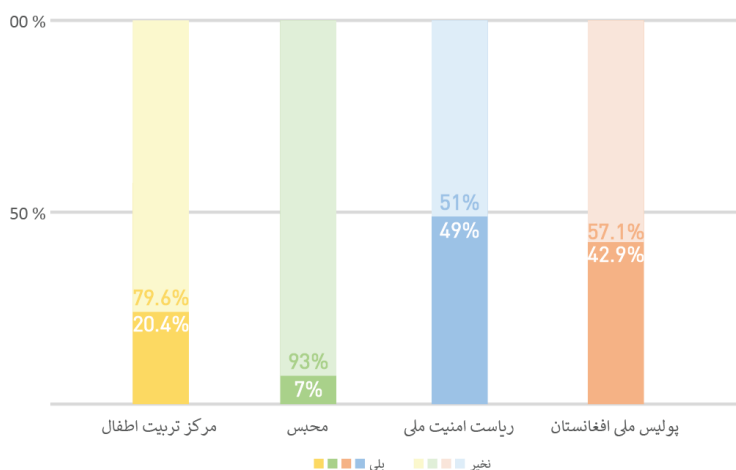
قانون اجرائی جزائی در مورد حق مظنون یا متهم به حق و امتناع از ارائه ی هر نوع اظهارات، صراحت دارد (فقره (۷) ماده و فقره (۱) ماده ۱۵۰). قانون اجرائی جزائی صراحت دارد که سکوت متهم در حکم بیان وی نمی باشد (فقره (۲) ماده ۱۵۰). همچنان، قانون اجرائی جزائی مستلزم آنست که هر نوع اظهارات ارائه شده توسط مظنون باید به گونه ی کتبی ثبت شده و حاوی امضای باشد ولی قانون مذکور همچنان تصریح می کند که مظنون می تواند از امضاء یا شصت گذاشتن بالای چنین اظهارات امتناع ورزد (فقره (۳) ماده ۸۵). لازم به ذکر است که قانون اجرائی جزائی اظهاراتی را که از طریق شکنجه، اکراه، تهدید و ارعاب اخذ شده باشد، را غیر قابل استناد می داند (ماده ۲۲).

یوناما / کمیشنری عالی حقوق بشر موارد توقیف را ثبت کرد که در آن از افراد تحت توقیف خواسته شد تا اکثراً در ختم بازجویی پای اسناد امضاء یا شصت بگذارند بدون اینکه فرصت خواندن به آن داده شود یا از محتویات آن مطلع شوند. این امر نگرانی های جدی را به میان میاورد. بدون خواندن یا توضیحات در مورد محتویات سند، آنها نتوانستند مطمئن شوند که اظهارات آنها به گونه ی درست در سند منعکس شده است یا خیر. فقدان چنین فرصت، حق عدم اعتراف علیه خود را متاثر ساخته در حالیکه سند به عنوان اظهارات شخص ثبت شده است. افزون بر این، در صورتی که یک فرد در جریان بازجویی از حق سکوت خویش استفاده نماید، بدون خواندن سند یا دریافت توضیحات در مورد محتویات سند، هیچ راه دیگر برای آن فرد وجود ندارد که از محتویات آن سند مطلع شود.

یوناما / کمیشنری عالی حقوق بشر فیصدی بلند موارد توقیف را ثبت کرد که در آن از افراد تحت توقیف خواسته شد تا سند را بدون آگاهی از محتویات آن امضاء یا شصت نمایند. فیصد این موارد در توقیف خانه های پولیس ملی به ۴۲.۹ درصد (۱۴۴ مورد از مجموع ۳۳۵ مورد) و در توقیف خانه های امنیت ملی ۴۹ درصد (۳۵۶ مورد از مجموع ۷۲۵ مورد) می رسید. این آمار نشان می دهد که این امر یک روال عادی در میان موظفین تنفیذ قانون می باشد. در عین زمان، میزان بلند بی سوادی در میان قشر عام نیز بدان معنی است که موظفین باید بیشتر تلاش کنند تا اطمینان حاصل نمایند که فردی که یک سند را امضاء یا شصت می کند، واقعاً از آن آگاه است. این مسئله اهمیت موجودیت وکیل مدافع در جریان بازجویی را نیز برجسته می سازد.

لازم به ذکر است که فیصدی موارد توقیف که در آن از فرد تحت توقیف خواسته شد تا اسناد را بدون آگاهی از محتویات آن امضاء یا شصت نمایند، در محابس و مراکز اصلاح و تربیت اطفال کاهش میابد. در محابس، در ۷ درصد موارد توقیف (۱۱ مورد از مجموع ۱۵۵ مورد)، از افراد تحت توقیف خواسته شد که سند را بدون آگاهی از محتویات آن امضاء کنند. در مراکز اصلاح و تربیت اطفال، این آمار به

جدول 5.5: اسناد را بدون دانستن مطالب امضا کنید

۲۰.۴ درصد (در ۱۱ مورد از مجموع ۵۴ مورد) می رسید که بلندتر از محابس بوده ولی بازهم در مقایسه با توقیف خانه ها، پائین بود. دلیل پائین بودن این آمار در محابس و مراکز اصلاح و تربیت اطفال ممکن این باشد که وقتی افراد به این مراکز (محابس و مرکز اصلاح و تربیت اطفال) منتقل می شوند، اظهارات شان که نیاز به امضاء دارد، قبلاً اخذ شده و کمتر به این کار نیاز احساس می شود. همچنان، از آنجائیکه خارتوانان چنین آموزش دیده اند و سابقه ی این کار را دارند، ممکن محتویات اسنادی را که باید امضاء شود به افراد تحت توقیف توضیح می نمایند. طوریکه (در بخش ۲.۵ در فوق) توضیح شد، یوناما / کمیشنری عالی حقوق بشر در مقایسه با توقیف خانه ها، فیصدی بلندتر افراد تحت توقیف را در محابس و

⁶⁶ میثاق بین المللی حقوق مدنی و سیاسی، بند (ز) فقره (۳) ماده ۱۴؛ اساسنامه روم دادگاه کیفری بین المللی، بند (الف) فقره (۱) ماده ۵۵.

⁶⁷ اساسنامه روم دادگاه کیفری بین المللی، بند (ب) فقره (۲) ماده ۵۵.

⁶⁸ کمیته حقوق بشر، ملاحظات نهائی: شاهی انگلستان (۲۰۰۱) (CCPR/CO/73/UK)، پاراگراف ۱۷؛ همچنان مراجعه شود به اساسنامه روم دادگاه کیفری بین المللی، ماده ۶۷.

مراکز اصلاح و تربیت اطفال ثبت کرد که به وکیل مدافع دسترسی داشتند، و دریافت که موجودیت وکیل مدافع ممکن باعث کاهش مواردی شده است که در آن از فرد تحت توقیف تقاضا شده تا سند را بدون آگاهی از محتویات آن، امضاء نماید.

۶. نظارت، تحقیق و حسابدگی

میکانیزم های بیطرف و مستقل برای بررسی و بازدید از محلات سلب آزادی نقش حیاتی در جلوگیری از شکنجه و بدرفتاری ایفا می کنند. همین قسم، دسترسی افراد تحت توقیف به تدابیری که به آنها امکان دهد شکایات شان بطور سریع و بیطرفانه مورد رسیدگی قرار گیرد، نیز در امر جلوگیری از شکنجه و بدرفتاری مهم و ضروری تلقی می شود.⁶⁹ در هر دو جنبه، کمیسیون مستقل حقوق بشر افغانستان و نیز کمیسیون منع شکنجه نقش مهمی بازی می کنند. افغانستان، به عنوان کشور عضوی پروتوکول اختیاری کنوانسیون منع شکنجه، مکلف است که یک ساختار ملی جلوگیری از شکنجه و بدرفتاری را تأسیس نماید که وظیفه آن، در کنار سایر موارد، بازدید و نظارت از محلات سلب آزادی به شکل مستقلانه و بیطرفانه باشد. الی ختم سال ۲۰۲۰، بحث ها در مورد ایجاد یک چنین نهادی هنوز در میان ادارات ذیدخل جریان داشت.

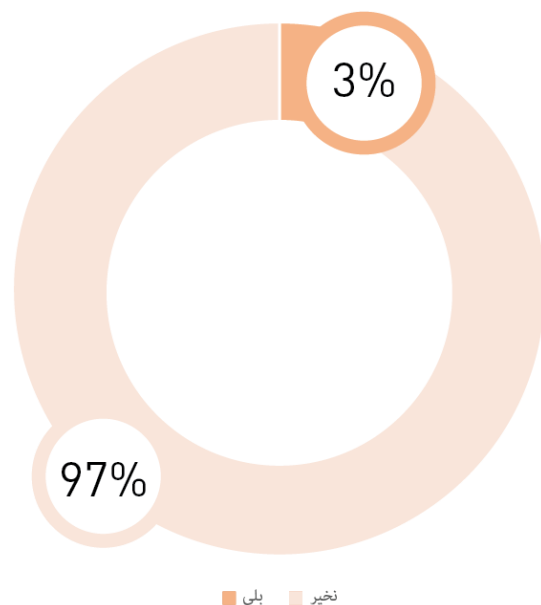
۶.۱. نقش میکانیزم های داخلی

یوناما/کمشنری عالی حقوق بشر سازمان ملل متحد از تلاش های ریاست های حقوق بشر پولیس ملی افغان و ریاست امنیت ملی افغانستان در راستای بهبود رفتار با افراد تحت توقیف از طریق بازدید های نظارتی از این محلات، قدردانی می کند.

افسران حقوق بشر وزارت امور داخله

ریاست جندر، حقوق اطفال و حقوق بشر وزارت امور داخله صلاحیت نظارت از نظارت خانه ها، تحقیق کلیه اتهامات نقض حقوق بشری (منجمله، ولی نه محدود به، اتهامات در مورد شکنجه و بدرفتاری افراد تحت نظارت) و ارجاع قضایای واجد شرایط به مراجع عدلی و قضایی جهت تعقیب عدلی قضایای متذکره را دارا است. در سطح ولایات، این وظیفه نظارت و تحقیق، توسط افسران حقوق بشر وزارت امور داخله به پیش برده می شود. برخلاف افسران حقوق بشر ریاست عمومی امنیت ملی (به ذیل مراجعه شود)، افسران حقوق بشر وزارت امور داخله از سوی قومندان امنیه ولایت استخدام شده و از لحاظ وظیفوی به وی گزارش می دهند. گفته می شود که این مسئله کار گزارشدهی موارد خلاف ورزی های حقوق بشری در سطح ولایت، منجمله در نظارت خانه ها را برای این افسران دشوار و چالش برانگیز کرده است.

جدول 6.1: ملاقات با افسر حقوق بشر وزارت داخله

از ۱ جنوری ۲۰۱۹ الی ۳۱ مارچ ۲۰۲۰، یوناما/کمشنری عالی حقوق بشر ثبت کرده است که تنها در ۳ درصد از موارد توقیف (۱۰ مورد از جمع ۳۳۵)، افسر حقوق بشر وزارت امور داخله از مصاحبه شوندهگان در نظارتخانه های پولیس ملی افغان دیدن کرده است.

در میان ۹۲ مورد توقیف در نظارت خانه های پولیس ملی افغان که در مورد آن مصاحبه شوندهگان اتهامات معتبر و مؤثق در رابطه به شکنجه و بدرفتاری وارد کردند، تنها در ۳ مورد آن، این توقیف شدگان موضوع شکنجه و بدرفتاری خود را به کارمندان نظارتخانه و تحقیق کنندگان گزارش دادند و در هیچ یک از این ۹۲ مورد، موضوع را به افسران حقوق بشر وزارت امور داخله گزارش ندادند.

علی الرغم داشتن صلاحیت انجام نظارت از نظارت خانه ها، افسران حقوق بشر وزارت امور داخله در برآورده ساختن این مسئولیت خود چندان فعال به نظر نمی رسند.

⁶⁹ کمیته منع شکنجه، تبصره عمومی ۲، فقره های ۸ - ۱۴ در فوق.

افسران حقوق بشر ریاست امنیت ملی

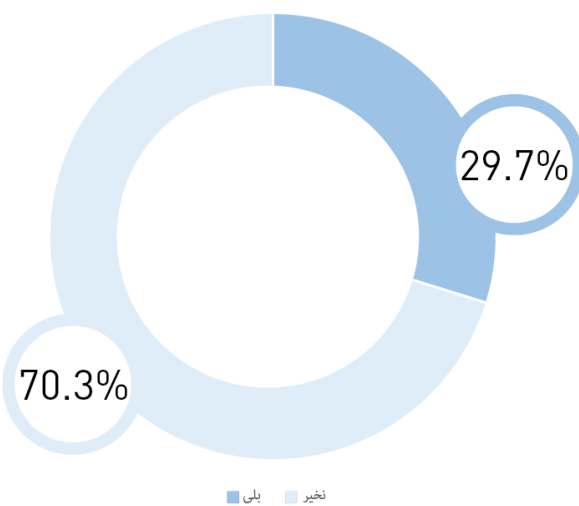
ریاست جنדר و حقوق بشر (ریاست ۱۳) ریاست عمومی امنیت ملی مسئولیت شناسائی موارد نقض حقوق بشر و رسیدگی به شکایات توقیف شدگان در توقیف خانه های ریاست عمومی امنیت ملی را بر عهده دارد. افسران حقوق بشر ریاست امنیت ملی بطور دایمی تقریباً در تمام دفاتر ولایتی ریاست امنیت ملی در سراسر کشور حضور دارند. آنها مسئولیت نظارت سیستماتیک بر توقیف خانه های ریاست عمومی امنیت ملی، از جمله انجام مصاحبه با افراد تحت توقیف و تحقیق و بررسی اتهامات شکنجه و بدرفتاری را بر دوش دارند. آنها از کار خود مستقیماً به رئیس عمومی امنیت ملی گزارش شده هستند نه به رؤسای ولایتی امنیت ملی. از لحاظ نظری، این کار به آنها یک اندازه استقلال عمل می دهد، علی الرغم این واقعیت که آنها کماکان تحت سلسله مراتب فرماندهی در چوکات ریاست عمومی امنیت ملی قرار دارند که این موضوع بالقوه می تواند منجر به بروز تنازع منافع گردد.

از ۱ جنوری ۲۰۱۹ الی ۳۱ مارچ ۲۰۲۰، یوناما/کمشنری عالی حقوق بشر به ثبت رسانده است که در ۲۹.۷ درصد از موارد توقیف (۲۱۶ مورد از جمع ۷۲۵)، یک افسر حقوق بشر ریاست عمومی امنیت ملی از مصاحبه شوندهگان در توقیف خانه های ریاست عمومی امنیت ملی دیدن کرده است. یوناما/کمشنری عالی حقوق بشر ۱۶ مورد توقیف را ثبت کرده است که در آن، توقیف شدگان با درج شکایتی مدعی شده

اند که در توقیف خانه ریاست امنیت ملی مورد شکنجه و بدرفتاری قرار گرفته اند. در ۱۳ مورد توقیف، این شکایات به افسران حقوق بشر ریاست عمومی امنیت ملی مطرح شده است (در دو مورد، این شکایات به کارمندان طبی ارائه شده است و در یک مورد فرد توقیف شده مشخص نکرد که شکایت خود را به چه کسی بیان کرده است). این موضوع بیانگر نقش بارز افسران حقوق بشر ریاست امنیت ملی که به مثابه مرجعی برای افراد تحت توقیف جهت درج شکایات شان عمل می کنند، می باشد. متأسفانه، هیچ یک از ۱۳ مصاحبه شونده که گفته بودند شکایات خود در مورد شکنجه و بدرفتاری را با افسران حقوق بشر ریاست امنیت ملی در میان گذاشته اند، در رابطه به شکایات شان پاسخی از مسئولین دریافت نکردند.

یوناما/دفتر کمشنری عالی حقوق بشر از نظارت فعالانه افسران حقوق بشر ریاست امنیت ملی بر توقیف خانه های این اداره استقبال می کند. در عین زمان، افسران حقوق بشر ریاست امنیت ملی را ترغیب می کند که تمام شکایات درج شده در مورد شکنجه و بدرفتاری را مورد تحقیق و بررسی قرار داده و نتیجه اقدامات شان را با افرادی که این شکایات را مطرح کرده اند شریک سازند.

جدول 6.2: ملاقات با مأمور حقوق بشر ریاست امنیت

۲.۶. نقش کمیته منع شکنجه در چوکات اداره لوی خازنوالی و تحقیق و تعقیب عدلی قضایای شکنجه

کمیته منع شکنجه تحت اداره لوی خازنوالی مؤظف به تطبیق قانون منع شکنجه و تحقیق قضایای است که از سوی خازنوالی ولایات به آن راجع می گردد. این کمیته معلومات در مورد قضایای جدید اتهامات شکنجه را جمع آوری نموده و قضایای گذشته را از ناحیه احتمال موجودیت اتهامات شکنجه در آنها، مرور و بررسی می کند. از طریق کمیته های فرعی که در سطح ولایات ایجاد شده است، کمیته منع شکنجه روند تحقیق و تعقیب عدلی قضایای شکنجه توسط خازنوالان در سطح ولایات را نظارت می کند. این کمیته دارای کمیته های فرعی در ۳۲ ولایت می باشد. ریاست هر یک از این کمیته های فرعی را رئیس خازنوالی استیناف ولایت بردوش دارد و رؤسای خازنوالی مبارزه با جرایم علیه امنیت داخلی و خارجی، خازنوالی نظامی و خازنوالی تفتیش/ارزیابی در ترکیب آن شامل اند.

کمیته منع شکنجه به بخش حقوق بشر یوناما معلومات داد که از اول جنوری ۲۰۱۹ الی ۲۱ اکتوبر ۲۰۲۰، به تعداد ۱۶ قضیه طبق ماده ۴۵۰ کود جزاء (جرم شکنجه) مورد تحقیق و تعقیب عدلی قرار گرفته است. در پنج قضیه، متهمین به ارتکاب این جرایم محکوم شناخته

شدند. در سه قضیه، متهمین به ارتکاب این جرایم، برائت گرفتند. پنج قضیه الی تاریخ ۲۱ اکتوبر ۲۰۲۰، تحت اجراء قضائی قرار داشت؛ دو قضیه در مرحله ترتیب صورت دعوا قرار دارد؛ و سه قضیه در اداره خرنوالی تحت بررسی است.

یوناما/کمشتری عالی حقوق بشر از تلاش های کمیته منع شکنجه در چوکات اداره لوی خرنوالی در راستای تحقیق و تعقیب عدلی اتهامات شکنجه و بدرفتاری قدردانی می کند.

۳.۶. قضایای نمونه

یوناما/کمشتری عالی حقوق بشر مراحل تحقیق و تعقیب عدلی قضایای مشخصی از شکنجه و بدرفتاری را به سبب جدی بودن اتهامات وارده در آن قضایا، پیگیری کرد. دو قضیه بطور نمونه در ذیل بیان می شود.

ولایت غزنی، ماه می ۲۰۱۹

بتاریخ ۲۰ می ۲۰۱۹، یک دکاندار ۴۳ ساله بنام حاجی صدیق الله فرزند بسم الله بنابه درخواست معاون قومندان پولیس ملی در ولایت غزنی که در عین زمان آمریت واحد مبارزه با تروریسم پولیس ملی در آن ولایت را بر عهده داشت، به قرارگاه پولیس ملی افغانستان در غزنی مراجعه می کند. حاجی صدیق الله در مسیر راه به سوی قرارگاه پولیس ملی افغان حوالی ساعت ۳:۳۰ بعد از ظهر، از طریق تیلیفون با برادرش صحبت می کند. هنگامی که آنها دوباره شام همان روز از طریق تیلیفون صحبت می کنند، حاجی صدیق الله به برادرش می گوید که هنوز در قرارگاه پولیس ملی افغانستان است. هنگامی که همان شب ناوقت تر، برادر حاجی صدیق الله به برادرش زنگ می زند، تیلیفون حاجی صدیق الله خاموش است. بتاریخ ۲۱ مارچ ۲۰۱۹، خانواده حاجی صدیق الله جسد بی جان او را در یک شفاخانه محلی پیدا می کنند. آنها بعد از دریافت یک تماس تیلیفونی مبنی بر اینکه حاجی صدیق الله مریض و در شفاخانه بستری است به آن شفاخانه رفته بودند. در آخر می ۲۰۱۹، معاون قومندانی پولیس ملی افغان در غزنی در ارتباط به مرگ حاجی صدیق الله گرفتار گردیده و گفته می شود که نظر به تقاضای آمریت مبارزه با تروریسم پولیس ملی افغان به کابل انتقال گردید. در آگست ۲۰۱۹، معاون قومندانی پولیس ملی افغان در ولایت غزنی به آن ولایت برگشته و به وظایف اش در پولیس ملی افغان ادامه می دهد.

در ماه اکتوبر ۲۰۱۹، معاون واحد مبارزه با تروریسم پولیس ملی افغانستان در غزنی از سوی محکمه نظامی در غزنی به دلیل ارتکاب جرم شکنجه (ماده ۴۵۰ کود جزاء) محکوم علیه شناخته شد و به ۱۶ سال حبس بدون امکان تعلیق مجازات حبس، در ارتباط به مرگ حاجی صدیق الله محکوم به مجازات گردید. معاون قومندانی پولیس ملی افغانستان در غزنی از سوی خرنوال نظامی به عنوان شخصی که در ارتکاب جرم کمک کرده است، شناخته شد. اما، قضیه نسبتی وی هنوز در دوران است و او کماکان به وظایف رسمی اش ادامه می دهد.

ولایت پکتیکا، مارچ ۲۰۲۰

بتاریخ ۸ مارچ ۲۰۲۰، یک شاگرد ۱۷ ساله بنام محمد غوث فرزند عمر از سوی قومندان بلوک پولیس ملی افغان در ولسوالی مته خان، ولایت پکتیکا گرفتار می گردد. بعد از گرفتاری، اسامی غوث در نظارت خانه پولیس ملی افغانستان در ولسوالی مته خان تحت توقیف قرار می گیرد. چهار افسر پولیس ملی افغان از اسامی غوث در این نظارت خانه بازجویی می کنند و گفته می شود که قومندان بلوک پولیس ملی افغانستان غوث را مورد لت و کوب قرار می دهد و بعد از آن، این قومندان بلوک با اسامی غوث در نظارت خانه تنها می شوند. فردای همان روز، افسر نوکریوال جسد بیجان اسامی غوث را در نظارتخانه پیدا می کند.

ریاست استخبارات داخلی پولیس ملی افغان در ولایت پکتیکا ابتداء این قضیه را تحقیق نموده و سپس به خرنوالی نظامی جهت تحقیقات بیشتر راجع می سازد. خرنوال نظامی علیه قومندان بلوک پولیس ملی افغانستان در ارتباط به ارتکاب جرم شکنجه (مواد ۴۵۰ و ۴۵۱ کود جزاء) و علیه پنج افسر مؤظف دیگر پولیس ملی افغانستان در ارتباط به غفلت وظيفوی اقامه دعوا نمود. (ضمیمه ۱ کود جزاء، ماده ۱۷(۲)). بتاریخ ۳ می ۲۰۲۰، محکمه ابتدائیه قومندان بلوک پولیس ملی را محکوم علیه شناخته و به ۲۱ سال حبس محکوم به مجازات نمود. از اینکه عمل شکنجه علیه اسامی غوث منجر به مرگ او شده بود، قومندان بلوک پولیس ملی طبق جزء (۳) فقره (۱) ماده ۵۴۷ کود جزاء به ارتکاب جرم "قتل عمد با شکنجه" مقصر شناخته شد. پنج افسر دیگر پولیس ملی افغان هر کدام به شش ماه حبس بخاطر غفلت وظيفوی محکوم شدند.

۷. پیشنهادات

یوناما / دفتر کمیشنر عالی حقوق بشر از تلاش های دوامدار حکومت افغانستان جهت جلوگیری از شکنجه و بدرفتاری در برابر همه اشخاصی که از حق آزادی محروم اند، استقبال می نماید. مصاحبه های یوناما / دفتر کمیشنر عالی حقوق بشر با اشخاص محروم از حق آزادی مرتبط به جرایم امنیتی و یا تروریزم دریافت که حکومت تلاش دارد تا به معضل استفاده و عمل شکنجه و بدرفتاری در برابر چنین زندانیانی در سال ۲۰۱۹ و ۲۰۲۰ توسط پرسونل حکومت به این قضایا رسیدگی نماید. باوجود بعضی تلاش ها، استفاده از شکنجه و بدرفتاری توسط مسئولین همچنان قابل توجه بوده و مغایر تعهد دولت برای تطبیق منع کامل همچو یک رفتار می باشد. محو شکنجه و بدرفتاری و بهبود نحوه رفتار در برابر افراد محروم از آزادی، اعتماد را نسبت به نظام عدلی جزایی، و بصورت کل، حاکمیت قانون در افغانستان افزایش خواهد داد.

بنابراین، یوناما / دفتر کمیشنر عالی حقوق بشر حکومت افغانستان را جدا ترغیب می کند تا به تلاش های خود جهت محو شکنجه ادامه داده و پیشنهادات ذیل را عملی نماید.

به دفتر ریاست جمهوری، شورای عالی حاکمیت قانون، وزارت عدلیه و به پارلمان

۱. تعدیل قانون اجراءات جزائی به گونه ای صورت گیرد تا هر فردی که گرفتاری می گردد طی ۴۸ ساعت نزد قاضی آورده شود تا موارد ذیل: (الف) قانونی بودن گرفتاری، (ب) نیاز برای توقیف بیشتر، و (ج) هرگونه بدرفتاری در جریان دستگیری و یا توقیف بعدی بررسی گردد. زمان آوردن اطفال نزد قاضی باید ۲۴ ساعت باشد.
۲. تعدیل قانون اجراءات جزایی به نحوی صورت گیرد تا در اخذ اظهارات یک مظنون، برای ارگان های کشفی رهنمود واضحی فراهم گردد. رهنمود متذکره باید پیروی از اصل برائت الذمه و الزامیت توضیح حقوق مظنونین، قبل از اخذ اظهارات، منجمله حقوق برائت الذمه، سکوت در برابر خود مقصر شماری و مساعدت حقوقی را شامل باشد.
۳. تعدیل قانون اجراءات جزائی عسکری به گونه ای صورت گیرد تا قانون اجراءات جزایی بجای قانون اجراءات جزائی عسکری، هر گاهی که پرسونل نیروهای ملی امنیتی افغانستان مطابق به ماده ۴۵۰ کد جزا به جرم شکنجه متهم می شوند، تطبیق گردد.
۴. تعدیل ضمیمه ۱ قانون اجراءات جزایی طوری صورت گیرد تا با قانون حقوق بشر بین المللی کاملاً تطابق یابد، توسط (الف) معاف نمودن صریح اطفال از تطبیق ضمیمه ۱ بدون در نظر گرفتن جرمی که به ارتکاب آن مظنون شده اند و اطمینان حاصل گردد که صرف قوانین مربوط به اطفال بالای آن ها عملی می گردد، و (ب) فراهم ساختن زمینه رسیدگی به جرایم تحت ضمیمه ۱ قانون اجراءات جزایی در موقعیت های که جرم اتفاق افتاده و یا در جای که مظنون در آنجا بازداشت شده باشد تا دسترسی به شواهد را ساده و محاکمه را تسریع نماید.
۵. رفع هرگونه موانع مانند بار بیش از حد شواهد از قانون منع شکنجه تا قربانیان شکنجه بتوانند جبران خساره خود را حاصل نمایند.
۶. تعدیل قانون پولیس به نحوی که: (الف) کسانی را که در بازجویی دخیل اند ملزم سازد تا رفاه و حقوق مظنونین را تامین و هرگونه بدرفتاری و سوء استفاده را به چالش بکشند، و (ب) آنها تخطی انضباطی تلقی کرده و در رابطه به رفتارها و عملکرد های نامناسب گزارش نداده و اقدام نمی کند.
۷. تصویب رهنمود ها روی بازجویی غیر اجباری، که شامل شیوه بازجویی آرام⁷⁰، برای همه ادارات مجری قانون می شود.
۸. مدنظر گرفتن الحاق به کنوانسیون بین المللی محافظت همه اشخاص از ناپدید شدن اجباری.
۹. ملاحظه اتخاذ تدابیر جهت توقف فوری اعدام، بمنظور محو مجازات تمام جرایم اعدام و تخفیف مجازات اعدام.

⁷⁰ مدل PEACE، که در اصل در انگلستان توسعه یافته، اکنون مدلی است که در سطح جهانی به عنوان شکایت حقوق بشر شناخته می شود و همچنین جهت بدست آوردن معلومات اطلاعاتی مؤثر مورد استفاده قرار می گیرد آرام: برنامه ریزی / آماده سازی، تعامل / توضیح، حسابدگی، مسدود کردن و ارزیابی است.

۱۰. مد نظر گرفتن ایجاد میکانیزم بیطرف و مستقل ملی جلوگیری در پهلوی نهاد های دیگر، بر اساس مکلفیت های دولت افغانستان تحت پروتوکول اختیاری کنوانسیون منع شکنجه، با داشتن منابع کافی و هماهنگی موثر با ادارات موجود، تا بتواند از محلات سلب آزادی نظارت و بازدید نماید.

به ستره محکمه

۱. صدور هدایات واضح به قضات جهت حصول اطمینان از اینکه هرگونه اظهارات یک متهم که در محکمه مورد استفاده قرار می گیرد باید کاملاً آگاهانه و به رضایت متهم باشد و اطمینان از این که اظهاراتی که بطور اجبار و سایر شیوه های غیرقانونی اخذ گردیده، بحیث شواهد، در هیچ حالت، در اجراءات محکمه قابل پذیرش نمی باشد.
۲. حصول اطمینان از اینکه هرگونه اتهام مبنی بر شکنجه و بدرفتاری جهت گرفتن اعتراف، حتی در صورت عدم موجودیت فوری مدارک طی، بطور کامل مورد بررسی قرار گرفته و آنهایی که مسئول همچو اعمال شکنجه و بدرفتاری اند، پاسخگو قرار داده می شوند.
۳. صدور هدایات واضح به قضات جهت کاهش اتکاء بالای اعترافات در محکوم کردن متهم و درخواست شواهد اثبات کننده از مقامات تحقیق.

به دفتر لوی خارنوالی

۱. افزایش آموزش تخنیک های بازجویی غیراجباری برای خارنوالان و کاهش اتکاء بالای ارگان های کشفی جهت اخذ اظهارات مظنونین.
۲. حصول اطمینان از اینکه ماده ۸ قانون اجراءات جزایی در مورد حقوق مظنونین و متهمین بطور مؤثر تطبیق شده و انجام ثبت لازم تحت این ماده قابل دسترس عموم قرار داشته باشد.

به وزارت امور داخله

۱. حصول اطمینان از اینکه همه مظنونین از حقوق شان مطلع بوده و بتوانند از اقدامات متذکره برای دریافت مشوره حقوقی قبل از اولین بازجویی شان مطابق به ماده ۳۱ قانون اساسی بهره مند گردند.
۲. تهیه رهنمود عملی برای همه افسران جهت انجام بازجویی به شیوه غیراجباری، بشمول عملی نمودن شیوه آرام بازجویی.
۳. معرفی اقدامات انضباطی برای افسرانی که قوانین حاوی معیارهای بازجویی که باید از آن پیروی صورت گیرد را نقض می نمایند و همچنان حصول اطمینان از اینکه هرگونه تخطی شکنجه و بدرفتاری منع شده به خارنوالی راجع می گردد.
۴. معرفی آموزش در مورد تخنیک های بازجویی غیراجباری، بشمول شیوه آرام بازجویی به هدف الزامی ساختن آن در نصاب منظم تعلیمی برای افسران پولیس ملی افغان مد نظر گرفته می شود.
۵. ایجاد یک سیستم جاری ارزیابی قابلیت های عملیاتی در بخش بازجویی پس از آموزش مربوطه، منجمله ارزیابی سالانه محل کار همه مستنطقین در مطابقت به معیارهای عملیاتی.
۶. حصول اطمینان از اینکه از هر فردی که در جریان استنطاق از وی خواسته می شود تا اظهاراتی را امضاء نماید، فرد مذکور باید محتوای آنرا، طوریکه در ماده ۱۵۷ قانون اجراءات جزایی پیش بینی گردیده، قبل از امضاء بداند.
۷. گماشتن حداقل یک کارمندان صحی دایمی در هر توقیف خانه ولایتی پولیس ملی افغان تا اطمینان حاصل گردد که هر شخصی که به این توقیف خانه آورده می شود معاینات صحی، بشمول معاینات بدنی را قبل از بازجویی نخستین اش انجام می دهد.
۸. حصول اطمینان از موجودیت و استفاده رایگان تلیفون در هر توقیف خانه پولیس ملی افغانستان تا اشخاص محروم از آزادی با خانواده ها و وکلای شان بطور خصوصی تماس حاصل نمایند.

۹. اصلاح طرز العمل استخدام و مکلفیت های گزارشدهی افسران حقوق بشر وزارت امور داخله تا آنها از طرف قرارگاه های وزارت داخله استخدام و به جای گزارش به قوماندان امنیه ولایات، به ریاست جندر، حقوق اطفال و حقوق بشر وزارت امور داخله در کابل گزارش دهند.

به ریاست امنیت ملی

۱. توقف فوری شیوه توقیف انفرادی و بدون تماس.
۲. بازنگری و متوقف ساختن حجز اطفال. در صورت تردید در مورد سن و سال یک شخص، باید در مرکز اصلاح و تربیت اطفال الی ارزیابی سن و سال وی مطابق به معیار های بین المللی نگهداری شود.
۳. اطمینان حاصل گردد تا خانواده و یا اقارب اشخاصی که تحت توقیف ریاست امنیت ملی می باشند در مورد محل نگهداری آنها حین گرفتاری مطابق به ماده ۷، فقره ۴ قانون اجراء جزائی مطلع ساخته شوند.
۴. حصول اطمینان از اینکه همه مظنونین در مورد اقدامات مبنی بر دریافت مشوره قانونی قبل از استنطاق نخستین طوریکه ماده ۳۱ قانون اساسی تصریح میدارد مطلع ساخته شده و بهره مند می گردند.
۵. حصول اطمینان از اینکه از هر فردی که در جریان استنطاق خواسته می شود تا اعترافی را امضاء کند، فرد مذکور باید محتوای آنرا، طوریکه در ماده ۱۵۷ قانون اجراء جزائی پیش بینی گردیده، قبل از امضاء بداند.
۶. تهیه یک رهنمود عملی برای همه مستنطقین جهت انجام استنطاق به شیوه غیر اجباری، ب منجمله تطبیق نمونه ای بازجوی آرام (PEACE).
۷. معرفی اقدامات انضباطی برای افسرانی که قوانین حاوی معیارهای بازجویی را نقض می نمایند و همچنان حصول اطمینان از اینکه هرگونه تخطی از منع شکنجه و بدرفتاری به **خارنوالی** راجع می گردد.
۸. ایجاد یک سیستم ارزیابی جاری قابلیت های عملیاتی در بخش استنطاق پس از آموزش مربوطه، بشمول ارزیابی سالانه محل کار همه مستنطقین در مطابقت به معیار های عملیاتی.
۹. گماشتن حداقل یک کارمند صحتی دایمی در هر توقیف خانه ولایتی ریاست امنیت ملی تا اطمینان حاصل گردد که هر شخصی که به آن توقیف خانه پذیرفته می شود تابع معاینات صحتی، منجمله معاینات بدنی قبل از تحقیق نخستین وی می گردد.
۱۰. حصول اطمینان از موجودیت سهولت های استفاده رایگان از تلفون در هر توقیف خانه ریاست امنیت ملی تا اشخاص محروم از آزادی با خانواده ها و وکلای شان بطور خصوصی تماس حاصل نموده بتوانند.

به وزارت دفاع ملی

۱. حصول اطمینان از اینکه وکلای مدافع بتوانند با مؤکلین شان در توقیف خانه ملی در پروان در جریان ساعات رسمی در هر روز هفته ملاقات نمایند.
۲. حصول اطمینان از اینکه توقیف خانه ملی در پروان دارای اطاق های باشد تا اشخاص محروم از آزادی و وکلای مدافع شان بطور خصوصی و مصئون باهم ملاقات کرده بتوانند.
۳. بازنگری نگهداری اشخاص دارای بیماری روانی و یا معلولیت و جستجوی گزینه ها برای رهایی و یا انتقال اشخاص دارای بیماری روانی به یک انستیتیوت صحت روانی در مطابقت به ماده های ۱۸۷ و ۱۸۸ کد جزاء.

به اداره تنظیم امور زندان ها

۱. حصول اطمینان از اینکه وکلای مدافع بتوانند با مؤکلین شان در محابس و مراکز اصلاح و تربیت اطفال در ساعات رسمی در هر روز هفته ملاقات نمایند.

۲. حصول اطمینان از اینکه در هر محبس و مرکز اصلاح و تربیت اطفال اطاق موجود بوده تا زمینه ملاقات های خصوصی میان اشخاص و اطفال محروم از آزادی همراه با وکلای مدافع شان بطور مصئون فراهم شود.

۳. حصول اطمینان از اینکه هر محبس و مرکز اصلاح و تربیت اطفال دارای سهولت تیلیفون بوده تا اشخاص و اطفال محروم از آزادی بتوانند بطور رایگان با وکلای مدافع و خانواده های شان تماس بگیرند.

به وزارت عدلیه

۱. افزایش تعداد وکلای مدافع مساعدت های حقوقی به گونه ای که هر شخص در توقیف خانه ها به وکلای مدافع قبل از مصاحبه نخستین از سوی ارگان های کشفی دسترسی بموقع داشته باشند.

ضمیمه ۱: منع شکنجه و سایر انواع برخورد ظالمانه، غیرانسانی و تحقیرآمیز و یا مجازات تحت قوانین بین المللی

معاهدات متعدد بین المللی که افغانستان عضویت آنرا دارد شکنجه و سایر رفتارها و مجازات ظالمانه، غیرانسانی و تحقیرآمیز را منع می کند. این معاهدات شامل کنوانسیون بین المللی علیه شکنجه و سایر رفتارهای ظالمانه، غیرانسانی و تحقیرآمیز و یا مجازات، پروتوکول های اختیاری آن، کنوانسیون بین المللی حقوق مدنی و سیاسی، کنوانسیون حقوق طفل و کنوانسیون های ۱۹۴۹ ژنو، و اساسنامه روم محکمه جرایم بین المللی⁷¹ می شود. مکلفیت دولت برای رعایت ممنوعیت همچو اعمال غیرقابل عدول است، به این معنی که هیچگاه قابل توجیه نیست که منع شکنجه را بحالت تعلیق در آورده و یا در کار نظارت ناموفق بود.⁷²

الف. تعریف شکنجه و سایر انواع بدرفتاری

تعریف شکنجه تحت کنوانسیون منع شکنجه مستندترین و معتبرترین تعریف در روش فعلی است:

برای مقاصد این کنوانسیون، اصطلاح "شکنجه" به معنای هر عملی است که در آن درد یا رنج شدید، اعم از جسمی یا روانی، عمدتاً بخاطری چنین مقاصدی بر یک شخص وارد می شود چون اخذ اطلاعات و یا اعترافات از یک شخص و یا شخص ثالث، مجازات نمودن وی بخاطر عملی که مرتکب و یا مظنون به ارتکاب آن است، یا به هدف ایجاد ترس و وحشت و یا اجبار وی و یا شخص ثالث، و یا به هر دلیلی مبتنی بر هر نوع تبعیض، زمانی که چنین درد و آلام توسط یا به رضایت یا موافقت یک مقام دولتی و یا شخصی دیگری که در یک مقام رسمی قرار دارد، وارد می گردد. این موارد درد یا رنج ناشی از تحریم های قانونی و ذاتی⁷³ یا ناخواسته از آن را شامل نمی شود.

این تعریف شامل چهار عنصر می شود:

(۱) وارد نمودن درد و یا رنج شدید،

(۲) قصد،

(۳) مقصد (مانند به دست آوردن اطلاعات یا اعتراف، مجازات، ارعاب، اجبار یا تبعیض)⁷⁴، و

(۴) دخالت یک مقام دولتی یا شخص دیگری که در یک قام رسمی عمل می کند.

رفتار ظالمانه غیرانسانی یا تحقیرآمیز یا مجازات، ی ("بدرفتاری") نیز اصطلاحات قانونی اند که به برخورد هایی اشاره می نمایند که باعث ایجاد درد و رنج به میزان متفاوت گردیده که نباید به یک هدف مشخص⁷⁵ تحمیل گردند. مکلفیت جلوگیری از بدرفتاری در عمل با مکلفیت

⁷¹ دولت افغانستان در ماه جون کنوانسیون مبارزه علیه شکنجه و سایر رفتارها یا مجازات های بیرحمانه غیرانسانی و تحقیرآمیز، پروتوکول اختیاری آن در اپریل ۲۰۱۸، میثاق بین المللی حقوق مدنی و سیاسی در اپریل ۱۹۹۳، کنوانسیون ژنو در سپتامبر ۱۹۵۶ (به استثنای دو پوتوکول اضافی)، و کنوانسیون حقوق طفل در سال ۱۹۹۴ را تصویب کرد. اساسنامه روم بین المللی که در ماه فبروری ۲۰۰۳ توسط افغانستان تصویب شد، بیان می کند که شکنجه به عنوان یک جرم جنگی در یک درگیری مسلحانه غیر بین المللی تلقی می شود که ذیلاً شرح داده می شود "[در مورد درگیری مسلحانه که از نوع بین المللی نباشد، نقض جدی ماده ۳ مشترک چهار کنوانسیون ژنو در ۱۲ آگست ۱۹۴۹، یعنی هر یک از اقدامات زیر که علیه اشخاصی انجام می شود که در خصومت ها هیچ گونه سهمی ندارند. منجمله اعضای نیروهای مسلح که اسلحه خود را به زمین گذاشته اند و افرادی که به علت بیماری، جراحت، توقیف یا هر علت دیگری در جنگ سهم فعال ندارند se: [...] شکنجه [...]]" (ماده ۸ (۲) (i) (c)). عناصر جنایت جنگی شکنجه در یک درگیری مسلحانه غیر بین المللی این است که مرتکب درد یا رنج شدید جسمی یا روانی را به شخص وارد کرده است. که مرتکب آن را برای اهدای مانند کسب اطلاعات یا اعتراف، مجازات، ارعاب یا اجبار یا به هر دلیلی بر اساس انواع تبعیض، به آن تحمیل کرده است. این که شخص مورد شکنجه قرار گرفته، غیرنظامی است، پرسونل صحنی یا پرسونل مذهبی هستند و هیچ مشارکتی در خصومت ها ندارند. اینکه مرتکب از شرایط واقعی که این وضعیت را بوجود آورده آگاه بوده است. این که این رفتار در در زمینه و در ارتباط به درگیر مسلحانه انجام شده که دارای ویژگی بین المللی نبوده است. و اینکه مرتکب از شرایط واقعی که موجودیت درگیری مسلحانه را کرده آگاه بوده است."

⁷² میثاق بین المللی حقوق مدنی و سیاسی، ماده ۴ (۲) کنوانسیون منع شکنجه، ماده ۲ (۲)

⁷³ کنوانسیون علیه شکنجه، ماده ۱.

⁷⁴ کمیته منع شکنجه توضیح داد که "عناصر آزاده و قصد [...] شامل تحقیق ذهنی در مورد انگیزه های عاملان نیست، بلکه باید در این شرایط تعیین کننده عینی باشند." کمیته مقابله با شکنجه، نظر عمومی شماره ۲، فوق، پاراگراف ۹.

⁷⁵ کمیته منع شکنجه، تبصره عمومی شماره ۲، فوق، بند ۱۰ Polona Tepina، کتاب گزارش شکنجه، نسخه دوم (مرکز حقوق بشر، دانشگاه اسکس ۲۰۱۵)، قابل دسترس در www1.essex.ac.uk/hrc/documents/practice/torture-reporting-handbook-second-edition.pdf، صفحه ۲۳.

جلوگیری از شکنجه تداخل و همخوانی دارد. شرایطی که باعث افزایش بدرفتاری می شود اغلب زمینه شکنجه را فراهم می کند و بنابراین باید اقدامات لازم برای جلوگیری از چنین رفتارهای⁷⁶ اعمال شود.

ب. مکلفیت های دولت برای جلوگیری از شکنجه و بدرفتاری طبق قوانین بین المللی

منع مطلق شکنجه و بدرفتاری دولت ها را مکلف می سازد تا اقدامات مثبت - قانونی، اداری، قضائی و سایر اقدامات - را رویدست گیرند تا اطمینان حاصل شود که از چنین رفتاری و تکرار آن بطور مؤثر جلوگیری⁷⁷ می شود. کنوانسیون منع شکنجه صریحاً به اقدامات متعددی نیاز دارد، منجمله:

- جرم انگاری: اطمینان از اینکه همه اعمال شکنجه تحت قانون جزای آن جرم انگاشته شوند، این جرایم باید بادر نظر داشت ماهیت سنگین آنان با مجازات پیش بینی شده قابل مجازات باشند.
  - تحقیقات و شکایات قربانیان: برای انجام تحقیقات بموقع و بیطرفانه در هر جایی که زمینه منطقی برای باور عمل شکنجه انجام شده است؛ اطمینان حاصل شود که هر شخص حق شکایت به مقامات ذیصلاح را داشته و اینکه شاکی و شاهدان در برابر انتقام جویی یا ارباب مورد محافظت قرار می گیرد.
  - آموزش: دادن آموزش و اطلاع رسانی در مورد منع شکنجه در آموزش همه افرادی که ممکن است در گرفتاری، استنطاق یا در رفتار با هر فرد توقیف شده ای دخیل باشند.
  - قوانین، دستورالعمل ها، طرزالعمل ها: شامل ساختن ممنوعیت شکنجه در قوانین و یا هدایاتی که از سوی اشخاص دخیل در نگهداری، استنطاق و یا رفتار با زندانیان صدور می یابد و قوانین مربوطه را تحت بررسی منظم قرار باید داد
  - جبران خسارت: حصول اطمینان از اینکه قربانی یک عمل شکنجه جبران خساره دریافت نموده و حق قانونی برای دریافت عادلانه و کافی جبران خساره، منجمله تا حد ممکن وسایل احیای مجدد را حاصل می کند.
  - قانون استثنائی: جهت حصول اطمینان از اینکه اظهاراتی که ثابت شده که در نتیجه شکنجه گرفته باشد در هیچ اجرائی منحیث شواهد بدان استناد نمی شود، مگر علیه شخصیکه شکنجه را اعمال نموده، منحیث دلیل بر اظهارات که گرفته شده است.
- برعلاوه، قانون بین المللی حقوق بشر مصئونیت های قانونی دیگر را برای افرادی که از حق آزادی محروم شده اند، تصریح می دارد که این مصئونیت ها جز لاینفک هرگونه چهارچوب محافظتی برای جلوگیری از شکنجه و بدرفتاری می باشند. این مصئونیت ها شامل حقوق ذیل اند:

مطلع ساختن اعضای خانواده یا شخص ثالث در مورد محل نگهداری آنها پس از دستگیری⁷⁸،

- دریافت بموقع مساعدت حقوقی مستقل و زمان کافی و سهولت ها جهت آماده ساختن دفاعیه⁷⁹ آنها،
- داشتن دسترسی بموقع و منظم به یک داکتر طب، در صورت امکان به انتخاب⁸⁰ خود،
- مطلع شدن در مورد دلایل گرفتاری و هرگونه اتهامات⁸¹ جرمی،
- تا زمانی که مطابق به قانون گنهکار ثابت شود بی گناه پنداشته شود و به شهادت علیه خود و یا اعتراف به گناه⁸² وادار ساخته نشود،
- آوردن وی نزد قاضی در یک مدت زمان معقول⁸³،
- به چالش کشیدن قانونی بودن و رفتار (حکم احضار به محکمه برای بازجویی)⁸⁴،

76. کمیته مقابله با شکنجه، تبصره عمومی شماره ۲، فوق، پاراگراف ۹.

77. کنوانسیون علیه شکنجه، مواد ۲ و ۱۶.

78. قواعد نلسون ماندیلا، قاعده ۶۸.

79. میثاق بین المللی حقوق مدنی و سیاسی، ماده ۱۴ (۳)؛ همچنین به کمیته حقوق بشر، نظر عمومی شماره ۳۲، فوق مراجعه شود.

80. قواعد نلسون ماندیلا، قواعد شماره ۳۰؛ ۱۱۸ ۳۴؛ به قوانین عمومی ۲۴ و خدمات صحی مراجعه صورت گیرد.

81. میثاق بین المللی حقوق مدنی و سیاسی، فقره (۲) ماده ۹ و فقره (۳) ماده ۱۴.

82. همان، فقره (۲) و فقره (۳) ماده ۱۴.

83. همان، فقره (۳) ماده ۹.

84. همان، فقره (۴) ماده ۹.

- در معرض گرفتاری خودسرانه و یا توقیف⁸⁵ غیرقانونی قرار نگرفتن، و
- مطلع شدن از این حقوق به زبانی که به آنها قابل فهم⁸⁶ باشد.

سایر اقدامات کلیدی که برای جلوگیری از شکنجه و بدرفتاری کمک می کند، در میان سایر موارد، میکانیزم های بیطرف برای تفتیش و بازدید از توقیفخانه ها، میکانیزم های گزارشدهی بدون ترس و هراس و انتقام جویی؛ و حفظ سوابق⁸⁷ می باشد.

---

⁸⁵. همان، فقره (۱) ماده ۹.

⁸⁶. قواعد نلسون ماندیلا، قواعد شماره ۵۳-۵۵.

⁸⁷ همان، به قوانین مرتبط به مدیریت دوسیه های زندانیان؛ اطلاعات و شکایات زندانیان و تفتیش های داخلی و خارجی مراجعه شود.

ضمیمه ۲: جزئیات یافته ها به اساس منطقه

زون مرکز

ملی مجموع توقیف خانه های ولایتی و ولسوالی ریاست عمومی امنیت

در این جدول ها، یافته های نظارت یوناما از توقیف خانه ها از 1 جنوری 2019 الی 30 مارچ 2020 بشكل خلاصه بیان شده است. یوناما موارد توقیف و برخورد با توقیف شده گان در توقیف خانه ها را از طریق مصاحبه های محرم و داوطلبانه با توقیف شده گان ثبت کرد. کلمه منطقه به معنی ساحه/ولایات تحت پوشش دفاتر ولایتی یوناما میباشد و بدین ترتیب واحدهای اداری جمهوری اسلامی افغانستان نمیشاند. * به عوض فیصدی در مورد نظارت خانه هایی که در آن یوناما هیچ مورد توقیف را نتوانست ثبت کند، اصطلاح "قابل تطبیق نیست" (N/A) استفاده شده است.

تعداد مواردیکه در آن افسران بخش حقوق بشر ریاست امنیت ملی توقیف شده گان را ملاقات کردند	%
7	35 %
2	28.6 %
-	-
-	-
7	53.8 %
-	-
16	35.6 %
216	29.7 %

تعداد موارد ثبت شده ای توقیف	تعداد اتهامات مؤثق و معتبر شکنجه ویا بدرفتاری	%	توقیف خان های ریاست امنیت ملی در سطح ولایت و ولسوالی ها (یکجا)
20	2	10 %	کابل
7	1	14.3 %	کاپیسا
3*	-	-	لوگر
0	-	-	پنجشیر
13	2	15.4 %	پروان
2*	-	-	وردک
45	5	11.1 %	مجموع در سطح زون
725	116	16 %	در سطح کشور

تعداد مواردیکه در آن توقیف شده گان از استنطاق تحت معاینه بدنی قرار گرفتند.	تعداد مواردیکه در آن حقوق شان آگاه ساخته شدند.	تعداد مواردیکه در آن توقیف شده گان بدون دانستن محتوای سندی آنرا امضاء نمودند.	تعداد مواردیکه در آن توقیف شده گان با خانواده های خود تماس گرفتند.	تعداد مواردیکه در آن توقیف شده گان وکیل مدافع استخدام کردند.	تعداد مواردیکه در آن توقیف شده گان قبل از استنطاق وکیل مدافع استخدام کردند.	تعداد موارد ثبت شده ای توقیف	توقیف خانه های ریاست امنیت ملی در سطح ولایت و ولسوالی ها (یکجا)
4	2	5	1	0	0	20	کابل
0	2	3	2	1	1	7	کاپیسا
-	-	-	-	-	-	3*	لوگر
-	-	-	-	-	-	0	پنجشیر
3	6	4	1	4	0	13	پروان
-	-	-	-	-	-	2*	وردک
7	10	13	5	5	1	45	مجموع در سطح زون
64	92	356	143	83	5	725	در سطح کشور

* وقتیکه یافته ها کمتر از سه نمونه توقیف بود به منظور حفظ محرمانگی مصاحبه تحریر نشده است.

زون مرکز

مجموع توقیف خانه های ولایتی و ولسوالی پولیس ملی افغانستان

در این جدول ها، یافته های نظارت یوناما از توقیف خانه ها از 1 جینوری 2019 الی 30 مارچ 2020 بشکل خلاصه بیان شده است. یوناما موارد توقیف و برخورد با توقیف شده گان در توقیف خانه ها را از طریق مصاحبه های محرم و داوطلبانه با توقیف شده گان ثبت کرد. کلمه منطقه به معنی ساحه/ولایت تحت پوشش دفاتر ولایتی یوناما میباشد و بدین ترتیب واحدهای اداری جمهوری اسلامی افغانستان نمیشاند. * به عوض فیصدی در مورد نظارت خانه هایی که در آن یوناما هیچ مورد توقیف را نتوانست ثبت کند، اصطلاح "قابل تطبیق نیست (N/A)" استفاده شده است.

تعداد مواردیکه در آن افسران بخش حقوق بشر ریاست امنیت ملی توقیف شده گان را ملاقات کردند.	%
-	-
-	-
-	-
-	-
0	0 %
-	-
0	0 %
10	3.0 %

نظارتخانه های پولیس ملی افغانستان در سطح ولایات و ولسوالی ها (یکجا)	تعداد موارد ثبت شده ای توقیف	تعداد اتهامات مؤثقی و معتبر شکنجه ویا بدرفتاری	%
کابل	2	-	-
کاپیسا	3	-	-
لوگر	1	-	-
پنجشیر	0	-	-
پروان	6	2	33.3 %
وردک	0	-	-
مجموع در سطح زون	12	2	16.7 %
در سطح کشور	335	92	27.5 %

نظارتخانه های پولیس ملی افغانستان در سطح ولایت و ولسوالی ها (یکجا)	تعداد موارد ثبت شده ای توقیف	تعداد مواردیکه در آن توقیف شده گان وکیل از استنطاق وکیل مدافع استخدام کردند.	تعداد مواردیکه در آن توقیف شده گان وکیل مدافع استخدام کردند.	تعداد مواردیکه در آن توقیف شده گان خانواده های خود تماس گرفتند.	تعداد مواردیکه در آن توقیف شده گان بدون دانستن محتوای سندی آنرا امضاء نمودند.	تعداد مواردیکه در آن توقیف شده گان از حقوق شان آگاه ساخته شدند.	تعداد مواردیکه در آن توقیف شده گان قبل از استنطاق تحت معاینه بدنی قرار گرفتند.	تعداد مواردیکه در آن توقیف شده گان	%	#	%	#	%	#	%	#
کابل	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
کاپیسا	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
لوگر	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
پنجشیر	0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
پروان	6	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0
وردک	0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
مجموع در سطح زون	12	0	0 %	0	0 %	1	8.3 %	3	25 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0
در سطح کشور	335	2	0.6 %	21	6.3 %	91	27.2 %	144	43.0 %	1	0.3 %	18	5.4 %	1	0.3 %	1

* وقتیکه یافته ها کمتر از سه نمونه توقیف بود به منظور حفظ محرمت مصاحبه تحریر نشده است.

منطقه شرقی

ملی مجموع توقیف خانه های ولایسی و ولسوالی ریاست عمومی امنیت

در این جدول ها، یافته های نظارت یوناما از توقیف خانه ها از 1 جینوری 2019 الی 30 مارچ 2020 بشکل خلاصه بیان شده است. یوناما موارد توقیف و برخورد با توقیف شده گان در توقیف خانه ها را از طریق مصاحبه های محرم و داوطلبانه با توقیف شده گان ثبت کرد. کلمه منطقه به معنی ساحه/ولایات تحت پوشش دفاتر ولایتی یوناما میباشد و بدین ترتیب واحدهای اداری جمهوری اسلامی افغانستان نمیشاند. * به عوض فیصدی در مورد نظارت خانه هایی که در آن یوناما هیچ مورد توقیف را نتوانست ثبت کند، اصطلاح "قابل تطبیق نیست (N/A)" استفاده شده است.

تعداد مواردیکه در آن افسران بخش حقوقی بشر ریاست امنیت ملی توقیف شده گان را ملاقات کردند	%
16	30.2 %
16	64 %
15	53.4 %
-	-
47	44.3 %
216	29.7 %

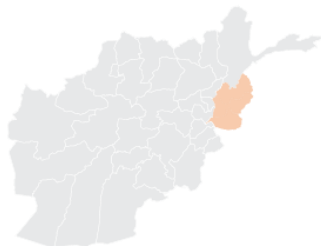
تعداد موارد ثبت شده ای توقیف *	تعداد اتهامات مؤثّق و معتبر شکنجه ویا بدرفتاری	%	توقیف خان های ریاست امنیت ملی در سطح ولایت و ولسوالی ها (یکجا)
53	5	9.4 %	کنر
25	5	20 %	لغمان
28	4	14.3 %	ننگرهار
0	-	-	نورستان
106	14	13.2 %	مجموع در سطح زون
725	116	16 %	در سطح کشور

تعداد مواردیکه در آن توقیف شده گان قبل از استنطاق تحت معاینه بدنی قرار گرفتند.	تعداد مواردیکه در آن حقوق شان آگاه ساخته شدند.	تعداد مواردیکه در آن توقیف شده گان بدون دانستن محتوای سندی آنرا امضاء نمودند.	تعداد مواردیکه در آن توقیف شده گان با خانواده های خود تماس گرفتند	تعداد مواردیکه در آن توقیف شده گان وکیل مدافع استخدام کردند	تعداد مواردیکه در آن توقیف شده گان از استنطاق وکیل مدافع استخدام کردند	تعداد موارد ثبت شده ای توقیف	توقیف خانه های ریاست امنیت ملی در سطح ولایت و ولسوالی ها (یکجا)						
%	#	%	#	%	#	%	#						
3.8 %	2	1.9 %	1	64.2 %	34	7.5 %	4	3.8 %	2	0 %	0	53	کنر
8 %	2	0 %	0	52 %	13	0 %	0	0 %	0	0 %	0	25	لغمان
3.6 %	1	14.3 %	4	50 %	14	21.4 %	6	0 %	0	0 %	0	28	ننگرهار
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0	نورستان
4.7 %	5	4.7 %	5	57.5 %	61	9.4 %	10	1.9 %	2	0 %	0	106	مجموع در سطح زون
8.8 %	64	12.7 %	92	49.1 %	356	19.7 %	143	11.4 %	83	0.7 %	5	725	در سطح کشور

* وقتیکه یافته ها کمتر از سه نمونه توقیف بود به منظور حفظ محرّمیت مصاحبه تحریر نشده است.

منطقه شرقی

مجموع توقیف خانه های ولایتی و ولسوالی پولیس ملی افغانستان

در این جدول ها، یافته های نظارت یوناما از توقیف خانه ها از 1 جنوری 2019 الی 30 مارچ 2020 بشکل خلاصه بیان شده است. یوناما موارد توقیف و برخورد با توقیف شده گان در توقیف خانه ها را از طریق مصاحبه های محرم و داوطلبانه با توقیف شده گان ثبت کرد. کلمه منطقه به معنی ساحه/ولایات تحت پوشش دفاتر ولایتی یوناما میباشد و بدین ترتیب واحدهای اداری جمهوری اسلامی افغانستان غیباشند. * به عوض فیصدی در مورد نظارت خانه هایی که در آن یوناما هیچ مورد توقیف را نتوانست ثبت کند، اصطلاح "قابل تطبیق نیست (N/A)" استفاده شده است.

تعداد مواردیکه در آن افسران بخش حقوقی بهر ریاست امنیت ملی توقیف شده گان را ملاقات کردند.	%
0	0 %
-	-
2	40 %
-	-
2	6.5 %
10	3.0 %

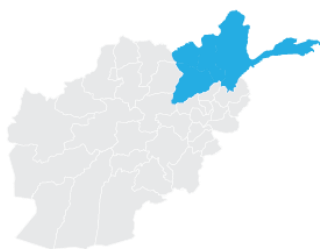
تعداد موارد ثبت شده ای توقیف	تعداد اتهامات مؤثقی و معتبر شکنجه ویا بدرفتاری	%	نظارتخانه های پولیس ملی افغانستان در سطح ولایات و ولسوالی ها (یکجا)
23	2	8.7 %	کنر
3	-	-	لغمان
5	1	20 %	ننگرهار
0	-	-	نورستان
31	3	9.7 %	مجموع در سطح زون
335	92	27.5 %	در سطح کشور

تعداد مواردیکه در آن توقیف شده گان قبل از استنطاق تحت معاينه بدنی قرار گرفتند.	تعداد مواردیکه در آن حقوق شان آگاه ساخته شدند.	تعداد مواردیکه در آن توقیف شده گان بدون دانستن محتوای سندی آنها امضاء نمودند.	تعداد مواردیکه در آن توقیف شده گان با خانواده های خود تماس گرفتند.	تعداد مواردیکه در آن توقیف شده گان وکیل مدافع کردند.	تعداد مواردیکه در آن توقیف شده گان قبل از استنطاق وکیل مدافع استخدام کردند.	تعداد موارد ثبت شده ای توقیف	نظارتخانه های پولیس ملی افغانستان در سطح ولایت و ولسوالی ها (یکجا)						
%	#	%	#	%	#	%	#						
0 %	0	8.7 %	2	26.1 %	6	17.4 %	4	0 %	0	0 %	0	23	کنر
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3	لغمان
0 %	0	0 %	0	0 %	0	20 %	1	40 %	2	20 %	1	5	ننگرهار
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0	نورستان
0 %	0	6.5 %	2	25.8 %	8	19.4 %	6	6.4 %	2	3.2 %	1	31	مجموع در سطح زون
0.3 %	1	5.4 %	18	43.0 %	144	27.2 %	91	6.3 %	21	0.6 %	2	335	در سطح کشور

* وقتیکه یافته ها کمتر از سه نمونه توقیف بود به منظور حفظ محرمانیت مصاحبه تحریر نشده است.

منطقه شمال شرقی

ملی مجموع توقیف خانه های ولایتی و ولسوالی ریاست عمومی امنیت

در این جدول ها، یافته های نظارت یوناما از توقیف خانه ها از 1 جینوری 2019 الی 30 مارچ 2020 بشکل خلاصه بیان شده است. یوناما موارد توقیف و برخورد با توقیف شده گان در توقیف خانه ها را از طریق مصاحبه های محرم و داوطلبانه با توقیف شده گان ثبت کرد. کلمه منطقه به معنی ساحه/ولایات تحت پوشش دفاتر ولایتی یوناما میباشد و بدین ترتیب واحدهای اداری جمهوری اسلامی افغانستان نمیشاند. * به عوض فیصدی در مورد نظارت خانه هایی که در آن یوناما هیچ مورد توقیف را نتوانست ثبت کند، اصطلاح "قابل تطبیق نیست (N/A)" استفاده شده است.

تعداد مواردیکه در آن افسران بخش حقوق بشر ریاست امنیت ملی توقیف شده گان را ملاقات کردند	%
19	44.2 %
16	47.1 %
16	40 %
4	28.6 %
55	41 %
216	29.7 %

تعداد اتهامات مؤثقی و معتبر شکنجه ویا بدرفتاری	تعداد موارد ثبت شده ای توقیف	%	توقیف خان های ریاست امنیت ملی در سطح ولایت و ولسوالی ها (یکجا)
2	43	4.7 %	بدخشان
6	34	17.6 %	بغلان
9	40	22.5 %	کنده
1	14	7.1 %	تخار
18	131	13.7 %	مجموع در سطح زون
116	725	16 %	در سطح کشور

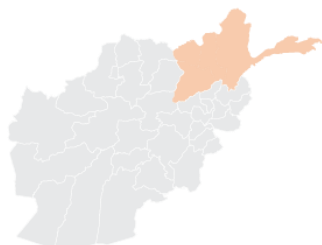
تعداد مواردیکه در آن توقیف شده گان از استنطاق تحت معاینه بدنی قرار گرفتند.	تعداد مواردیکه در آن حقوق شان آگاه ساخته شدند.	تعداد مواردیکه در آن توقیف شده گان بدون دانستن محتوای سندی آنها امضاء نمودند.	تعداد مواردیکه در آن توقیف شده گان با خانواده های خود تماس گرفتند	تعداد مواردیکه در آن توقیف شده گان وکیل مدافع استخدام کردند	تعداد مواردیکه در آن توقیف شده گان از استنطاق وکیل مدافع استخدام کردند	تعداد موارد ثبت شده ای توقیف	توقیف خانه های ریاست امنیت ملی در سطح ولایت و ولسوالی ها (یکجا)
2	12	26	11	11	0	43	بدخشان
3	5	10	14	9	0	34	بغلان
1	10	21	7	1	0	40	کنده
0	5	4	9	7	0	14	تخار
6	32	61	41	28	0	131	مجموع در سطح زون
64	92	356	143	83	5	725	در سطح کشور

* وقتیکه یافته ها کمتر از سه نمونه توقیف بود به منظور حفظ محرمانیت مصاحبه تحریر نشده است.

منطقه شمال شرقی

مجموع توقیف خانه های ولایتی و ولسوالی پولیس ملی افغانستان

در این جدول ها، یافته های نظارت یوناما از توقیف خانه ها از 1 جینوری 2019 الی 30 مارچ 2020 بشکل خلاصه بیان شده است. یوناما موارد توقیف و برخورد با توقیف شده گان در توقیف خانه ها را از طریق مصاحبه های محرم و داوطلبانه با توقیف شده گان ثبت کرد. کلمه منطقه به معنی ساحه/ولایات تحت پوشش دفتر ولایتی یوناما میباشد و بدین ترتیب واحدهای اداری جمهوری اسلامی افغانستان نمیشاند. * به عوض فیصدی در مورد نظارت خانه هایی که در آن یوناما هیچ مورد توقیف را نتوانست ثبت کند، اصطلاح "قابل تطبیق نیست (N/A)" استفاده شده است.

تعداد مواردیکه در آن افسران بخش حقوق بشر ریاست امنیت ملی توقیف شده گان را ملاقات کردند.	%	تعداد موارد ثبت شده ای توقیف	تعداد اتهامات مؤثق و معتبر شکنجه ویا بدرفتاری	%	نظارتخانه های پولیس ملی افغانستان در سطح ولایات و ولسوالی ها (یکجا)
1	2.3 %	43	4	9.3 %	بدخشان
0	0 %	26	5	19.2 %	بغلان
0	0 %	13	0	0 %	کندهار
0	0 %	6	0	0 %	تخار
1	1.1 %	88	9	10.2 %	مجموع در سطح زون
10	3.0 %	335	92	27.5 %	در سطح کشور

تعداد مواردیکه در آن توقیف شده گان قبل از استنطاق تحت معاینه بدنی قرار گرفتند.	#	%	تعداد مواردیکه در آن توقیف شده گان از حقوق شان آگاه ساخته شدند.	#	%	تعداد مواردیکه در آن توقیف شده گان بدون دانستن محتوای سندی آنرا امضاء نمودند.	#	%	تعداد مواردیکه در آن توقیف شده گان با خانواده های خود تماس گرفتند.	#	%	تعداد مواردیکه در آن توقیف شده گان وکیل مدافع کردند. استخدام کردند.	#	%	تعداد موارد ثبت شده ای توقیف	نظارتخانه های پولیس ملی افغانستان در سطح ولایت و ولسوالی ها (یکجا)
0	0	0 %	10	23.3 %	19	44.2 %	12	27.9 %	2	4.7 %	0	0 %	43	بدخشان		
0	0	0 %	1	3.9 %	6	23.1 %	10	38.5 %	9	34.6 %	1	3.8 %	26	بغلان		
0	0	0 %	1	7.7 %	6	46.2 %	5	38.5 %	2	15.4 %	0	0 %	13	کندهار		
0	0	0 %	0	0 %	1	16.7 %	1	16.7 %	0	0 %	0	0 %	6	تخار		
0	0	0 %	12	13.4 %	32	36.4 %	28	31.8 %	13	14.8 %	1	1.1 %	88	مجموع در سطح زون		
1	0.3 %	5.4 %	18	43 %	144	27.2 %	91	27.2 %	21	6.3 %	2	0.6 %	335	در سطح کشور		

* وقتیکه یافته ها کمتر از سه نمونه توقیف بود به منظور حفظ محرمت مصاحبه تحریر نشده است.

منطقه شمال

ملی مجموع توقیف خانه های ولایتی و ولسوالی ریاست عمومی امنیت

در این جدول ها، یافته های نظارت یوناما از توقیف خانه ها از 1 جنوری 2019 الی 30 مارچ 2020 بشكل خلاصه بیان شده است. یوناما موارد توقیف و برخورد با توقیف شده گان در توقیف خانه ها را از طریق مصاحبه های محرم و داوطلبانه با توقیف شده گان ثبت کرد. کلمه منطقه به معنی ساحه/ولایات تحت پوشش دفتر ولایتی یوناما میباشد و بدین ترتیب واحدهای اداری جمهوری اسلامی افغانستان نمیشاند. * به عوض فیصدی در مورد نظارت خانه هایی که در آن یوناما هیچ مورد توقیف را نتوانست ثبت کند، اصطلاح "قابل تطبیق نیست (N/A)" استفاده شده است.

تعداد مواردیکه در آن افسران بخش حقوق بشر ریاست امنیت ملی توقیف شده گان را ملاقات کردند	%
13	31 %
5	33.3 %
-	-
6	20.7 %
-	-
24	27.6 %
216	29.7 %

تعداد موارد ثبت شده ای توقیف	تعداد اتهامات مؤثقی و معتبر شکنجه ویا بدرفتاری	%	توقیف خان های ریاست امنیت ملی در سطح ولایت و ولسوالی ها (یکجا)
42	7	16.7 %	بلخ
15	1	6.7 %	فاریاب
1	-	-	جوزجان
29	7	24.1 %	سمنگان
0	-	-	سری پل
87	15	17.2 %	مجموع در سطح زون
725	116	16 %	در سطح کشور

تعداد موارد ثبت شده ای توقیف	تعداد مواردیکه در آن توقیف شده گان از استنطاق تحت معاینه بدنی قرار گرفتند.	تعداد مواردیکه در آن حقوق شان آگاه ساخته شدند.	تعداد مواردیکه در آن توقیف شده گان بدون دانستن محتوای سندی آنرا امضاء نمودند.	تعداد مواردیکه در آن توقیف شده گان با خانواده های خود تماس گرفتند	تعداد مواردیکه در آن توقیف شده گان وکیل مدافع استخدام کردند	تعداد مواردیکه در آن توقیف شده گان قبل از استنطاق وکیل مدافع استخدام کردند	تعداد موارد ثبت شده ای توقیف	توقیف خانه های ریاست امنیت ملی در سطح ولایت و ولسوالی ها (یکجا)
42	1	5	20	19	10	1	42	بلخ
15	1	1	10	3	2	1	15	فاریاب
1	-	-	-	-	-	-	1	جوزجان
29	5	10	13	8	10	2	29	سمنگان
0	-	-	-	-	-	-	0	سری پل
87	7	16	44	30	22	4	87	مجموع در سطح زون
725	64	92	356	143	83	5	725	در سطح کشور

* وقتیکه یافته ها کمتر از سه نمونه توقیف بود به منظور حفظ محریمیت مصاحبه تحریر نشده است.

منطقه شمال

مجموع توقیف خانه های ولایتی و ولسوالی پولیس ملی افغانستان

در این جدول ها، یافته های نظارت یوناما از توقیف خانه ها از 1 جینوری 2019 الی 30 مارچ 2020 بشکل خلاصه بیان شده است. یوناما موارد توقیف و برخورد با توقیف شده گان در توقیف خانه ها را از طریق مصاحبه های محرم و داوطلبانه با توقیف شده گان ثبت کرد. کلمه منطقه به معنی ساحه/ولایات تحت پوشش دفاتر ولایتی یوناما میباشد و بدین ترتیب واحدهای اداری جمهوری اسلامی افغانستان نمیشوند. * به عوض فیصدی در مورد نظارت خانه هایی که در آن یوناما هیچ مورد توقیف را نتوانست ثبت کند، اصطلاح "قابل تطبیق نیست (N/A)" استفاده شده است.

تعداد مواردیکه در آن افسران بخش حقوق بشر ریاست امنیت ملی توقیف شده گان را ملاقات کردند.	تعداد مواردیکه در آن افسران بخش حقوق بشر ریاست امنیت ملی توقیف شده گان را ملاقات کردند.	تعداد اتهامات مؤثّق و معتبر شکنجه ویا بدرفتاری	تعداد موارد ثبت شده ای توقیف	نظارتخانه های پولیس ملی افغانستان در سطح ولایات و ولسوالی ها (یکجا)
%	%	%	%	
0 %	0	2	6	بلخ
10 %	1	2	10	فاریاب
-	-	-	0	جوزجان
0 %	0	4	11	سمنگان
-	-	-	0	سری پل
3.7 %	1	8	27	مجموع در سطح زون
3.0 %	10	92	335	در سطح کشور

تعداد مواردیکه در آن توقیف شده گان قبل از استنطاق تحت معاینه بدنی قرار گرفتند.	تعداد مواردیکه در آن حقوق شان آگاه ساخته شدند.	تعداد مواردیکه در آن توقیف شده گان بدون دانستن محتوای سندی آنها امضاء نمودند.	تعداد مواردیکه در آن توقیف شده گان با خانواده های خود تماس گرفتند.	تعداد مواردیکه در آن توقیف شده گان وکیل مدافع کردند.	تعداد مواردیکه در آن توقیف شده گان قبل از استنطاق وکیل مدافع استخدام کردند.	تعداد موارد ثبت شده ای توقیف	نظارتخانه های پولیس ملی افغانستان در سطح ولایات و ولسوالی ها (یکجا)
%	%	%	%	%	%	%	
0 %	0 %	83.3 %	50 %	0 %	0 %	6	بلخ
0 %	0 %	20 %	20 %	20 %	0 %	10	فاریاب
-	-	-	-	-	-	0	جوزجان
9.1 %	0 %	18.2 %	18.2 %	0 %	0 %	11	سمنگان
-	-	-	-	-	-	0	سری پل
3.7 %	0 %	33.3 %	25.3 %	7.4 %	0 %	27	مجموع در سطح زون
0.3 %	5.4 %	43.0 %	27.2 %	6.3 %	0.6 %	335	در سطح کشور

* وقتیکه یافته ها کمتر از سه نمونه توقیف بود به منظور حفظ محرّمیت مصاحبه تحریر نشده است.

منطقه جنوب شرقی

منی مجموع بومیان خانه های ولسوالی ولسوالی ریاست عمومی امنیت

در این جدول ما، یافته های نظارت یوناما از توقیف خانه ها از 1 جنوری 2019 الی 30 مارچ 2020 بشکل خلاصه بیان شده است. یوناما موارد توقیف و برخورد با توقیف شده گان در توقیف خانه ها را از طریق مصاحبه های محرم و داوطلبانه با توقیف شده گان ثبت کرد. کلمه منطقه به معنی ساحه/ولایات تحت پوشش دفاتر ولایتی یوناما میباشد و بدین ترتیب واحدهای اداری جمهوری اسلامی افغانستان نمیشاند. * به عوض فیصدی در مورد نظارت خانه هایی که در آن یوناما هیچ مورد توقیف را نتوانست ثبت کند، اصطلاح "قابل تطبیق نیست (N/A)" استفاده شده است.

تعداد مواردیکه در آن افسران بخش حقوق بشر ریاست امنیت ملی توقیف شده گان را ملاقات کردند	%
0	0 %
13	34.2 %
0	0 %
14	42.4 %
27	25.7 %
216	29.7 %

تعداد موارد ثبت شده ای توقیف	تعداد اتهامات مؤثقی و معتبر شکنجه ویا بدرفتاری	%	توقیف خان های ریاست امنیت ملی در سطح ولایت و ولسوالی ها (یکجا)
9	2	22.2 %	غزنی
38	6	15.8 %	خوست
25	3	12 %	پکتیکا
33	5	15.2 %	پکتیا
105	16	15.2 %	مجموع در سطح زون
725	116	16 %	در سطح کشور

تعداد مواردیکه در آن توقیف شده گان قیل از استنطاق تحت معاینه بدنی فرار گرفتند.	تعداد مواردیکه در آن حقوق شان آگاه ساخته شدند.	تعداد مواردیکه در آن توقیف شده گان بدون دانستن محتوای سندی آنها امضاء نمودند.	تعداد مواردیکه در آن توقیف شده گان با خانواده های خود تماس گرفتند.	تعداد مواردیکه در آن توقیف شده گان وکیل مدافع استخدام کردند.	تعداد مواردیکه در آن توقیف شده گان از استنطاق وکیل مدافع استخدام کردند.	تعداد موارد ثبت شده ای توقیف	توقیف خانه های ریاست امنیت ملی در سطح ولایت و ولسوالی ها (یکجا)						
%	#	%	#	%	#	%	#						
0 %	0	0 %	0	44.4 %	4	0 %	0	11.1 %	1	0 %	0	9	غزنی
5.3 %	2	21.1 %	8	52.6 %	20	13.2 %	5	13.2 %	5	0 %	0	38	خوست
4 %	1	4 %	1	36 %	9	48 %	12	4 %	1	0 %	0	25	پکتیکا
12.1 %	4	15.2 %	5	54.5 %	18	21.2 %	7	0 %	0	0 %	0	33	پکتیا
6.7 %	7	13.3 %	14	48.6 %	51	22.9 %	24	6.7 %	7	0 %	0	105	مجموع در سطح زون
8.8 %	64	12.7 %	92	49.1 %	356	19.7 %	143	11.4 %	83	0.7 %	5	725	در سطح کشور

منطقه جنوب شرقی

مجموع توقیف خانه های ولایتی و ولسوالی پولیس ملی افغانستان

در این جدول ها، یافته های نظارت یوناما از توقیف خانه ها از 1 جنوری 2019 الی 30 مارچ 2020 بشکل خلاصه بیان شده است. یوناما موارد توقیف و برخورد با توقیف شده گان در توقیف خانه ها را از طریق مصاحبه های محرم و داوطلبانه با توقیف شده گان ثبت کرد. کلمه منطقه به معنی ساحه/ولایات تحت پوشش دفاتر ولایتی یوناما میباشد و بدین ترتیب واحدهای اداری جمهوری اسلامی افغانستان نمیشاند. * به عوض فیصدی در مورد نظارت خانه هایی که در آن یوناما هیچ مورد توقیف را نتوانست ثبت کند، اصطلاح "قابل تطبیق نیست" (N/A) استفاده شده است.

تعداد مواردیکه در آن افسران بخش حقوق بشر ریاست امنیت ملی توقیف شده گان را ملاقات کردند.	%
0	0 %
0	0 %
6	16.7 %
-	-
6	11.8 %
10	3.0 %

نظارتخانه های پولیس ملی افغانستان در سطح ولایات و ولسوالی ها (یکجا)	تعداد موارد ثبت شده ای توقیف	تعداد اتهامات مؤثقی و معتبر شکنجه ویا بدرفتاری	%
غزنی	4	1	25 %
خوست	9	3	33.3 %
پکتیکا	36	11	30.6 %
پکتیا	2	-	-
مجموع در سطح زون	51	16	31.3 %
در سطح کشور	335	92	27.5 %

نظارتخانه های پولیس ملی افغانستان در سطح ولایت و ولسوالی ها (یکجا)	تعداد موارد ثبت شده ای توقیف	تعداد مواردیکه در آن توقیف شده گان قبل از استنطاق وکیل مدافع استخدام کردند.	تعداد مواردیکه در آن توقیف شده گان وکیل مدافع استخدام کردند.	تعداد مواردیکه در آن توقیف شده گان با خانواده های خود تماس گرفتند.	تعداد مواردیکه در آن توقیف شده گان بدون دانستن محتوای سندی آنها امضاء نمودند.	تعداد مواردیکه در آن توقیف شده گان از حقوق شان آگاه ساخته شدند.	تعداد مواردیکه در آن توقیف شده گان قبل از استنطاق تحت معاینه بدنی قرار گرفتند.
غزنی	4	0 %	0 %	0 %	50 %	0 %	0 %
خوست	9	0 %	0 %	11.1 %	77.8 %	0 %	0 %
پکتیکا	36	0 %	0 %	27.8 %	58.3 %	0 %	0 %
پکتیا	2	-	-	-	-	-	-
مجموع در سطح زون	51	0 %	0 %	21.6 %	62.7 %	0 %	0 %
در سطح کشور	335	0.6 %	2	6.3 %	43.0 %	27.2 %	0.3 %

* وفتیکه یافته ها کمتر از سه نمونه توقیف بود به منظور حفظ محرمانیت مصاحبه تحریر نشده است.

منطقه جنوبی

ملی مجموع توقیف خانه های ولایتی و ولسوالی ریاست عمومی امنیت

در این جدول ها، یافته های نظارت یوناما از توقیف خانه ها از 1 جنوری 2019 الی 30 مارچ 2020 بشكل خلاصه بیان شده است. یوناما موارد توقیف و برخورد با توقیف شده گان در توقیف خانه ها را از طریق مصاحبه های محرم و داوطلبانه با توقیف شده گان ثبت کرد. کلمه منطقه به معنی ساحه/ولایات تحت پوشش دفاتر ولایتی یوناما میباشد و بدین ترتیب واحدهای اداری جمهوری اسلامی افغانستان میباشد. * به عوض فیصدی در مورد نظارت خانه های که در آن یوناما هیچ مورد توقیف را نتوانست ثبت کند، اصطلاح "قابل تطبیق نیست (N/A)" استفاده شده است.

تعداد مواردیکه در آن افسران بخش حقوق بشر ریاست امنیت ملی توقیف شده گان را ملاقات کردند.	%
1	8.3 %
11	23.4 %
-	-
0	0 %
-	-
12	18.8 %
216	29.7 %

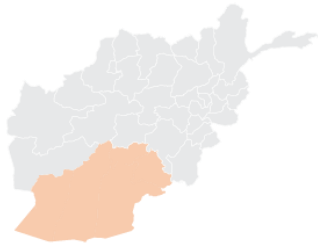
تعداد موارد ثبت شده ای توقیف	تعداد اتهامات مؤثرت و معتبر شکنجه ویا بدرفتاری	%	توقیف خان های ریاست امنیت ملی در سطح ولایت و ولسوالی ها (یکجا)
12	4	33.3 %	هلمند
47	11	23.4 %	کندهار
0	-	-	نیمروز
4	1	25 %	اوروزگان
1	-	-	زابل
64	17	26.6 %	مجموع در سطح زون
725	116	16 %	در سطح کشور

تعداد مواردیکه در آن توقیف شده گان قبیل از استنطاق تحت معاینه بدنی قرار گرفتند.	تعداد مواردیکه در آن از حقوق شان آگاه ساخته شدند.	تعداد مواردیکه در آن توقیف شده گان بدون دانستن محتوای سندی آنها امضاء نمودند.	تعداد مواردیکه در آن توقیف شده گان با خانواده های خود تماس گرفتند	تعداد مواردیکه در آن توقیف شده گان وکیل مدافع استخدام کردند	تعداد موارد ثبت شده ای توقیف	توقیف خانه های ریاست امنیت ملی در سطح ولایت و ولسوالی ها (یکجا)
0 %	0	41.7 %	5	0 %	0	12
4.3 %	2	74.5 %	35	4.3 %	2	47
-	-	-	-	-	-	0
0 %	0	100 %	4	0 %	0	4
-	-	-	-	-	-	1
3.1 %	2	70.3 %	45	3.1 %	2	64

منطقه جنوبی

مجموع توقیف خانه های ولایتی و ولسوالی پولیس ملی افغانستان

در این جدول ها، یافته های نظارت یوناما از توقیف خانه ها از 1 جنوری 2019 الی 30 مارچ 2020 بشکل خلاصه بیان شده است. یوناما موارد توقیف و برخورد با توقیف شده گان در توقیف خانه ها را از طریق مصاحبه های محرم و داوطلبانه با توقیف شده گان ثبت کرد. کلمه منطقه به معنی ساحه/ولایات تحت پوشش دفتر ولایتی یوناما میباشد و بدین ترتیب واحدهای اداری جمهوری اسلامی افغانستان نمیشاند. * به عوض فیصدی در مورد نظارت خانه هایی که در آن یوناما هیچ مورد توقیف را نتوانست ثبت کند، اصطلاح "قابل تطبیق نیست (N/A)" استفاده شده است.

نظارتخانه های پولیس ملی افغانستان در سطح ولایات و ولسوالی ها (یکجا)	تعداد موارد ثبت شده ای توقیف	تعداد اتهامات مؤثقی و معتبر شکنجه ویا بدرفتاری	%	تعداد مواردیکه در آن افسران بخش حقوق بشر ریاست امنیت ملی توقیف شده گان را ملاقات کردند.	%
هلمند	2	-	-	-	-
کندهار	71	41	57.7 %	0	0 %
نیمروز	0	-	-	-	-
اوروزگان	3	-	-	-	-
زابل	0	-	-	-	-
مجموع در سطح زون	76	42	55.3%	0	0 %
در سطح کشور	335	92	27.5 %	10	3.0 %

نظارتخانه های پولیس ملی افغانستان در سطح ولایت و ولسوالی ها (یکجا)	تعداد موارد ثبت شده ای توقیف	تعداد مواردیکه در آن توقیف شده گان وکیل مدافع استخدام کردند.	%	تعداد مواردیکه در آن توقیف شده گان وکیل مدافع استخدام کردند.	%	تعداد مواردیکه در آن توقیف شده گان با خانواده های خود تماس گرفتند.	%	تعداد مواردیکه در آن توقیف شده گان بدون دانستن محتوای سندی آنها امضاء نمودند.	%	تعداد مواردیکه در آن توقیف شده گان از حقوق شان آگاه ساخته شدند.	%	تعداد مواردیکه در آن توقیف شده گان قبل از استنطاق تحت معاینه بدنی قرار گرفتند.	%
هلمند	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
کندهار	71	0	0 %	0	0 %	20	28.2 %	40	56.3 %	0	0 %	0	0 %
نیمروز	0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
اوروزگان	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
زابل	0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
مجموع در سطح زون	76	0	0 %	0	0 %	22	28.9 %	41	53.9 %	1	1.3 %	0	0 %
در سطح کشور	335	2	0.6 %	21	6.3 %	91	27.2 %	144	43.0 %	18	5.4 %	1	0.3 %

* و تیکه یافته ها کمتر از سه نمونه توقیف بود به منظور حفظ محرمانه مصاحبه تحریر نشده است.

منطقه غربی

ملی مجموع توقیف خانه های ولایتی و ولسوالی ریاست عمومی امنیت

در این جدول ها، یافته های نظارت یوناما از توقیف خانه ها از 1 جنوری 2019 الی 30 مارچ 2020 بشکل خلاصه بیان شده است. یوناما موارد توقیف و برخورد با توقیف شده گان در توقیف خانه ها را از طریق مصاحبه های محرم و داوطلبانه با توقیف شده گان ثبت کرد. کلمه منطقه به معنی ساحه/ولایت تحت پوشش دفاتر ولایتی یوناما میباشد و بدین ترتیب واحدهای اداری جمهوری اسلامی افغانستان نمیباشند. * به عوض فیصدی در مورد نظارت خانه هایی که در آن یوناما هیچ مورد توقیف را نتوانست ثبت کند، اصطلاح "قابل تطبیق نیست (N/A)" استفاده شده است.

تعداد مواردیکه در آن افسران بخش حقوق بشر ریاست امنیت ملی توقیف شده گان را ملاقات کردند	%
0	0 %
-	-
2	16.7 %
13	35.1 %
15	28.3 %
216	29.7 %

تعداد موارد ثبت شده ای توقیف	تعداد اتهامات مؤثقی و معتبر شکنجه ویا بدرفتاری	%	توقیف خان های ریاست امنیت ملی در سطح ولایت و ولسوالی ها (یکجا)
4	1	25 %	بادغیس
0	-	-	فراه
12	9	75 %	غور
37	11	29.7 %	هرات
53	21	39.6 %	مجموع در سطح زون
725	116	16 %	در سطح کشور

تعداد مواردیکه در آن توقیف شده گان از استنطاق تحت معاینه بدنی قرار گرفتند.	تعداد مواردیکه در آن حقوق شان آگاه ساخته شدند.	تعداد مواردیکه در آن توقیف شده گان بدون دانستن محتوای سندی آنها امضاء نمودند.	تعداد مواردیکه در آن توقیف شده گان با خانواده های خود تماس گرفتند.	تعداد مواردیکه در آن توقیف شده گان وکیل مدافع استخدام کردند.	تعداد مواردیکه در آن توقیف شده گان از استنطاق وکیل مدافع استخدام کردند.	تعداد موارد ثبت شده ای توقیف	توقیف خانه های ریاست امنیت ملی در سطح ولایت و ولسوالی ها (یکجا)
0 %	0 %	50 %	25 %	50 %	0 %	4	بادغیس
-	-	-	-	-	-	0	فراه
0 %	0 %	83.3 %	0 %	0 %	0 %	12	غور
5.4 %	0 %	56.8 %	2.7 %	0 %	0 %	37	هرات
3.8 %	0 %	62.3 %	3.8 %	3.7 %	0 %	53	مجموع در سطح زون
8.8 %	12.7 %	49.1 %	19.7 %	11.4 %	0.7 %	725	در سطح کشور

* وبقیه یافته ها کمتر از سه نمونه توقیف بود به منظور حفظ محرمت مصاحبه تصریح نشده است.

منطقه غربی

مجموع توقیف خانه های ولایتی و ولسوالی پولیس ملی افغانستان

در این جدول ها، یافته های نظارت یوناما از توقیف خانه ها از 1 جنوری 2019 الی 30 مارچ 2020 بشکل خلاصه بیان شده است. یوناما موارد توقیف و برخورد با توقیف شده گان در توقیف خانه ها را از طریق مصاحبه های محرم و داوطلبانه با توقیف شده گان ثبت کرد. کلمه منطقه به معنی ساحه/ولایات تحت پوشش دفاتر ولایتی یوناما میباشد و بدین ترتیب واحدهای اداری جمهوری اسلامی افغانستان نمیشاند. * به عوض فیصدی در مورد نظارت خانه هایی که در آن یوناما هیچ مورد توقیف را نتوانست ثبت کند، اصطلاح "قابل تطبیق نیست (N/A)" استفاده شده است.

تعداد مواردیکه در آن افسران بخش حقوق بشر ریاست امنیت ملی توقیف شده گان را ملاقات کردند.	%
-	-
-	-
0	0 %
0	0 %
0	0 %
10	3.0 %

نظارتخانه های پولیس ملی افغانستان در سطح ولایات و ولسوالی ها (یکجا)	تعداد موارد ثبت شده ای توقیف	تعداد اتهامات مؤثقی و معتبر شکنجه ویا بدرفتاری	%
بادغیس	1	-	-
فراه	0	-	-
غور	4	0	0 %
هرات	30	11	36.7 %
مجموع در سطح زون	35	11	31.4 %
در سطح کشور	335	92	27.5 %

نظارتخانه های پولیس ملی افغانستان در سطح ولایت و ولسوالی ها (یکجا)	تعداد موارد ثبت شده ای توقیف	تعداد مواردیکه در آن توقیف شده گان قبل از استنطاق وکیل مدافع استخدام کردند.	تعداد مواردیکه در آن توقیف شده گان وکیل مدافع استخدام کردند.	تعداد مواردیکه در آن توقیف شده گان با خانواده های خود تماس گرفتند.	تعداد مواردیکه در آن توقیف شده گان بدون دانستن محتوای سندی آنرا امضاء نمودند.	تعداد مواردیکه در آن توقیف شده گان از حقوق شان آگاه ساخته شدند.	تعداد مواردیکه در آن توقیف شده گان قبل از استنطاق تحت معاینه بدنی قرار گرفتند.	%	#	%	#	%	#	%	#
بادغیس	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
فراه	0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
غور	4	0	0	75 %	2	50 %	1	25 %	1	25 %	1	0 %	0	0 %	0
هرات	30	0	0	3.3 %	1	30 %	9	43.3 %	13	30 %	9	0 %	0	0 %	0
مجموع در سطح زون	35	0	0	11.4 %	4	34.3 %	12	42.9 %	15	34.3 %	12	0 %	0	0 %	0
در سطح کشور	335	2	2	6.3 %	21	27.2 %	91	43.0 %	144	27.2 %	91	0.6 %	2	0.3 %	1

* وقتیکه یافته ها کمتر از سه نمونه توقیف بود به منظور حفظ محرمت مصاحبه تحریر نشده است.

ضمیمه ۳: اقدامات دولت افغانستان

به دفتر محترم حقوق بشر هیئت محترم معاونت سازمان ملل متحد:

در پیوند به ششمین گزارش بخش حقوق بشر یونما / کمیشنری عالی حقوق بشر تحت عنوان) جلوگیری از شکنجه و رعایت حقوق توقیف شده گان در افغانستان (ذیلا نگاشته میشود :

ریاست عمومی امنیت ملی بر مبنای احکام قانون اساسی جمهوری اسلامی افغانستان، میثاق ها، معاهدات و کنوانسیون های بین المللی که دولت افغانستان به آن ملحق شده است، اصول، ارزشهای اسلامی و فرهنگی مردم افغانستان به رعایت موازین حقوق بشری و رعایت حقوق اساسی شهروندان، متعهد میباشد. مطابق احکام قوانین نافذ دولت افغانستان، دایرکتیف مقام عالی ریاست جمهوری و اوامر رئیس عمومی امنیت ملی، میکانیزم مؤثر و تدابیر فعال برای جلوگیری از تخطی های حقوق بشری در ادارات امنیت ملی در تمام سطوح رویدست گرفته شده است. مطابق اوامر شماره ۰۱۴۱۱ مورخ 1398/12/05، شماره 024 مورخ 1398/01/07 و شماره 412 مورخ 1397/03/27 رئیس عمومی امنیت ملی، شکنجه و سایر اشکال بدرفتاری با مظنونین در تمام ادارات مرکزی و ولایتی امنیت ملی به صورت مطلق ممنوع می باشد و برای ناقضین حقوق بشر در امنیت ملی هیچ نوع معافیت وجود نداشته و همه متخلفین در هر سطحی که باشند در پیشگاه قانون مسؤل شناخته می شوند .

ریاست عمومی امنیت ملی، متن پیش نویس گزارش یافته های هیئت محترم معاونت سازمان ملل متحد (یوناما) / کمیشنری عالی حقوق بشر را اخذ و با دقت مطالعه کرده است. در این گزارش از کاهش ارقام ادعا های شکنجه و بدرفتاری با مظنونین در نظارت خانه های امنیت ملی تذکر رفته و گفته شده است که انکشاف مثبت در راستای جلوگیری و محو شکنجه در نظارت خانه های یاد شده به وجود آمده است. ریاست عمومی امنیت ملی ضمن استقبال از قضاوت مثبت یونما در مورد کاهش ۳/۴ درصدی سطح بدرفتاری با

مظنونین در نظارت خانه ها، نگرانی های یونما که در گزارش به آن پرداخته شده است را به دقت بررسی نموده و خلاء های احتمالی میکانیزم منع شکنجه و بدرفتاری سیستم خویش را بخصوص در عرصه ارائه خدمات به مظنونین، دسترسی به وکیل مدافع، تماس با فامیل، و آگاهی از حقوق شان) یکبار دیگر ارزیابی خواهد نمود.

با اغتنام از فرصت، توجه شما را به فشرده اجراءات ریاست عمومی امنیت ملی در راستای نظارت بر رعایت حقوق بشر و تقویت میکانیزم منع شکنجه و بدرفتاری با مظنونین، از اول جنوری ۲۰۱۹ الی ۳۰ دسمبر ۲۰۲۰ جلب مینمایم.

اقدامات نظارتی انجام شده :

ناظرین حقوق بشر امنیت ملی از اول جنوری سال ۲۰۱۹ الی ۳۰ دسمبر سال ۲۰۲۰، جمعا با ۱۹۸۹۶ نفر مظنون و متهم در نظارتخانه های ادارات مرکزی و ولایتی امنیت ملی به طور انفرادی و محرمانه، مصاحبه کرده اند. در جریان این مصاحبه ها، به تعداد ۱۵۳ ادعا بعد از بررسی های ابتدائی توسط ناظرین حقوق بشر امنیت ملی قابل بررسی دانسته شده و از جانب مدیریت بررسی شکایات ریاست حقوق بشر امنیت ملی و ناظرین استقامتی در ولایات، مورد بررسی های دقیق، بیطرفانه و همه جانبه قرار گرفته است که در نتیجه بتعداد ۱۴ قضیه مورد تائید این اداره قرار گرفته است. با در نظر داشت حقوق اساسی و انسانی طرفین و در چوکات قوانین نافذه کشور به تمام شکایت های طرح شده، رسیدگی لازم صورت گرفته است. در جریان بررسی این ادعا ها در مدت یاد شده به تعداد ۱۸ تن از منسوبین ادارات مرکزی و ولایتی در تمام سطوح و همچنین قطعات نظامی امنیت ملی، به ظن تخطی های حقوق بشری با در نظر داشت قوانین نافذه کشور و پالیسی حقوق بشری ارگان امنیت ملی مبتنی بر اصل شدت و خفت تخطی ها، مورد مجازات قرار گرفته اند. در جریان این بررسی ها همچنین مشخص گردیده است که برخی ادعا های تخطی حقوق بشری از سوی مظنونین در جریان توقیف آنان در نظارت خانه های امنیت ملی نبوده بلکه در زمان گرفتاری از اثر بی اعتنائی به هشدار نیروهای امنیتی، درگیری های مسلحانه، دست اندازی و مقاومت فزینگی و فرار مظنونین از ساحه بوده است که در جریان

آن نیرو های عملیاتی مجبور شده اند برای گرفتاری آنان از قوه متناسب قانونی، استفاده نمایند.

آموزش. آگاهی دهی و ظرفیت سازی:

ریاست عمومی امنیت ملی اطمینان میدهد که هیچ نوع شکنجه و بد رفتاری به صورت سیستماتیک در هیچ بخش امنیت ملی با مظنونین وجود ندارد و به خاطر جلوگیری از تخطی های حقوق بشری در قدمه های پایین که ممکن به خاطر عدم آگاهی عده ئی از کارمندان و منسوبین این ریاست با قوانین نافذ کشور، ارزش های حقوق بشری و تعهدات بین المللی دولت افغانستان به وجود آید، امنیت ملی یک بخش خاص آموزش های حقوق بشری را در نصاب تعلیمی پرسونل ایجاد نموده است تا هر منسوب و کارمند امنیت ملی از آغاز تقرر در این ارگان، با حساسیت، وسواس و دقت کامل به ارزشهای حقوق بشری در تمام بخش های نظامی و ملکی اجرای وظیفه نماید .

ریاست حقوق بشر امنیت ملی تنها از تاریخ اول جنوری سال ۲۰۱۹ الی اخیر دسمبر سال ۲۰۲۰، بتعداد ۲۲۹ سمینار آموزشی حقوق بشر را برای منسوبین امنیت ملی در تمام سطوح بخصوص افسران و قوماندانان قطعات خاص، کارمندان بخش عملیاتی و نظارت خانه های ادارات مرکزی و ولایتی، تدویر نموده است. در جریان این سمینار ها، علاوه بر تشریح پالیسی دولت افغانستان و امنیت ملی، تمامی موازین حقوق بشری با تمرکز بر ارزشهای اسلامی، فرهنگی و محتوای پروتوکول استانبول به اشتراک کننده گان توضیح داده شده است. علاوه بر آن، به تعداد ۱۴ ورکشاپ آموزشی برای ناظرین حقوق بشر این ارگان با اشتراک استادان نهاد های حقوق بشر بین المللی بشمول یونما در امنیت ملی تدویر گردیده که ۲۶ تن از ناظرین استقامتی و ۷ تن از کارمندان مرکزی حقوق بشر امنیت ملی برای فراگیری دوره های تخصصی حقوق بشر به ورکشاپ های آموزشی که از جانب نهاد های ملی و بین المللی بیرون از چوکات امنیت ملی دایر گردیده بود، اشتراک ورزیده اند .

نگرانی های یونما:

در گزارش بونما در کنار اینکه بر بهبود وضعیت حقوق بشری در امنیت ملی و کاهش دوامدار تعداد شکایات اشاره شده است، یک سلسله نگرانی‌ها پیرامون تخطی‌های حقوق بشری در تعدادی از ادارات امنیت ملی از جمله ولایات غور، هلمند، هرات، سمنگان، کندهار و ریاست ۲۴۱ ابراز گردیده است. با توجه به ملاحظات پیرامون احتمال تخطی‌های حقوق بشری در ولایات غور، کندهار، هرات، سمنگان و ۲۴۱، تغییرات گسترده در سطح رهبری ریاست امنیت ملی و قطعه خاص آن ولایات بمیان آمده است. ضمناً در ارتباط به یافته‌های یونما مبنی بر تخطی‌های حقوق بشر در سایر ادارات امنیت ملی، بمنظور بررسی وضعیت حقوق بشری، یک هیئت خاص جهت بررسی نگرانی‌های یونما از احتمال موجودیت تخطی‌های حقوق بشری در ولایات متذکره، توظیف خواهد شد و در صورت تثبیت کاستی‌های احتمالی حقوق بشری، بمنظور رفع آن اقدامات لازم و قانونی بعمل خواهد آمد. قابل ذکر است که مطابق یافته‌های کمیسیون ملی منع شکنجه از ولایت هرات در سال گذشته، از مجموع ادعا‌های مطرح شده، صرف یک مورد منسوب به امنیت ملی بوده است که آنهم قبلاً از جانب بخش‌های داخلی این ارگان مورد بررسی و رسیدگی لازم قرار گرفته بود.

در متن پیش نویس گزارش یافته‌های یونما/کمیشنری عالی حقوق بشر تذکر رفته است که در طول مدت یاد شده ۲۳ تن از مظنونین و متهمین زیر سن ۱۸ سال طی مصاحبه با ناظرین یونما ادعا نموده اند که در جریان توقیف شان در ادارات امنیت ملی، به نحوی مورد شکنجه و بدرفتاری قرار گرفته اند. بشایان ذکر است که ادارات امنیت ملی مبتنی بر احکام قوانین نافذ کشور، امریه شماره ۵۵۵ مورخ 1392/07/08 و امریه شماره 432 مورخ 1395/4/12 رئیس عمومی امنیت ملی در رابطه به جلوگیری از استخدام و نگهداری افراد زیر سن ۱۸ سال در نظارت خانه‌های امنیت ملی و رعایت از ارزش‌های حقوق بشری اطفال، هیچ اداره امنیت ملی اجازه نگهداری افراد زیر سن ۱۸ سال را در نظارت خانه‌های امنیت ملی ندارد. مظنونین زیر سن ۱۸ سال بعد از تثبیت سن غرض نگهداری به مراکز اصلاح و تربیت اطفال در مرکز و ولایات منتقل و پروسه تحقیق آنها توسط حارنوالی اختصاصی اطفال، انجام می‌گردد. حارنوالی محترم اختصاصی اطفال طبق

قانون، مؤلف است تا تمامی دوسیه های مربوط به شمولیت اطفال در منازعات مسلحانه را بر اساس شرایط سنی، رشد فیزیکی و روانی اطفال مورد رسیدگی قرار دهد

در رابطه به یافته های یونما پیرامون عدم اطلاع دهی خانواده های مظنونین و متهمین باید گفت که از چند ماه بدیسنو تلاش های دوامدار برای ایجاد مراکز مشخص تماس مظنونین با فامیل های شان، در ریاست های مرکزی و ولایتی امنیت ملی در جریان است و قرار است این مراکز، در تمامی ادارات ایجاد و فعال گردد .

در گزارش یونما نگرانی هایی از عدم دسترسی مظنونین و متهمین به وکیل مدافع ابراز شده است در مطابقت با صراحت مواد ۷ و ۸ قانون اجراءات جزایی تمامی حقوق اساسی مظنونین از جمله دسترسی به وکیل مدافع در هنگام دستگیری و قبل از استنطاق از جانب مؤظفین و مستنطقین امنیت ملی برای آنها تصریح میگردد . همچنان هیچ نوع ممانعتی در ارتباط به روند دسترسی مظنونین به وکیل مدافع در نظارتخانه های امنیت ملی وجود نداشته و هر زمانیکه خود مظنونین تقاضای داشتن وکیل مدافع را نمایند فوراً زمینه تنظیم وکیل مدافع برایشان مساعد میگردد . اما در مورد چگونگی دسترسی اندک مظنونین به وکیل مدافع، یک سلسله چالش ها از جمله عدم علاقمندی مظنونین به داشتن وکیل مدافع، عدم موجودیت وکیل مدافع در تمامی نقاط کشور و بعضاً عدم علاقمندی وکیل مدافع جهت پیشبرد قضایای تروریستی از جمله مواردی هستند که دسترسی مظنونین به وکیل مدافع را کند، ساخته است

فشرده گزارش اجراءات حقوق بشری ریاست عمومی امنیت ملی طی دو سال گذشته، فوقاً غرض مزید معلومات شما گسیل است .

بالاحترام

رئیس عمومی
امنیت ملی

